Κατὰ Λουκᾶν

Έπειδήπερ¹ πολλοὶ ἐπεχείρησαν² ἀνατάξασθαι³ διήγησιν⁴ περὶ τῶν 1 πεπληροφορημένων⁵ ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ 2 ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται⁻ καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν 3 κἀμοί, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν¹ πᾶσιν ἀκριβῶς,¹ καθεξῆς¹ σοι γράψαι, κράτιστε¹ Θεόφιλε,⁴ ἵνα ἐπιγνῷς¹ περὶ ὧν κατηχήθης¹ 4 λόγων τὴν ἀσφάλειαν.¹

Έγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου¹⁵ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας¹⁰ ἱερεύς²⁰ 5 τις ὀνόματι Ζαχαρίας,²¹ ἐξ ἐφημερίας²² Ἀβιά: καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων²³ Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.²⁴ Ἦσαν δὲ 6 δίκαιοι ἀμφότεροι²⁵ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν²6 τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.²7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς 7 τέκνον, καθότι²8 ἡ Ἐλισάβετ²⁴ ἦν στεῖρα,²⁰ καὶ ἀμφότεροι²5 προβεβηκότες³⁰ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

^{\$\$\$^{1}\$\}tiexeldightarrown inasmuch as, since.\$\$^{2}\$\tiexture interpoonum in the problem of the compile.\$\$^{3}\$\tiexture in order, compile.\$\$^{4}\$\tiexture interpoonum in the problem of the compile in the problem of the compile interpoonum in the problem of the compile interpoonum interpoonu

Κατὰ Λουκᾶν 1:8 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν ^{1} αὐτὸν ἐν τῇ τάξει ^{2} τῆς ἐφημερίας ^{3} αὐτοῦ 8ἔναντι ^{4} τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος ^{5} τῆς ἱερατείας, ^{6} ἔλαχεν ^{7} τοῦ θυμιᾶσαι ^{8} 9 εἰσελθών εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος 10 ἦν τοῦ λαοῦ 10 προσευχόμενον ἔξω τῆ ώρα τοῦ θυμιάματος. ^{11} ^{11} ^{12} ^{13} ^{11} ἄγγελος κυρίου, ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου ¹² τοῦ θυμιάματος. Kαὶ ἐταράχθη ^{13} Zαχαρίας ^{14} ἰδών, καὶ φόβος ^{15} ἐπέπεσεν ^{16} ἐπ' αὐτόν. 12 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία: 4 διότι 7 εἰσηκούσθη ^{18} ή δέησίς ^{19} σου, καὶ ή γυνή σου Ἐλισάβετ ^{20} γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι 14 καὶ ἀγαλλίασις, ^{21} καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῆ γεννήσει ^{22} αὐτοῦ χαρήσονται. 15 "Εσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον ^{23} καὶ σίκερα ^{24} οὐ μὴ πίη, καὶ πνεύματος άγίου πλησθήσεται ^{25} ἔτι ἐκ κοιλίας ^{26} μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει²⁷ ἐπὶ κύριον τὸν 16 θεὸν αὐτῶν: καὶ αὐτὸς προελεύσεται ^{28} ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι 17καὶ δυνάμει Ἡλίου, 29 ἐπιστρέψαι 27 καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ άπειθεῖς ^{30} ἐν φρονήσει ^{31} δικαίων, ἑτοιμάσαι ^{32} κατεσκευασμένον. ^{33} Καὶ εἶπεν Ζαχαρίας ^{14} πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί 18 γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, 34 καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυία εν ταίς ήμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος 19

¹ ἐερατεύω, be a priest, perform priestly service. ² τάξις, εως, ή, arranging, order. ³ ἐφημερία, ας, ή, division, class (of temple priests). ⁴ ἔναντι, before (gen), before. ⁵ ἔθος, ους, τό, custom. ⁶ ἱερατεία, ας, ή, priestly office, priesthood. γλαγχάνω, chose by lot, receive. ϐ θυμιάω, burn or offer incense, burn incense. ⁰ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁰ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹¹ θυμίαμα, τος, τό, incense. ¹² θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹³ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁵ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁶ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹γ διότι, because, on this account. ¹ፄ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁰ δέησις, εως, ή, entreaty, prayer. ²⁰ Ἑλισάβετ, ή, Elizabeth, Elisabeth. ²¹ ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ²² γέννησις, εως, ή, nativity, birth. ²³ οίνος, ου, ό, wine. ²⁴ σίκερα, τό, beer, liquor. ²⁵ πλήθω, fill. ²⁶ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ²⁻ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²৪ προέρχομαι, go in front, precede. ²⁰ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ³⁰ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ³¹ φρόνησις, εως, ή, way of thinking, insight. ³² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ³³ κατασκευάζω, prepare, build. ³⁴ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ³⁵ προβαίνω, go forward, advance.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:20

εἶπεν αὐτῷ, Ἡρώ εἰμι Γαβριὴλ¹ ὁ παρεστηκὼς² ἐνώπιον τοῦ θεοῦ: καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ 20 ἰδού, ἔσῃ σιωπῶν³ καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι⁴ ῆς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ⁵ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν 21 τὸν Ζαχαρίαν: καὶ ἐθαύμαζον⁵ ἐν τῷ χρονίζειν² αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἡδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς: καὶ ἐπέγνωσαν¹ ὅτι ὀπτασίαν² ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ: καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν¹ κωφός. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν¹ αἱ ἡμέραι τῆς 23 λειτουργίας¹ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν¹³ 'Ελισάβετ¹' ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ 24 περιέκρυβεν²° ἑαυτὴν μῆνας²¹ πέντε,²² λέγουσα ὅτι Οὕτως μοι 25 πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν²³ ἀφελεῖν²⁴ τὸ ὄνειδός²⁵ μου ἐν ἀνθρώποις.

Έν δὲ τῷ μηνὶ²¹ τῷ ἔκτῳ²⁶ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ¹ ὑπὸ τοῦ θεοῦ 26 εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἡ ὄνομα Ναζαρέτ,²⁷ πρὸς παρθένον²⁸ 27 μεμνηστευμένην²⁹ ἀνδρί, ῷ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ: καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου²⁸ Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν 28

¹ Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ² παρίστημι, be present, stand by. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁵ ἀντί, instead of, in place of. ⁶ προσδοκάω, wait for, look for. ⁷ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁹ χρονίζω, spend or take time, delay. ¹⁰ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹¹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹² ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ¹³ διανεύω, make a sign, nod continually. ¹⁴ διαμένω, remain, continue. ¹⁵ κωφός, deaf, dumb. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁷ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁸ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁹ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²⁰ περικρύπτω, conceal, hide. ²¹ μήν, ὁ, month, certainly. ²² πέντε, five, 5. ²³ ἐπείδεν, looked upon, regarded. ²⁴ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁵ ὄνειδος, ους, τό, disgrace, reproach. ²⁶ ἕκτος, sixth. ²⁷ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²⁸ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ²⁹ μνηστεύω, ask in marriage.

Κατὰ Λουκᾶν 1:29 Byzantine NT

εἶπεν, Xαῖρε, κεχαριτωμένη: ^{1} ὁ κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη ^{2} σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη³ ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ 29 διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὖτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος 30 αὐτῆ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ: εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδού, 31 συλλήψη εν γαστρί, καὶ τέξη υίον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὖτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου¹0 κληθήσεται: καὶ 32 δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυίδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ 33 βασιλεύσει έπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Π ῶς 34ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ^{13} ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος ^{35} εἶπεν αὐτῆ, Π νεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ^{14} ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει ^{15} σοι: διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υίὸς θεοῦ. 36Καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ ^{16} ή συγγενής ^{17} σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα ^{7} υίὸν έν γήρει ^{18} αὐτῆς: καὶ οὖτος μὴν ^{19} ἕκτος ^{20} ἐστὶν αὐτῆ τῆ καλουμένη στείρα. ^{21} Ότι οὐκ ἀδυνατήσει ^{22} παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπεν δὲ 37Μαριάμ, Ίδού, ή δούλη²³ κυρίου: γένοιτό μοι κατὰ τὸ ἡῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

¹ χαριτόω, bestow favor on, favor highly. ² εὐλογέω, bless. ³ διαταράσσω, trouble greatly, agitate. ⁴ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁵ ποταπός, what kind of? what type of? ⁶ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁷ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁸ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ⁹ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁰ ὕψιστος, highest, most high. ¹¹ βασιλεύω, reign, rule. ¹² τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹³ ἐπεί, when, since. ¹⁴ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁵ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ¹⁶ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ¹⁷ συγγενής, kindred, relative. ¹⁸ γῆρας, ρως, τό, old age. ¹⁹ μήν, ὁ, month, certainly. ²⁰ ἔκτος, sixth. ²¹ στεῖρος, barren. ²² ἀδυνατέω, be unable, be impossible. ²³ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:39

Άναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν 39 όρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 40Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ 41 Ἐλισάβετ΄ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῆ κοιλί α αὐτῆς: καὶ ἐπλήσθη ^{10} πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ 42 άνεφώνησεν το φωνή μεγάλη, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη το ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ^{12} ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν ^{13} μοι τοῦτο, ^{43} ίνα ἔλθη ή μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γάρ, ώς ἐγένετο ή 44 φωνή τοῦ ἀσπασμοῦ $^{\circ}$ σου εἰς τὰ ὧτά $^{^{14}}$ μου, ἐσκίρτησεν $^{^{7}}$ τὸ βρέφος $^{^{8}}$ ἐν ἀγαλλιάσει ^{15} ἐν τῆ κοιλία ^{9} μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ^{45} ἔσται τελείωσις ¹⁶ τοῖς λελαλημένοις αὐτῆ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν 46 Μαριάμ, Μεγαλύνει ^{17} ή ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασεν ^{18} τὸ 47πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί¹° μου. Ὁτι ἐπέβλεψεν²⁰ ἐπὶ τὴν 48 ταπείνωσιν21 τῆς δούλης22 αὐτοῦ. Ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί. ^{24} $^{\circ}$ Οτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ^{25} ὁ δυνατός, ^{26} καὶ ^{49} άγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος ^{27} αὐτοῦ εἰς γενεὰς ^{24} γενεῶν ^{24} τοῖς 50 φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησεν κράτος²⁸ ἐν βραχίονι²⁹ διεσκόρ π ισεν $^{^{30}}$ ύπερηφάνους $^{^{31}}$ διανοί $^{^{32}}$ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν $^{^{33}}$ δυνάστας 34 ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσεν 35 ταπεινούς. 36 Πεινῶντας 37

¹ ὁρεινός, hill country, mountainous. ² σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ³ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁵ Ἐλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ⁶ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⊓ σκιρτάω, leap, leap for joy. Ἦ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. Ἦκοιλία, ας, ἡ, belly, womb. Ἦ πλήθω, fill. Ἦ ἀναφωνέω, cry out, call out. ½ εὐλογέω, bless. Ἦ πόθεν, from where? whence. Ἦ οὖς, ους, τό, ear. ⅙ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ⅙ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. Ἦ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ⅙ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ⅙ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ὑ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. Ἦ παπείνωσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ὑ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman. Ἦ μακαρίζω, consider blessed, happy. Ἦ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ὑ μεγαλεῖος, greatness, magnificense. ὁ δυνατός, powerful, possible. Ἦ λεος, ους, ὁ, pity, mercy. Ἦ κράτος, ους, τό, power, dominion. ὑ βραχίων, ονος, ὁ, arm, strength. ὁ διασκορπίζω, scatter, separate. Ἦ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ὁ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ὁ καθαιρέω, take down, pull down. ὁ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign. ὁ ὑψόω, lift up, exalt. ὁ ταπεινός, humble, downcast. ὁ πεινάω, hunger, am hungry.

Κατὰ Λουκᾶν 1:54 Byzantine NT

ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, καθὼς 55 ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

"Εμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσεὶ ^{10} μῆνας ^{11} τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν ^{12} εἰς ^{12} τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῆ δὲ Ἑλισάβετ¹³ ἐπλήσθη¹⁴ ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν¹⁵ αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν 57 υἰόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι¹⁴ καὶ οἱ συγγενεῖς¹⁻ αὐτῆς ὅτι 58 ἐμεγάλυνεν¹δ κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον¹² αὐτῆ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ ὀγδόη²⁰ ἡμέρᾳ, ἤλθον περιτεμεῖν²¹ τὸ παιδίον: 59 καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.²² Καὶ 60 ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.
Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν ἐν τῆ συγγενείᾳ²³ σου ὅς 61 καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον²⁴ δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἄν 62 θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακίδιον²⁵ ἔγραψεν, λέγων, 63 Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἐθαύμασαν²⁶ πάντες. Ἀνεώχθη δὲ 64 τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα²⁻ καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν²δ τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος²⁰ τοὺς 65

¹ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ²πλουτέω, be rich, become rich. ³ἐξαποστέλλω, send forth. ⁴κενός, empty, vain. ⁵ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ⁶παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⊓μμνήσκομαι, remember, recall. δἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁰σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁰ ώσεί, like, about. ¹¹ μήν, ὁ, month, certainly. ¹² ὑποστρέφω, return, turn back. ¹³ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ¹⁴πλήθω, fill. ¹⁵ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁶περίοικος, ου, ὁ, living around, in the neighborhood. ¹⁻συγγενής, kindred, relative. ¹⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁰ συγχαίρω, rejoice with. ²⁰ ὄγδοος, eighth. ²¹ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ²² Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²³ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ²⁴ ἐννεύω, nod, make signs. ²⁵ πινακίδιον, ου, τό, tablet for writing. ²⁶θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²² παραχρήμα, immediately, instantly. ²² εὐλογέω, bless. ²⁰ φόβος, ου, ὁ, fear, terror.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:66

περιοικοῦντας αὐτούς: καὶ ἐν ὅλῃ τῆ ὀρεινῆ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ 66 ἀκούσαντες ἐν τῆ καρδία αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου, καὶ 67 προεφήτευσεν, λέγων, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι 68 ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρεν 69 κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς ἀ αὐτοῦ – 70 καθως ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἀγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ – σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν 71 μισούντων ἡμᾶς: ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ τὸς μνησθῆναι διαθήκης ἀγίας αὐτοῦ, ὅρκον δν ἄμοσεν τῶν 74 ἐχθρῶν ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν 74 ἐχθρῶν ἡμῶν ἡυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ 75 δικαιοσύνη ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σύ, 76 παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήση: προπορεύση γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἐτοιμάσαι δοδοὺς αὐτοῦ: τοῦ δοῦναι γνῶσιν 78 σωτηρίας τῆς λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἀ ἀμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα 78

¹ περιοιχέω, be in the neighborhood of. ² όρεινός, hill country, mountainous. ³ Ιουδαία, ας, ή, Judea. ⁴ διαλαλέω, discuss, converse together. ⁵ ἄρα, so? (introduces a question). ⁶ Ζαχαρίας, ου, ό, Zacharias, Zechariah. ⁷ πλήθω, fill. ⁸ προφητεύω, prophesy, foretell. ⁹ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹⁰ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹¹ λύτρωσις, εως, ή, ransoming, redemption. ¹² κέρας, ατος, τό, horn. ¹³ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ¹⁴ παῖς, ό, male or female child, servant. ¹⁵ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁶ μισέω, hate, detest. ¹⁷ ἔλεος, ους, ό, pity, mercy. ¹⁸ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁹ διαθήκη, ης, ή, covenant, will. ²⁰ ὅρκος, ου, ό, oath. ²¹ ὀμνύω, swear, take an oath. ²² ἀφόβως, fearlessly. ²³ ῥύομαι, rescue, save. ²⁴ λατρεύω, serve, worship. ²⁵ ὁσιότης, ητος, ή, piety, holiness. ²⁶ ὕψιστος, highest, most high. ²⁷ προπορεύομαι, go on before, precede. ²⁸ πρό, before (gen), before. ²⁹ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ³⁰ γνῶσις, εως, ή, wisdom, knowledge. ³¹ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ³² σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion.

Κατὰ Λουκᾶν 1:79 Byzantine NT

ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ΰψους, 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκι $ilde{a}$ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς 80 ἐρήμοις τος ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα¹³ παρὰ Καίσαρος¹⁴ 2 Αὐγούστου,¹⁵ ἀπογράφεσθαι¹⁶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.¹⁻ Αὕτη ἡ 2 ἀπογραφὴ¹ఠ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος¹³ τῆς Συρίας²⁰ Κυρηνίου.²¹ Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι,¹⁶ ἔκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 3 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ,²² εἰς τὴν Ἰουδαίαν,²³ εἰς πόλιν Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ,²⁴ διὰ τὸ εἴναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς²⁵ Δαυίδ, ἀπογράψασθαι¹⁶ σὺν Μαριὰμ 5 τῆ μεμνηστευμένη²⁶ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ.²⁻ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 6 εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν²ఠ αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν²ց αὐτήν. Καὶ 7 ἔτεκεν²³ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,³⁰ καὶ ἐσπαργάνωσεν³¹ αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν³² αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ,³³ διότι³⁴ οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.²⁵

¹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ² ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ³ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ⁴ ΰψος, ους, τό, height, heaven. ⁵ ἐπιφαίνω, appear, shine. ⁶ σκότος, ους, τό, darkness. ⁷ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ⁸ κατευθύνω, lead, direct. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ κραταιόω, strengthen, confirm. ¹¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹² ἀνάδειξις, εως, ἡ, commissioning, installation. ¹³ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹⁴ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁵ Αὔγουστος, ου, ὁ, Augustus. ¹⁶ ἀπογράφω, register, enroll. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁸ ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ¹⁹ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ²⁰ Συρία, ας, ἡ, Syria. ²¹ Κυρήνιος, ου, ὁ, Quirinius. ²² Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁴ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ²⁵ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ²⁶ μνηστεύω, ask in marriage. ²⁷ ἔγκυος, pregnant. ²⁸ πλήθω, fill. ²⁹ τίκτω, give birth to, bear. ³⁰ πρωτότοκος, first-born. ³¹ σπαργανόω, wrap in cloths. ³² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ³³ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ³⁴ διότι, because, on this account. ³⁵ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:8

Καὶ ποιμένες¹ ἤσαν ἐν τῇ χώρᾳ² τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες³ καὶ 8 φυλάσσοντες⁴ φυλακὰς⁵ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην⁶ αὐτῶν. Καὶ 9 ἰδού, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη⁻ αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν⁶ αὐτούς: καὶ ἐφοβήθησαν φόβον⁰ μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, 10 Μὴ φοβεῖσθε: ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ: ὅτι ἐτέχθη¹⁰ ὑμῖν σήμερον¹¹ σωτήρ,¹² ὅς ἐστιν 11 χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον: 12 εὑρήσετε βρέφος¹³ ἐσπαργανωμένον,¹⁴ κείμενον¹⁵ ἐν φάτνῃ.¹⁶ Καὶ 13 ἐξαίφνης¹² ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος¹⁶ στρατιᾶς¹⁰ οὐρανίου,²⁰ αἰνούντων²¹ τὸν θεόν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις²² θεῷ, καὶ ἐπὶ 14 γῆς εἰρήνη: ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.²٩

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ 15 ἄνθρωποι οἱ ποιμένες¹ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν²⁴ δὴ²⁵ ἔως Βηθλέεμ,²⁶ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν²⁻ ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες,²⁶ καὶ ἀνεῦρον²⁰ τήν τε 16 Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος¹³ κείμενον¹⁵ ἐν τῆ φάτνη.¹⁶ 17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν³⁰ περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν³¹ 18 περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων¹ πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ 19

¹ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²χώρα, ας, ἡ, land, region. ³ἀγραυλέω, live outdoors. ⁴φυλάσσω, guard, keep. ⁵φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁶ποίμνη, ης, ἡ, flock. ⁷ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁸περιλάμπω, shine around. ⁹φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰τίκτω, give birth to, bear. ¹¹σήμερον, today, now. ¹²σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ¹³βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁴σπαργανόω, wrap in cloths. ¹⁵ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁶φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹⁷ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁸πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁹στρατιά, ᾶς, ἡ, host, army. ²⁰οὐράνιος, heavenly, in heaven. ²¹ ἀινέω, praise. ²² ὕγιστος, highest, most high. ²³ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ²⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ²⁵ δἡ, also, indeed. ²⁶ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ²⁷γνωρίζω, make known, declare. ²⁸ σπεύδω, hasten, urge on. ²⁹ ἀνευρίσκω, find out, look for. ³⁰ διαγνωρίζω, tell abroad, make known. ³¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Λουκᾶν 2:20 Byzantine NT

Μαριὰμ πάντα συνετήρει¹ τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα² ἐν τῆ καρδία αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν³ οἱ ποιμένες,⁴ δοξάζοντες καὶ 20 αἰνοῦντες⁵ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτω τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη 21
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῆ κοιλία. 11

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αὶ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ¹² αὐτῶν κατὰ τὸν 22 νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον¹³ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι¹⁴ τῷ κυρίῳ – καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν¹⁵ διανοῖγον 23 μήτραν¹⁵ ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται – καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν¹⁵ 24 κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, Ζεῦγος¹⁰ τρυγόνων²⁰ ἢ δύο νεοσσοὺς²¹ περιστερῶν.²² Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ῷ 25 ὄνομα Συμεών,²³ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος καὶ εὐλαβής,²⁴ προσδεχόμενος²⁵ παράκλησιν²6 τοῦ Ἱσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον²⁻ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ 26 άγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν²⁵ ἢ ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ ἤλθεν 27 ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν: καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν² τοὺς γονεῖς³⁰ τὸ

¹ συντηρέω, preserve, treasure. ² συμβάλλω, discuss, consider. ³ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁴ ποιμήν, ένος, δ, shepherd. ⁵ αἰνέω, praise. ⁶ πλήθω, fill. ⁷ ὀκτώ, eight, 8. ⁸ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁹ πρό, before (gen), before. ¹⁰ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹¹ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹² καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ¹³ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁴ παρίστημι, be present, stand by. ¹⁵ ἄρσην, male. ¹⁶ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁷ μήτρα, ας, ή, womb. ¹⁸ θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁹ ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ²⁰ τρυγών, όνος, ή, small pigeon, turtledove. ²¹ νεοσσός, ὁ, young bird, young one. ²² περιστερά, ᾶς, ή, dove. ²³ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ²⁴ εὐλαβής, devout, God-fearing. ²⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ²⁶ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ²⁷ χρηματίζω, instruct, reveal. ²⁸ πρίν, before, formerly. ²⁹ εἰσάγω, lead in, bring in. ³⁰ γονεύς, έως, ὁ, parent.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:28

παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας ^{2} αὐτοῦ, καὶ 28εὐλόγησεν τὸν θεόν, καὶ εἶπεν, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,⁴ κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνη: ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, δ ήτοίμασας κατά πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν: 31 φως εἰς ἀποκάλυψιν έθνων, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν 33 Ίωσηφ καὶ ή μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν 34 μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὖτος κεῖται ^{10} εἰς πτῶσιν ^{11} καὶ ἀνάστασιν ^{12} πολλών ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον: 3 καὶ σοῦ δὲ 35 αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται 14 ρομφαία: 5 ὅπως ἄν ἀποκαλυφθῶσιν 16 ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. ^{17} Καὶ ἦν Ἅννα ^{18} προφῆτις, ^{19} 36 θυγάτηρ ^{20} Φανουήλ, ^{21} ἐκ φυλῆς ^{22} Ἀσήρ ^{23} – αὕτη προβεβηκυῖα ^{24} ἐν ήμέραις πολλαίς, ζήσασα ἔτη²⁵ μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὕτη χήρα²⁷ ὡς ἐτῶν²⁵ ὀγδοήκοντα²⁸ τεσσάρων²⁹ – ἡ οὐκ 37 άφίστατο ^{30} ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις ^{31} καὶ δεήσεσιν ^{32} λατρεύουσα ^{33} νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αΰτη αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα³⁴ ἀνθωμολογεῖτο 38 τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις ^{36} λύτρωσιν³⁷ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν³ε ἄπαντα³⁹ τὰ κατὰ τὸν 39

¹ἐθίζω, accustom. ²ἀγκάλη, ης, ἡ, arm. ³εὐλογέω, bless. ⁴δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ⁵σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁶ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ⁻ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁹ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ¹⁰ κεῖμαι, lie, be laid. ¹¹ πτῶσις, εως, ἡ, fall, falling. ¹² ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹³ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁵ ῥομφαία, ας, ἡ, sword, piercing grief. ¹⁶ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁻ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹⁵ শλννα, ας, ἡ, Anna. ¹⁰ προφῆτις, ιδος, ἡ, prophet, prophetess. ²⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²¹ Φανουήλ, ὁ, Phanuel. ²² φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ²³ শλσήρ, ὁ, Asher. ²⁴ προβαίνω, go forward, advance. ²⁵ ἔτος, ους, τό, year. ²⁶ παρθενία, ας, ἡ, virginity. ²⁻ χήρα, ας, ἡ, widow. ²⁵ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ²⁰ τέσσαρες, four, 4. ³⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ³¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ³² δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ³³ λατρεύω, serve, worship. ³⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ³⁵ ἀνθομολογέομαι, praise, give thanks. ³⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ³⁻ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ³⁵ τελέω, finish, fulfill. ³⁰ ἄπας, each, every.

Κατὰ Λουκᾶν 2:40 Byzantine NT

νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν $\mathbf{N}$ αζαρέτ. ^{2}

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον 40 σοφίας: καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς ἀὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῆ ἑορτῆ 41 τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς 42 Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς 43 ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ: νομίσαντες ¹³ 44 δὲ αὐτὸν ἐν τῆ συνοδία ἐν εἶναι, ἡλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς: καὶ μὴ εὐρόντες 45 αὐτόν, ὑπέστρεψαν ἐις Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, 46 μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὖρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον εν μέσῷ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. 47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῆ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτοῦ ἐξεπλάγησαν: καὶ πρὸς 48 αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου κάγὼ ὁδυνώμενοι ἐν ἔξητοῦμέν σε. Καὶ εἶπεν πρὸς 49

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ³ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁴ κραταιόω, strengthen, confìrm. ⁵ γονεύς, έως, ό, parent. ⁶ ἔτος, ους, τό, year. ⁻ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁶ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁶ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁰ τελειόω, fill, fulfill. ¹¹ ὑπομένω, tarry, endure. ¹² παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹³ νομίζω, suppose, think. ¹⁴ συνοδία, ας, ἡ, caravan, company traveling together. ¹⁵ ἀναζητέω, look, search. ¹⁶ συγγενής, kindred, relative. ¹⁻ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁶ καθέζομαι, sit down, am sitting. ¹⁰ ἔξίστημι, amaze, be amazed. ²⁰ σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ²¹ ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ²² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²³ οὕτως, thus, so. ²⁴ ὁδυνάω, torment, pain.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:50

αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν¹ τὸ ῥῆμα ὁ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ 50 κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ:² καὶ ἦν ὑποτασσόμενος³ αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει⁴ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῆς.

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ 52 ἀνθρώποις.

Έν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 3 ἡγεμονεύοντος Γε Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος Έχωρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ 2 ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου τὸν τῆ ἐρήμῳ. Καὶ ἡλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν άμαρτιῶν: ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, 4 λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῆ ἐρήμῳ, Ετοιμάσατε τοῦ Τορδάνου κυρίου: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ τοῦ προφον κυρίου: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ τοῦ καρίου: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους κυρίου.

¹ συνίημι, understand, consider. ² Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ³ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁴ διατηρέω, keep free of, keep safe. ⁵ προκόπτω, proceed, advance. ⁶ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁷ ἔτος, ους, τό, year. ⁸ πεντεκαιδέκατος, fifteenth. ⁹ ἡγεμονία, ας, ἡ, rule, management. ¹⁰ Τιβέριος, ου, ὁ, Tiberius. ¹¹ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹² ἡγεμονεύω, be governor, rule. ¹³ Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ¹⁴ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁵ τετραρχέω, rule over as a tetrarch. ¹⁶ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁷ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹⁸ Ἰτουραῖος, Ituraea, Ituraean. ¹⁹ Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ, Trachonitis. ²⁰ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²¹ Λυσανίας, ου, ὁ, Lysanias. ²² Ἅννας, α, ὁ, Annas. ²³ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ²⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁶ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²⁷ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ²⁸ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ³⁰ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ³¹ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ³² Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ³³ βοάω, cry aloud, shout. ³⁴ έτοιμάζω, prepare, make ready. ³⁵ εὐθύς, immediately, at once. ³⁶ τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ³⁷ φάραγξ, αγγος, ἡ, ravine, chasm.

Κατὰ Λουκᾶν 3:6 Byzantine NT

πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται: καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας: καὶ ὄψεται 6 πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

"Ελεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις® ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, 7 Γ εννήματα έχιδνῶν, ^{10} τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν από τῆς μελλούσης ὀργῆς; ^{13} Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους ^{14} τῆς μετανοίας: ^{15} 8 καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ^{16} βραάμ. "Ηδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη ^{16} πρὸς τὴν ῥίζαν ^{17} τῶν δένδρων ^{18} 9 κεῖται: ¹⁹ πᾶν οὖν δένδρον ¹⁸ μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται ²⁰ καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν 10 ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας 11 μεταδότω ^{22} τῷ μὴ ἔχοντι: καὶ ὁ ἔχων βρώματα ^{23} ὁμοίως ^{24} ποιείτω. 12 ⁵Ηλθον δὲ καὶ τελῶναι²⁵ βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον 13 παρὰ τὸ διατεταγμένον ^{26} ὑμῖν πράσσετε. ^{27} Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ 14στρατευόμενοι,28 λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Mηδένα διασείσητε, ^{29} μηδὲ συκοφαντήσητε: ^{30} καὶ ἀρκεῖσθε ^{31}

¹ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ² ταπεινόω, humble, humiliate. ³ σκολιός, crooked, unscrupulous. ⁴ εὐθύς, immediately, at once. ⁵ τραχύς, rough, uneven. ⁶ λεῖος, smooth, level. ⁷ σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁸ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹⁰ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ¹¹ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹² φεύγω, flee, escape. ¹³ ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. ¹⁴ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁵ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁶ ἀξίνη, ης, ἡ, axe. ¹⁷ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹⁸ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁹ κείμαι, lie, be laid. ²⁰ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ²¹ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ²² μεταδίδωμι, give a share of, share. ²³ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁴ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁵ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ²⁶ διατάσσω, command, give orders to. ²⁷ πράσσω, do, perform. ²⁸ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ²⁹ διασείω, extort, blackmail. ³⁰ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ³¹ ἀρκέω, assist, suffice.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:15

τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Προσδοκῶντος² δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων³ πάντων ἐν ταῖς 15 καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε⁴ αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16 ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, ἄπασιν⁵ λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς: ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός⁶ μου, οὖ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς⁻ λῦσαι⁶ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων¹⁰ αὐτοῦ: αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί: οὖ τὸ πτύον¹¹ ἐν τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ¹² τὴν 17 ἄλωνα¹³ αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον¹⁴ εἰς τὴν ἀποθήκην¹⁵ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον¹⁶ κατακαύσει¹⁻ πυρὶ ἀσβέστῳ.¹⁵

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν: ὁ δὲ 18 Ἡρῷδης¹³ ὁ τετράρχης,²⁰ ἐλεγχόμενος²¹ ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῷδιάδος²² τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῷδης,¹° προσέθηκεν²³ καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ 20 κατέκλεισεν²⁴ τὸν Ἰωάννην ἐν τῆ φυλακῆ.²5

Έγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ 21
βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ 22
καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον σωματικῷ ἔδει το ὑσεὶ περιστερὰν το ὑσεὶ το ὑσ

¹ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ² προσδοκάω, wait for, look for. ³ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁴ μήποτε, never, lest perchance. ⁵ ἄπας, each, every. ⁶ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁷ ἱκανός, sufficient, able. ⁶ λύω, untie, loose. ⁹ ἱμάς, άντος, ὁ, thong, strap. ¹¹⁰ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ¹¹ πτύον, ου, τό, winnowing fork. ¹² διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ¹³ ἄλων, ος, ἡ, threshing floor. ¹⁴ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹⁵ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ¹⁶ ἄχυρον, ου, τό, chaff. ¹ˀ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹⁶ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹⁰ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ²⁰ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ²¹ ἐλέγχω, convict, reprove. ²² Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ²³ προστίθημι, add, add to. ²⁴ κατακλείω, shut up, lock up. ²⁵ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²⁶ σωματικός, bodily, corporeal. ²ˀ εἶδος, ους, τό, form, sight. ²ఠ ὡσεί, like, about. ²⁰ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove.

Κατὰ Λουκᾶν 3:23 Byzantine NT

ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σ ὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. ^{1}

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ώσει ^{2} ἐτῶν ^{3} τριάκοντα ^{4} ἀρχόμενος, ὢν - ως ^{23} ἐνομίζετο - υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευϊ, τοῦ 24 Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἰμώς, τοῦ 25 Ναούμ, 12 τοῦ Ἐσλί, 13 τοῦ Ναγγαί, 14 τοῦ Μαάθ, 15 τοῦ Ματταθίου, 11 26 τοῦ Σεμεϊ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, 16 τοῦ Ἰωανάν, 17 τοῦ Ὑησά, 18 τοῦ 27 Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί, τοῦ Μελχί, τοῦ Άδδί, τοῦ 28 Κωσάμ, ^{22} τοῦ Ἐλμωδάμ, ^{23} τοῦ Ἦρ, ^{24} τοῦ Ἰωσή, ^{25} τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ 29 Ἰωρείμ, ^{26} τοῦ Ματθάτ, ^{7} τοῦ Λευϊ, ^{8} τοῦ Συμεών, ^{27} τοῦ Ἰούδα, ^{16} τοῦ 30 ^{2} Ιωσή ϕ , τοῦ ^{2} Ιωνάν, ^{2} τοῦ ^{2} Ελιακείμ, ^{2} τοῦ ^{2} Μελε ^{3} τοῦ ^{3} Τοῦ ^{3} Ι Ματταθά, ^{32} τοῦ Ναθάν, ^{33} τοῦ Δαυίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ, ^{34} τοῦ ^{32} Βοόζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, τοῦ ἀμιναδάβ, τοῦ ἀράμ, 33 τοῦ Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, 38 τοῦ Ἰούδα, 6 τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ 34 Άβραάμ, τοῦ Θάρα, 39 τοῦ Ναχώρ, 40 τοῦ Σερούχ, τοῦ Ραγαῦ, τοῦ 35 Φάλεγ, ^{41} τοῦ Ἑβέρ, ^{42} τοῦ Σαλά, ^{43} τοῦ Καϊνάν, ^{44} τοῦ Ἀρφαξάδ, ^{45} τοῦ ^{36} Σήμ, τοῦ Νῶε, 46 τοῦ Λάμεχ, 47 τοῦ Μαθουσάλα, 48 τοῦ Ἐνώχ, τοῦ 37 Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ 38

¹εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²ώσεί, like, about. ³ἔτος, ους, τό, year. ⁴τριάκοντα, thirty, 30. ⁵νομίζω, suppose, think. 6 Ηλί, ὁ, Heli. ⊓Ματθάτ, ὁ, Matthat. Ναυΐ, ὁ, Levi. Μελχί, ὁ, Melchi. ¹¹ Ταννά, ὁ, Jannai. ¹¹ Ματταθίας, ου, ὁ, Mattathias. ¹² Ναούμ, ὁ, Nahum. ¹³ Εσλί, ὁ, Esli. ¹⁴ Ναγγαί, ὁ, Naggai. ¹⁵ Μαάθ, ὁ, Maath. ¹⁶ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⊓ Ἰωανάν, ὁ, Joanan. ¹8 Ῥησά, ὁ, Rhesa. ¹⁰ Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ²⁰ Νηρί, ὁ, Neri. ²¹ Ἰαδδί, ὁ, Addi. ²² Κωσάμ, ὁ, Cosam. ²³ Ὑελμωδάμ, ὁ, Elmadam. ²⁴ Ἦρ, ὁ, Εr. ²⁵ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ²⁶ Ἰωρείμ, ὁ, Jorim. ²⊓ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ²8 Ἰωνάν, ὁ, Jonam. ²⁰ Ὑελιακείμ, ὁ, Eliakim. ³⁰ Μελεᾶς, ὁ, Melea. ³¹ Μαϊνάν, ὁ, Menna, Mainan. ³² Ματταθά, ὁ, Mattatha. ³³ Ναθάν, ὁ, Nathan. ³⁴ Ώβήδ, ὁ, Obed. ³⁵ Βοόζ, ὁ, Βοαz. ³⁶ Ναασσών, ὁ, Nahshon. ³⊓ Ἰαράμ, ὁ, Aram, Ram. ³δ Φαρές, ὁ, Perez. ³⁰ Θάρα, ὁ, Terah. ⁴⁰ Ναχώρ, ὁ, Nahor. ⁴¹ Φάλεκ, ὁ, Peleg. ⁴² Ἦξερ, ὁ, Eber. ⁴³ Σαλά, ὁ, Shelah, Sala. ⁴⁴ Καϊνάν, ὁ, Cainan. ⁴⁵ Ἰαραξάδ, ὁ, Arphaxad. ⁴⁶ Νῶε, ὁ, Noah. ⁴π Λάμεχ, ὁ, Lamech. ⁴δ Μαθουσάλα, ὁ, Methuselah. ⁴⁰ Ἰαρέδ, ὁ, Jared. ⁵⁰ Μαλελεήλ, ὁ, Maleleel, Mahalaleel. ⁵¹ Ἱενώς, ὁ, Enosh.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:2

Άδάμ, τοῦ θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ πνεύματος άγίου πλήρης¹ ὑπέστρεψεν² ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, ¾ 4 καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα 2 πειραζόμενος ύπο τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ήμέραις ἐκείναις: καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασεν. 10 3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υίὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ΐνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, λέγων, 4 Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρήματι θεοῦ. Καὶ ἀναγαγὼν¹¹ αὐτὸν ὁ διάβολος⁷ εἰς ὄρος ὑψηλὸν¹² 5 ἔδειξεν¹³ αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ¹⁴ ἐν στιγμῆ¹⁵ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην 6 ἄπασαν¹⁵ καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν: ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσης ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ 7 πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω" μου, 8 Σατανᾶ: ^{18} γέγραπται, Π ροσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνω λατρεύσεις.19 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν 🤊 αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ^{21} ἐντεῦθεν ^{22} κάτω: ^{23} γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ^{10} άγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται²⁴ περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι²5 σε: καί, Ἐπὶ 11

¹ πλήρης, full. ² ύποστρέφω, return, turn back. ³ Τορδάνης, ου, ό, Jordan. ⁴ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ⁵ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁶ πειράζω, test, tempt. ⁷ διάβολος, ου, ό, slanderer, accuser. ⁸ συντελέω, complete, accomplish. ⁹ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁰ πεινάω, hunger, am hungry. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² ὑψηλός, high, lofty. ¹³ δείκνυμ, show, point out. ¹⁴ οἰκουμένη, ης, ή, inhabited world. ¹⁵ στιγμή, ῆς, ή, moment, point of time. ¹⁶ ἄπας, each, every. ¹⁷ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁸ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁹ λατρεύω, serve, worship. ²⁰ πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ²¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ²² ἐντεῦθεν, hence, on each side. ²³ κάτω, down, below. ²⁴ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁵ διαφυλάσσω, guard, protect.

Κατὰ Λουκᾶν 4:12 Byzantine NT

χειρών ἀροῦσίν σε, μήποτε¹ προσκόψης² πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις³ κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας⁴ πάντα πειρασμὸν⁵ ὁ διάβολος⁶ 13 ἀπέστη⁻ ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι⁵ καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ό Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν 14 Γαλιλαίαν: καὶ φήμη ό ἐξῆλθεν καθ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.
Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ 15 πάντων.

Καὶ ἤλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ¹² οῦ ¹³ ἤν τεθραμμένος: ¹⁴ καὶ εἰσῆλθεν, κατὰ 16 τὸ εἰωθὸς ¹⁵ αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. ¹⁶ Καὶ ἐπεδόθη ¹⁷ αὐτῷ βιβλίον ¹⁸ Ἡσαΐου ¹⁹ τοῦ 17 προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας ²⁰ τὸ βιβλίον, ¹⁸ εὖρεν τὸν τόπον οῦ ¹³ ἤν γεγραμμένον, Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οῦ εἴνεκεν ²¹ ἔχρισέν ²² με 18 εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς: ²³ ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι ²⁴ τοὺς συντετριμμένους ²⁵ τὴν καρδίαν: κηρύξαι αἰχμαλώτοις ²⁶ ἄφεσιν, ²⁷ καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ²⁸ ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ²⁹ ἐν ἀφέσει, ²⁷ 19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν ³⁰ κυρίου δεκτόν. ³¹ Καὶ πτύξας ³² τὸ βιβλίον, ¹⁸ 20 ἀποδοὺς ³³ τῷ ὑπηρέτῃ, ³⁴ ἐκάθισεν: ³⁵ καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῷ οἱ

¹ μήποτε, never, lest perchance. ² προσκόπτω, strike against, stumble. ³ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ⁴ συντελέω, complete, accomplish. ⁵ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁶ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁷ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁸ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁰ φήμη, ης, ἡ, report, news. ¹¹ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹² Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹³ οὕ, where, when. ¹⁴ τρέφω, make to grow, nourish. ¹⁵ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ¹⁶ ἀναγινώσκω, read. ¹⁷ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁸ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁹ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ²⁰ ἀναπτύσσω, unroll. ²¹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²² χρίω, anoint. ²³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²⁴ ἰάομαι, heal. ²⁵ συντρίβω, break in pieces, crush. ²⁶ αἰχμάλωτος, ου, ὁ, captive, prisoner. ²⁷ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁸ ἀνάβλεψις, εως, ἡ, recovery of sight. ²⁹ θραύω, breakin pieces, oppress. ³⁰ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ³¹ δεκτός, acceptable, welcome. ³² πτύσσω, fold up, roll up. ³³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³⁴ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ³⁵ καθίζω, seat, sit.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 4:21

όφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. "Ηρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς 21 ότι Σήμερον ^{2} πεπλήρωται ή γραφή αὕτη ἐν τοῖς ὡσὶν ^{3} ὑμῶν. Καὶ 22 πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις⁵ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός έστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν 23 παραβολην ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν: όσα ηκούσαμεν γενόμενα ἐν τῆ Καπερναούμ, ^{10} ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῆ πατρίδι ^{11} σου. 24Εἶπεν δέ, Άμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῆ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι $\tilde{\eta}$ ἦσαν ἐν 25 ταῖς ἡμέραις Ἡλίου έν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη δ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ^{17} ἕξ, ^{18} ώς ἐγένετο λιμὸς ^{19} μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν: 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, 14 εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα 20 τῆς Σιδωνος ^{21} πρὸς γυναῖκα χήραν. ^{13} Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ^{22} ήσαν ἐπὶ ^{27} Έλισσαίου²³ τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ: καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, ^{24} εἰ μὴ Νεεμὰν ^{25} ὁ Σύρος. ^{26} Καὶ ἐπλήσθησαν ^{27} πάντες 28 θυμοῦ εν τῆ συναγωγῆ, ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον 29 αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οῦ ἡ πόλις αὐτῶν ὡκοδόμητο, ^{30} εἰς τὸ κατακρημνίσαι ^{31} αὐτόν. Αὐτὸς ^{30} δὲ διελθών 32 διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ² σήμερον, today, now. ³ οὖς, ους, τό, ear. ⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁴ πάντως, altogether, by all means. ⁵ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁵ θεραπεύω, heal, care for. ⁰ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹¹ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ¹² δεκτός, acceptable, welcome. ¹³ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁴ Ἡλίας, ου, ὁ, Εlijah. ¹⁵ κλείω, shut, shut up. ¹⁶ ἔτος, ους, τό, year. ¹⊓ μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁵ ἔξ, six, 6. ¹⁰ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ²⁰ Σάρεπτα, ων, τό, Zarephath. ²¹ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²² λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ²³ Ἡλισσαῖος, ου, ὁ, Elisha. ²⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁵ Νεεμάν, ὁ, Naaman. ²⁶ Σύρος, ου, ὁ, Syrian man, Syrian. ²πλήθω, fill. ²⁵ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ²⁰ ὀφρύς, ύος, ἡ, eyebrow, brow. ³⁰ οἰκοδομέω, build up, construct. ³¹ κατακρημνίζω, throw down (from) a cliff. ³² διέρχομαι, cross over, pass through.

Κατὰ Λουκᾶν 4:31 Byzantine NT

Καὶ κατῆλθεν¹ εἰς Καπερναοὺμ² πόλιν τῆς Γαλιλαίας: καὶ ἦν διδάσκων 31 αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο³ ἐπὶ τῆ διδαχῆ⁴ αὐτοῦ, 32 ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῆ συναγωγῆ ἦν ἄνθρωπος 33 ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου,⁵ καὶ ἀνέκραξεν⁶ φωνῆ μεγάλῃ, 34 λέγων, Ἦς,⁻ τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ;⁵ Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν⁰ αὐτῷ ὁ 35 Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι,¹⁰ καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ρίψαν¹¹ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν¹² αὐτόν. 36 Καὶ ἐγένετο θάμβος¹³ ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν¹⁴ πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὖτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει¹⁵ τοῖς ἀκαθάρτοις⁵ πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο¹⁰ ῆχος 37 περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.¹⁵

Αναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος: 38 πενθερὰ¹⁹ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη²⁰ πυρετῷ²¹ μεγάλῳ: καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς²² ἐπάνω²³ αὐτῆς, 39 ἐπετίμησεν⁹ τῷ πυρετῷ,²¹ καὶ ἀφῆκεν αὐτήν: παραχρῆμα²⁴ δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει²⁵ αὐτοῖς.

¹ κατέρχομαι, come down, go down. ² Καπερναούμ, ή, Capernaum. ³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁴ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ⁷ ἔα, ah! ha! ⁸ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ⁹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁰ φιμόω, muzzle, silence. ¹¹ ῥίπτω, throw, cast. ¹² βλάπτω, harm, injure. ¹³ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ¹⁴ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁵ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁶ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁷ ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁸ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁹ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ²⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ²¹ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ²² ἐφίστημι, stand over, come upon. ²³ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁴ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁵ διακονέω, serve, minister.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:40

Δύνοντος δε τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις 40 ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν: ὁ δε ἐνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δε καὶ δαιμόνια ἀπὸ 41 πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον¹⁰ τόπον, καὶ οἱ 42 ὄχλοι ἐπεζήτουν¹¹ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον¹² αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς 43 ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι ^{13} αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον 5 τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην ^{14} Γεννησαρέτ: ^{15} καὶ 2 εἶδεν δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην: ^{14} οἱ δὲ άλιεῖς ^{16} ἀποβάντες ^{17} ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν ^{18} τὰ δίκτυα. ^{19} Ἐμβὰς ^{20} δὲ εἰς ἕν τῶν πλοίων, ^{5} ^{5} ἤν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ^{21} ὀλίγον. ^{22} Καὶ καθίσας ^{23} ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. ^{5} ^{5} ^{5}

¹ δύνω, enter, set. ² ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³ ἀσθενέω, be weak, sick. ⁴ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁵ ποικίλος, varied, manifold. ⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ ἐάω, permit, allow. ¹⁰ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹¹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹² κατέχω, hold back, hold fast. ¹³ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹⁴ λίμνη, ης, ἡ, lake. ¹⁵ Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ¹⁶ άλιεύς, ὁ, fisherman. ¹⁷ ἀποβαίνω, get out, go away. ¹⁸ ἀποπλύνω, wash, rinse. ¹⁹ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ²⁰ ἐμβαίνω, embark. ²¹ ἐπανάγω, put out (to sea), return. ²² ὀλίγος, little, few. ²³ καθίζω, seat, sit.

Κατὰ Λουκᾶν 5:5

ἐπαύσατο¹ λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε² εἰς τὸ βάθος,³ καὶ γαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων 5 εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν έλάβομεν: ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο 6 ποιήσαντες, συνέκλεισαν πληθος ^{10} ἰχθύων ^{11} πολύ: διερρήγνυτο ^{12} δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν: καὶ κατένευσαν 13 τοῖς μετόχοις 14 τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ 7 πλοίω, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι ^{15} αὐτοῖς: καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ^{16} ἀμφότερα¹⁷ τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι¹⁸ αὐτά. Ἰδών δὲ Σίμων 8 Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ότι ἀνὴρ ἁμαρτωλός ^{21} εἰμι, κύριε. Θάμβος ^{22} γὰρ περιέσχεν ^{23} αὐτὸν 9καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ή ὅ συνέλαβον: 10 όμοίως ^{24} δὲ καὶ Ἰάκωβον ^{25} καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, ^{26} οἱ ἦσαν κοινωνοί τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ: ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν. 28 Καὶ καταγαγόντες 29 τὰ 11 πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἄπαντα, 30 ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾳ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ 12 πλήρης³¹ λέπρας:³² καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη³³ αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι.³⁴ 13 Καὶ ἐκτείνας³⁵ τὴν χεῖρα ἥψατο³⁶ αὐτοῦ, εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι.³⁴

¹παύω, cause to cease. ² ἐπανάγω, put out (to sea), return. ³ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁴χαλάω, slacken, let down. ⁵ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁶ ἄγρα, ας, ἡ, catch, booty. ⁷ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁸ κοπιάω, toil, labor. ⁹ συγκλείω, shut, enclose. ¹⁰ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹¹ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹² διαρρήσσω, tear asunder. ¹³ κατανεύω, signal, nod. ¹⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁵ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁷ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹⁸ βυθίζω, sink, plunge. ¹⁹ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²⁰ γόνυ, ατος, τό, knee. ²¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²² θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ²³ περιέχω, surround, seize. ²⁴ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁵ Τάκωβος, James, Jacob. ²⁶ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ²⁷ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ²⁸ ζωγρέω, capture alive. ²⁹ κατάγω, bring down, lead down. ³⁰ ἄπας, each, every. ³¹ πλήρης, full. ³² λέπρα, ας, ἡ, leprosy. ³³ δέομαι, ask, request. ³⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ³⁵ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ³⁶ ἄπτομαι, touch or handle.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:14

Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα¹ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν² 14 αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν: ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον³ σεαυτὸν⁴ τῷ ἱερεῖ,⁵ καὶ προσένεγκε⁴ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ⁻ σου, καθὼς προσέταξεν⁵ Μωσῆς, εἰς μαρτύριον² αὐτοῖς. Διήρχετο¹⁰ δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ: καὶ 15 συνήρχοντο¹¹ ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι¹² ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν¹³ αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν¹⁴ ἐν ταῖς ἐρήμοις 16 καὶ προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων: καὶ ἦσαν 17 καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, " οῖ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης " τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας " καὶ Ἰερουσαλήμ: καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι " αὐτούς. Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες 18 ἐπὶ κλίνης " ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, " καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν αὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ: καὶ μὴ εὐρόντες ποίας 19 εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὅχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, ' διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, 20 Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αὶ ἀμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι 21 οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὕτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22

¹ λέπρα, ας, ή, leprosy. ² παραγγέλλω, order, command. ³ δείκνυμι, show, point out. ⁴ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁵ ἰερεύς, έως, ὁ, priest. ⁶ προσφέρω, bring to, offer. ⁷ καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁸ προστάσσω, command, order. ⁹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹¹ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹² θεραπεύω, heal, care for. ¹³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁴ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁶ νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, teacher of the law. ¹⁷ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁸ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁹ ἰάομαι, heal. ²⁰ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²¹ παραλύω, relax, enfeeble. ²² εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²³ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²⁴ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ²⁵ κέραμος, ου, ὁ, clay, roof tile. ²⁶ καθίημι, let down, lower. ²⁷ κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ²⁸ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²⁹ διαλογίζομαι, debate, reason. ³⁰ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach.

Κατὰ Λουκᾶν 5:23 Byzantine NT

Έπιγνοὺς¹ δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς² αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε³ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν 23 εὐκοπώτερον,⁴ εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἦγειραι καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἰὸς τοῦ 24 ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι άμαρτίας – εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ⁵ – Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν⁶ σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα⁻ ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ᾽ δ 25 κατέκειτο,⁵ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ 26 ἔκστασις² ἔλαβεν ἄπαντας,¹⁰ καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου,¹² λέγοντες ὅτι Εἴδομεν παράδοξα¹³ σήμερον.¹⁴

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο¹⁵ τελώνην,¹⁶ ὀνόματι Λευΐν,¹⁷ 27 καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον,¹⁶ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ᾿Ακολούθει μοι. Καὶ 28 καταλιπὼν¹⁶ ἄπαντα,¹⁰ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν 29 δοχὴν²⁰ μεγάλην Λευΐς¹⊓ αὐτῷ ἐν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ: καὶ ἦν ὅχλος τελωνῶν¹⁶ πολύς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.⁶ Καὶ 30 ἐγόγγυζον²¹ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν¹⁶ καὶ ἀμαρτωλῶν²² ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς 31 αὐτούς, Οὐ χρείαν²³ ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες²⁴ ἰατροῦ,²⁵ ἀλλ' οἱ κακῶς

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:32

ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς 32 μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου 33 νηστεύουσιν³ πυκνά, καὶ δεήσεις ποιούνται, όμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων: οἱ δὲ σοὶ ^{7} ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; ^{6} δὲ εἶπεν πρὸς ^{34} αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, εν ὧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν 35 $\dot{\alpha}$ παρθ $\tilde{\eta}^{10}$ $\dot{\alpha}$ π' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ήμέραις. "Ελεγεν δὲ καὶ παραβολήν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς 36 ἐπίβλημα ^{11} ἱματίου καινοῦ ^{12} ἐπιβάλλει ^{13} ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν: ^{14} εἰ δὲ μήγε, ^{15} καὶ τὸ καινὸν ^{12} σχίζει, ^{16} καὶ τῷ παλαιῷ ^{14} οὐ συμφωνεῖ ^{17} τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. ^{12} Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον ^{18} νέον ^{19} εἰς ἀσκοὺς ^{20} παλαιούς: ^{14} ^{37} εἰ δὲ μήγε, ^{15} ῥήξει ^{21} ὁ νέος ^{19} οἶνος ^{18} τοὺς ἀσκούς, ^{20} καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, ^{22} καὶ οἱ ἀσκοὶ ^{20} ἀπολοῦνται. Άλλὰ οἶνον ^{18} νέον ^{19} εἰς 38 $dσκους^{20}$ καινους d^{12} βλητέον, d^{23} και $dμφότεροι^{24}$ συντηροῦνται. d^{25} Και 39 ούδεὶς πιών παλαιὸν ^{14} εὐθέως θέλει νέον: ^{19} λέγει γάρ, ^{14} παλαιὸς ^{14} χρηστότερός έστιν.

Έγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ²⁷ διαπορεύεσθαι²⁸ αὐτὸν διὰ τῶν 6 σπορίμων:²⁹ καὶ ἔτιλλον³⁰ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας,³¹ καὶ

¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ² μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ³ νηστεύω, fast. ⁴ πυκνός, frequent, numerous. ⁵ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁷ σός, your, yours. ⁸ νυμφών, ώνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ⁹ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ¹⁰ ἀπαίρω, take away, depart. ¹¹ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ¹² καινός, new, fresh. ¹³ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁴ παλαιός, old, ancient. ¹⁵ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁶ σχίζω, split, separate. ¹⁷ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁸ οἴνος, ου, ὁ, wine. ¹⁹ νέος, new, young. ²⁰ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ²¹ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ²² ἐκχέω, pour out, shed. ²³ βλητέος, must be put, that ought to be put. ²⁴ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁵ συντηρέω, preserve, treasure. ²⁶ χρηστός, good, kind. ²⁷ δευτερόπρωτος, second-first. ²⁸ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ²⁹ σπόριμος, grain field, sown. ³⁰ τίλλω, pluck, pick. ³¹ στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain.

Κατὰ Λουκᾶν 6:2 Byzantine NT

ήσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, 2 Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν² ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν; Καὶ ἀποκριθεὶς 3 πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε,³ ὁ ἐποίησεν Δαυίδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; Ως εἰσῆλθεν ἐις τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οῦς οὐκ ἔξεστιν² φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ 5 ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Έγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν 6 καὶ διδάσκειν: καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. Παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει: "να εὕρωσιν κατηγορίαν αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ δἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, "Εγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί, 9 "Εξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; "Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν 10 αὐτῷ, "Εκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν καὶ ἀποκατεστάθη τη χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς τὸς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας: καὶ 11

¹ ψώχω, rub, rub to pieces. ² ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ³ ἀναγινώσκω, read. ⁴ ὁπότε, when. ⁵ πεινάω, hunger, am hungry. ⁶ πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ⁷ ἴερεύς, έως, ὁ, priest. ⁸ ἔγηρός, dry, withered. ⁹ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹⁰ θεραπεύω, heal, care for. ¹¹ κατηγορία, ας, ή, accusation, charge. ¹² διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹³ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ¹⁴ κακοποιέω, do evil, harm. ¹⁵ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁶ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁷ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁸ ὑγιής, whole, healthy. ¹⁹ πλήθω, fill. ²⁰ ἄνοια, ας, ή, folly, foolishness.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:12

διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι: 12 καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο 13ήμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὡνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ 14 ώνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ίωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, 2 15 Ίακωβον⁸ τὸν τοῦ Άλφαίου, ¹³ καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν, Ἰούδαν¹⁵ Ἰακώβου,⁸ καὶ Ἰούδαν¹⁵ Ἰσκαριώτην,¹⁶ ὅς καὶ ἐγένετο 16 προδότης. Ταὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, Καὶ 17 όχλος μαθητών αὐτοῦ, καὶ πλῆθος¹' πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας 20 καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου 11 Τύρου 22 καὶ Σιδῶνος, οι ήλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ^{24} ἀπὸ τῶν νόσων ^{25} αὐτῶν: καὶ 18 οἱ ὀχλούμενοι ^{26} ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ^{27} καὶ ἐθεραπεύοντο. ^{28} 19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἄπτεσθαι²⁹ αὐτοῦ: ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ έξήρχετο καὶ ἰᾶτο²⁴ πάντας.

¹ διαλαλέω, discuss, converse together. ² διανυκτερεύω, spend the whole night. ³ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ⁴ προσφωνέω, call to, summon. ⁵ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁶ δνομάζω, name, give a name to. ⁷ Ανδρέας, ου, ὁ, Andrew. ⁸ Τάκωβος, James, Jacob. ⁹ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹⁰ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ¹¹ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ¹² Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ¹³ Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹⁴ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁵ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁶ Τσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁷ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ¹⁸ πεδινός, flat, level. ¹⁹ πλῆθος, ους, τό, multitude. ²⁰ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ²¹ παράλιος, ου, ἡ, coastal, on the coast. ²² Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ²³ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²⁴ ἰάομαι, heal. ²⁵ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ²⁶ ὀχλέω, trouble, torment. ²⁷ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁸ θεραπεύω, heal, care for. ²⁹ ἄπτομαι, touch or handle.

Κατὰ Λουκᾶν 6:20 Byzantine NT

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας¹ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ 20 ἔλεγεν,

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ^{2} ὅτι ὑμετέρα ^{3} ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες * νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. ⁵

21

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν 22 ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσιν, αὰ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ 23 ἡμέρα καὶ σκιρτήσατε: ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν ^{14} οὐαὶ ^{15} ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ^{16} ὅτι ἀπέχετε ^{17} τὴν παράκλησιν ^{18} 24 ὑμῶν.

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὑτι πεινάσετε. ⁴

25

Οὐαὶ ^{15} ὑμῖν, οἱ γελῶντες ^{7} νῦν, ὅτι πενθήσετε ^{20} καὶ κλαύσετε. ^{6}

¹ἐπαίρω, lift up, raise. ²πτωχός, poor, poor man (as a noun). ³ὑμέτερος, your. ⁴πεινάω, hunger, am hungry. ⁵χορτάζω, eat until full, be filled. 6 κλαίω, weep, weep for. γελάω, laugh. 8 μισέω, hate, detest. 9 ἀφορίζω, separate, set apart. ¹¹ ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹¹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹² σκιρτάω, leap, leap for joy. ¹³ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹⁴πλήν, however, but. ¹⁵ οὺαί, woe! alas! woe! ¹⁶πλούσιος, rich. ¹² ἀπέχω, received, obtain. ¹8 παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹9 ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ²⁰ πενθέω, mourn, lament.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:26

Οὐαὶ¹ ὅταν καλῶς² ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν 26 τοῖς ψευδοπροφήταις³ οἱ πατέρες αὐτῶν.

'Αλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, 'Αγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς[‡] ὑμῶν, καλῶς² 27 ποιείτε τοίς μισούσιν ύμας, εύλογείτε τούς καταρωμένους ύμίν, 28προσεύχεσθε ύπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ 29 τὴν σιαγόνα, ^{10} πάρεχε ^{11} καὶ τὴν ἄλλην: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ίμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα ^{12} μὴ κωλύσης. ^{13} Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε ^{30} δίδου: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ ^{14} μὴ ἀπαίτει. ^{15} Καὶ καθώς θέλετε ^{31} ἵνα ποιώσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Kαὶ 32εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ^{17} ὑμῖν χάρις ἐστίν; Kαὶ γὰρ οἱ άμαρτωλοί τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. αγαθοποιητε¹⁹ τοὺς <math>αγαθοποιοῦντας¹⁹ ὑμᾶς, ποία¹⁷ ὑμῖν χάρις ἐστίν;Καὶ γὰρ οἱ άμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' 34 ὧν ἐλπίζετε ^{21} ἀπολαβεῖν, ^{22} ποία ^{17} ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ άμαρτωλοι¹⁸ άμαρτωλοῖς¹⁸ δανείζουσιν,²⁰ ἵνα ἀπολάβωσιν²² τὰ ἴσα.²³ 35 Πλην ^{24} ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ^{4} ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, ^{19} καὶ δανείζετε, 20 μηδὲν ἀπελπίζοντες: 5 καὶ ἔσται ὁ μισθὸς 6 ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου: ^{27} ὅτι αὐτὸς χρηστός ^{28} ἐστιν ἐπὶ τοὺς άχαρίστους 29 καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, 30 καθώς καὶ δ 36

¹ οὐαί, woe! alas! woe! ² καλῶς, rightly, well. ³ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ⁴ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁵ μισέω, hate, detest. ⁶ εὐλογέω, bless. ⁷ καταράομαι, curse. ⁸ ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ⁹ τύπτω, smite, beat. ¹⁰ σιαγών, όνος, ἡ, cheek, jawbone. ¹¹ παρέχω, offer, afford. ¹² χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ¹³ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁴ σός, your, yours. ¹⁵ ἀπαιτέω, ask for, demand. ¹⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁷ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁸ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁹ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ²⁰ δανείζω, lend, borrow. ²¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ²² ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ²³ ἴσος, equal, identical. ²⁴ πλήν, however, but. ²⁵ ἀπελπίζω, despair of, expect in return. ²⁶ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ²⁷ ὕψιστος, highest, most high. ²⁸ χρηστός, good, kind. ²⁹ ἀχάριστος, ungrateful. ³⁰ οἰκτίρμων, merciful, compassionate.

Κατὰ Λουκᾶν 6:37 Byzantine NT

πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. 37 Μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε: ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε: δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: μέτρον καλόν, 38 πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ὡ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

¹ οἰκτίρμων, merciful, compassionate. ² καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ³ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁴ πιέζω, press, press down. ⁵ σαλεύω, shake, excite. ⁶ ὑπερεκχύνω, pour out so that it overflows. ⁻ κόλπος, ου, ό, bosom, breast. ፆ μετρέω, measure, estimate. ² ἀντιμετρέω, measure in return. ¹⁰ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹¹ ὁδηγέω, lead, guide. ¹² ἀμφότεροι, both, both of two. ¹³ βόθυνος, ου, ὁ, pit, ditch. ¹⁴ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁵ κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ¹⁶ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ¹⁻ κατανοέω, observe, understand. ¹⁵ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁵ διαβλέπω, see clearly, look intently. ²⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ²¹ σαπρός, rotten, worthless. ²² ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ²³ συλλέγω, collect, gather. ²⁴ σῦκον, ου, τό, fig. ²⁵ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ²⁶ τρυγάω, gather in, harvest.

σταφυλήν. Ο άγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς 45 καρδίας αὐτοῦ προφέρει³ τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν: ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος⁴ τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος 46πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω⁵ ύμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος: ὅμοιός ἱἐστιν ἀνθρώπω οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, 48 ος ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν, καὶ ἔθηκεν θεμέλιον έπὶ τὴν πέτραν:11 πλημμύρας ^{12} δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ^{13} ὁ ποταμὸς ^{14} τῆ οἰκία ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν¹⁵ σαλεῦσαι¹6 αὐτήν: τεθεμελίωτο¹7 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ΤΟ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπω 49 οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς εθεμελίου: ο ἡ προσέρρηξεν ό ποταμός, 4 καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα 19 τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

 ${
m `E}$ πεὶ $^{
m 20}$ δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς $^{
m 21}$ τοῦ λαοῦ, ${
m 70}$ εἰσῆλ θ εν εἰς Καπερναούμ. ^{22}

 $^{^{1}}$ σταφυλή, ῆς, ἡ, grape, bunch of grapes. ^{2} θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ^{3} προφέρω, bring forth, produce. ^{4} περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. 5 ὑποδείκνυμι, show, indicate. 6 ὅμοιος, like, similar. 7 οἰκοδομέω, build up, construct. 8 σκάπτω, dig. 9 βαθύνω, deepen, go down deep. 10 θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. 11 πέτρα, ας, ἡ, rock. 12 πλημμύρα, ας, ἡ, flood. 13 προσρήγνυμι, dash against. 14 ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ¹⁵ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁶ σαλεύω, shake, excite. ¹⁷ θεμελιόω, lay a foundation, found. ¹⁸ χωρίς, separate, apart from (gen). ¹⁹ ῥῆγμα, τος, τό, wreck, ruin. ²⁰ ἐπεί, when, since. ²¹ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ²² Καπερναούμ, ἡ, Capernaum.

Κατὰ Λουκᾶν 7:2 Byzantine NT

Έκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἔμελλεν τελευτῷν, δς ἦν 2αὐτῷ ἔντιμος. Ακούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν 3 πρεσβυτέρους τών Ἰουδαίων, ἐρωτών αὐτὸν ὅπως ἐλθών διασώση ὁ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δέ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, 4 παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ῷ παρέξει ε τούτο: ἀγαπᾳ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς 5 ώκοδόμησεν 10 ήμίν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. "Ηδη δὲ 6 αὐτοῦ οὐ μακρὰν 11 ἀπέχοντος 12 ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ έκατόνταρχος ^{1} φίλους, ^{13} λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου: ^{14} οὐ γάρ εἰμι ἰκανὸς 15 ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην 16 μου εἰσέλθης: διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν 17 7 ήξίωσα ^{18} πρός σε έλθεῖν: ἀλλ' εἰπὲ λόγω, καὶ ἰαθήσεται ^{19} ὁ παῖς ^{20} μου. $\mathbf{K}$ αὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, $^{^{21}}$ ἔχων ὑπ' ^{8} έμαυτὸν ^{17} στρατιώτας, ^{22} καὶ λέγω τούτω, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν 23 αὐτόν, καὶ 9 στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῷ εἶπεν, Λέγω ὑμῖν, οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην ^{25} πίστιν εὖρον. Καὶ ὑποστρέψαντες ^{26} οἱ 10 πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὖρον τὸν ἀσθενοῦντα²⁷ δοῦλον ὑγιαίνοντα.

¹ έκατοντάρχης, centurion. ² κακῶς, badly, evilly. ³ τελευτάω, die, end. ⁴ ἔντιμος, valued, precious. ⁵ διασώζω, save, bring safely to. ⁶ παραγίνομαι, come, arrive. ⁷ σπουδαίως, with haste, diligently. ⁸ ἄξιος, worthy, deserving. ⁹ παρέχω, offer, afford. ¹⁰ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹¹ μακράν, far away. ¹² ἀπέχω, received, obtain. ¹³ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹⁴ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁵ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁶ στέγη, ης, ή, roof, flat roof of a house. ¹⁷ ἐμαυτοῦ, of myself. ¹⁸ ἀξιόω, consider worthy. ¹⁹ ἰάομαι, heal. ²⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²¹ τάσσω, arrange, appoint. ²² στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ²³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁴ στρέφω, turn, am converted. ²⁵ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁷ ἀσθενέω, be weak, sick. ²⁸ ὑγιαίνω, be in good health, am well.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:11

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν: καὶ 11 συνεπορεύοντο ἀὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πολύς. Ὠς 12 δὲ ἤγγισεν τῆ πύλη τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἑξεκομίζετο τεθνηκώς, ὑιὸς μονογενὴς τῆ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα: καὶ ὅχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς τὴν αὐτῆ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη 13 ἐπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Μὴ κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς 14 σοροῦ: οἱ δὲ βαστάζοντες ἔτο ἔστησαν. Καὶ εἶπεν, Νεανίσκε, εποὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ό νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ 15 ἔδωκεν αὐτὸν τῆ μητρὶ αὐτοῦ. Ἑλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ 16 ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο οἱ ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος 17 οὖτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐδος τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος 17 οὖτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐδος περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρῳ. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐδος τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος 17 οὖτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐδος περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρῳ. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐδος περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐν ἐνὸτοῦς καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐν ἐνὸτοῦς καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐποῦτος καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐποῦτος καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρος. ἐποῦτος ἐν ὅλη τῆ Ἰουδαία ἐποῦτος καὶ ἐν πάση τῆς ἐποῦτος ἐν ὅλος ἐν δὶς ἐν πάσος ἐν δὶς ἐν πάση τῆς ἐποῦτος ἐν ὅλος ἐν ὅλος ἐν δὶς ἐποῦτος ἐν ὅλος ἐν δὶς ἐν πάσος ἐν δὶς ἐν δὶς ἐν πάσος ἐν δὶς ἐν

Καὶ ἀπήγγειλαν²² Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ 18 προσκαλεσάμενος²³ δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;²⁴ Παραγενόμενοι²⁵ δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, 20 Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς²⁶ ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;²⁴ Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν 21 πολλοὺς ἀπὸ νόσων²⁸ καὶ μαστίγων²⁹ καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ

¹ έξης, next, next in order. ² Ναΐν, ή, Nain. ³ συμπορεύομαι, come together, travel with. ⁴ ίκανός, sufficient, able. ⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ⁶ πύλη, ης, ή, gate, porch. ⁷ ἐκκομίζω, carry out. ⁸ θνήσκω, die, am dying. ⁹ μονογενής, only begotten, only. ¹⁰ χήρα, ας, ή, widow. ¹¹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹² κλαίω, weep, weep for. ¹³ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁴ σορός, οῦ, ἡ, coffin, bier. ¹⁵ βαστάζω, bear, carry. ¹⁶ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ¹⁷ ἀνακαθίζω, sit up. ¹⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ²⁰ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ²¹ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²² ἀπαγγέλλω, announce, report. ²³ προσκαλέω, summon. ²⁴ προσδοκάω, wait for, look for. ²⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ²⁶ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ²⁷ θεραπεύω, heal, care for. ²⁸ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ²⁹ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge.

Κατὰ Λουκᾶν 7:22

τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο¹ τὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 22 εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε² Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἡκούσατε: ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν,³ χωλοὶ⁴ περιπατοῦσιν, λεπροὶ⁵ καθαρίζονται, κωφοὶ⁻ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ⁵ εὐαγγελίζονται: καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ² ἐν ἐμοί. 23

Άπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὅχλοις περὶ 24 Ἰωάννου, Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον¹¹ θεάσασθαι;¹¹ Κάλαμον¹² ὑπὸ ἀνέμου¹³ σαλευόμενον;¹⁴ Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἀνθρωπον 25 ἐν μαλακοῖς¹⁵ ἰματίοις ἡμφιεσμένον;¹⁴ Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ¹⁻ ἐνδόξω̞¹⁵ καὶ τρυφῆ¹³ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις²⁰ εἰσίν. Ἀλλὰ τί 26 ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί,²¹ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον²² προφήτου. Οὖτός ἐστιν περὶ οὖ γέγραπται, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω 27 τὸν ἄγγελόν μου πρὸ²³ προσώπου σου, δς κατασκευάσει²⁴ τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν²⁵ σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς²⁶ 28 γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ²⁻ οὐδείς ἐστιν: ὁ δὲ μικρότερος²⁵ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ 29 λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι²² ἐδικαίωσαν³⁰ τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα³¹ Ἰωάννου: οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ³² τὴν βουλὴν 30

¹χαρίζομαι, give freely, forgive. ²ἀπαγγέλλω, announce, report. ³ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁴χωλός, lame, deprived of a foot. ⁵λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ⁶καθαρίζω, cleanse, make clean. ⊓κωφός, deaf, dumb. Ἦπωχός, poor, poor man (as a noun). ໆσκανδαλίζω, cause to stumble. ¹¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹¹ θεάομαι, look at, behold. ¹² κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ¹³ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ¹⁴ σαλεύω, shake, excite. ¹⁵ μαλακός, soft, effeminate. ¹⁶ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ¹¹ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹ፄ ἔνδοξος, honored, glorious. ¹⁰ τρυφή, ῆς, ἡ, reveling, luxury. ²⁰ βασίλειος, kingly, royal. ²¹ ναί, yes, truly. ²² περισσός, excessive, abundant. ²³ πρό, before (gen), before. ²⁴ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁵ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²⁶γεννητός, born, begotten. ²ⁿ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ²৪ μικρός, small, little. ²⁰ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ³⁰ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ³¹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ³² νομικός, pertaining to the law. ³³ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:31

τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἐαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι 31 οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; "Όμοιοι ἐεἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾳ καθημένοις, καὶ 32 προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀρχήσασθε: ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθεν 33 γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει: ἐλήλυθεν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων 34 καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, ἡ φίλος τελωνών καὶ ἀμαρτωλών. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν 35 τέκνων αὐτῆς πάντων.

Ήρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ: καὶ 36 εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη. ²⁰ Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν 37 τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἀμαρτωλός, ¹⁸ ἐπιγνοῦσα²¹ ὅτι ἀνάκειται ²² ἐν τῇ οἰκία τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα²³ ἀλάβαστρον ²⁴ μύρου, ²⁵ καὶ στᾶσα 38 παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω²⁶ κλαίουσα, ¹⁰ ἤρξατο βρέχειν ²⁷ τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, ²⁸ καὶ ταῖς θριξὶν ²⁹ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, ³⁰ καὶ κατεφίλει ³¹ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφεν ³² τῷ μύρῳ. ²⁵ Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, 39

¹ ἀθετέω, reject, annul. ² ὁμοιόω, make like, liken. ³ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁴ ὅμοιος, like, similar. ⁵ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ⁶ προσφωνέω, call to, summon. ⊓ αὐλέω, play a flute, play the flute. ⁵ ὀρχέομαι, dance. ⁰ θρηνέω, lament, mourn. ¹⁰ κλαίω, weep, weep for. ¹¹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹² μήτε, neither, nor. ¹³ οἶνος, ου, ὁ, wine. ¹⁴ φάγος, ου, ὁ, glutton. ¹⁵ οἰνοπότης, ου, ὁ, drunkard, excessive wine-drinker. ¹⁶ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⊓ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹δ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁰ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ²⁰ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ²¹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²² ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ²³ κομίζω, receive, bring. ²⁴ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ²⁵ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ²⁶ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⊓ βρέχω, send rain, rain. ²δ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²⁰ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ³⁰ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ³¹ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ³² ἀλείφω, anoint.

Κατὰ Λουκᾶν 7:40 Byzantine NT

Οὖτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπή ἡ γυνὴ ἥτις ἄπτεται ^{2} αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ^{3} ἐστιν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 40 εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δέ φησιν, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δ ύο χρεωφειλέται $\mathring{\eta}$ το δανειστ $\mathring{\eta}$ τινί: ὁ εἶς ὤφειλεν $\mathring{\delta}$ δηνάρια $\mathring{d}$ 41 πεντακόσια, δ δὲ ἔτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν 42ἀποδοῦναι, $^{^{10}}$ ἀμφοτέροις $^{^{11}}$ ἐχαρίσατο. $^{^{12}}$ Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω 3 ὅτι ὧ 43 τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ^{12} ^{12} ^{12} ^{12} δὲ εἶπεν αὐτῷ, ^{14} ἔκρινας. Καὶ ^{14} στραφεὶς την γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας: αύτη δὲ τοῖς δάκρυσιν εβρεξέν του τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν ^{18} τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν ^{19} Φίλημά ^{20} μοι οὐκ ἔδωκας: 45 αὕτη δέ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν ^{21} καταφιλοῦσά ^{22} μου τοὺς πόδας. Ἐλαί $ω^{23}$ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας: ^{24} αὕτη δὲ μύρ $ω^{25}$ 46 ἤλειψέν ^{24} μου τοὺς πόδας. Οὖ χάριν, ^{26} λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ 47άμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἡγάπησεν πολύ: ὧ δὲ ὀλίγον 27 ἀφίεται, ολίγον τα άγαπα. Είπεν δε αὐτῆ, Αφέωνταί σου αἱ άμαρτίαι. Καὶ 48 ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι 28 λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὖτός ἐστιν ὃς καὶ άμαρτίας ἀφίησιν; Είπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου 50 σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

¹ποταπός, what kind of? what type of? ²ἄπτομαι, touch or handle. ³άμαρτωλός, ου, ό, sinner. ⁴χρεωφειλέτης, ου, ό, debtor. ⁵δανειστής, ό, lender, creditor. ⁶όφείλω, owe, ought. ⁷δηνάριον, ου, ό, denarius. ⁸πεντακόσιοι, five hundred, 500. ⁹πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹²χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹³ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹⁴ ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁵ στρέφω, turn, am converted. ¹⁶ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁷ βρέχω, send rain, rain. ¹⁸ θρίξ, τριχός, ή, hair. ¹⁹ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²⁰ φίλημα, τος, τό, kiss. ²¹ διαλείπω, stop, cease. ²² καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁴ ἀλείφω, anoint. ²⁵ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ²⁶ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ²⁷ δλίγος, little, few. ²⁸ συνανάκειμαι, recline at table with.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:2

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην, 8 κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αι ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ 2 πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ῆς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ 3 Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἔτεραι πολλαί, αἴτινες διηκόνουν ἀὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνιόντος δε δχλου πολλού, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων 4 πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς, Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι 5 τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὅ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, λοιὰ 6 τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἰ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν εἰς 8 τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἀποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Το ἔχων ὧτα ἀπούειν ἀκουέτω.

¹ καθεξής, successively, in order. ² διοδεύω, travel through, go about. ³ κώμη, ης, ή, village. ⁴ θεραπεύω, heal, care for. ⁵ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ⁶ Μαγδαληνή, ής, ή, woman of Magdala, Magdalene. ⁷ Ιωάννα, ας, ή, Joanna. ⁸ Χουζάς, ᾶ, ὁ, Chuza. ⁹ ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ¹⁰ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹¹ Σουσάννα, ης, ή, Susanna, Susannah. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ σύνειμι, be with, come together. ¹⁴ ἐπιπορεύομαι, journey to, travel to. ¹⁵ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ¹⁶ καταπατέω, trample under foot. ¹⁷ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁸ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁹ πέτρα, ας, ή, rock. ²⁰ φύω, grow up, spring up. ²¹ ξηραίνω, dry up, parch. ²² ἰκμάς, άδος, ή, moisture. ²³ ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ²⁴ συμφύω, grow at the same time. ²⁵ ἀποπνίγω, choke, drown. ²⁶ ἐκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ²⁷ φωνέω, call, crow. ²⁸ οὖς, ους, τό, ear.

Κατὰ Λουκᾶν 8:9 Byzantine NT

Έπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ 9 αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια¹ τῆς βασιλείας 10 τοῦ θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.² Ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή: Ὁ σπόρος 11 ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν όδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα⁴ 12 ἔρχεται ὁ διάβολος⁵ καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας⁶ οῖ, ὅταν ἀκούσωσιν, 13 μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὖτοι ῥίζαν⁻ οὐκ ἔχουσιν, οῖ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ⁵ ἀφίστανται.² Τὸ 14 δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας⁰ πεσόν, οὖτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν¹¹ καὶ πλούτου¹² καὶ ἡδονῶν¹³ τοῦ βίου¹ πορευόμενοι συμπνίγονται,¹⁵ καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν.¹⁶ Τὸ δὲ ἐν τῆ καλῆ γῆ, οὖτοί εἰσιν οἴτινες ἐν καρδία καλῆ καὶ ἀγαθῆ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν,¹⁵ καὶ καρποφοροῦσιν¹⁵ ἐν ὑπομονῆ.¹°

Οὐδεὶς δὲ λύχνον²⁰ ἄψας²¹ καλύπτει²² αὐτὸν σκεύει,²³ ἢ ὑποκάτω²⁴ 16 κλίνης²⁵ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας²⁶ ἐπιτίθησιν,²⁷ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι²⁸ βλέπωσιν τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν,²⁹ ὃ οὐ 17 φανερὸν³⁰ γενήσεται: οὐδὲ ἀπόκρυφον,³¹ ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς

¹ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ² συνίημι, understand, consider. ³ σπόρος, ου, ό, seed (sown), seed for sowing. ⁴ εἶτα, then, thereafter. ⁵ διάβολος, ου, ό, slanderer, accuser. ⁶ πέτρα, ας, ή, rock. ⁷ ῥίζα, ης, ή, root, that which grows from the root. ⁸ πειρασμός, οῦ, ό, temptation, trial. ⁹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁰ ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ¹¹ μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ¹² πλοῦτος, ου, ό, wealth, riches. ¹³ ἡδονή, ῆς, ή, pleasure, lust. ¹⁴ βίος, ου, ό, life, manner of life. ¹⁵ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁶ τελεσφορέω, produce mature fruit. ¹⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁸ καρποφορέω, bear fruit. ¹⁹ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ²⁰ λύχνος, ου, ό, lamp, lantern. ²¹ ἄπτω, touch, kindle. ²² καλύπτω, cover, veil. ²³ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁴ ὑποκάτω, under, below. ²⁵ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁶ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²⁷ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²⁸ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ²⁹ κρυπτός, hidden, secret. ³⁰ φανερός, manifest, apparent. ³¹ ἀπόκρυφος, hidden, secret.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:18

φανερὸν ^{1} ἔλθη. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε: ὃς γὰρ ἐὰν ἔχη, δοθήσεται ^{18} αὐτῷ: καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο² δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ 19 ἠδύναντο συντυχεῖν³ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη⁴ αὐτῷ, 20 λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ 21 ἀδελφοί μου οὕτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ 22 μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν: καὶ 23 κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, 24 Ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμω καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ΰδατος: καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες 25 δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα δυτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷς;

¹ φανερός, manifest, apparent. ² παραγίνομαι, come, arrive. ³ συντυγχάνω, meet with, join. ⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁵ ἐμβαίνω, embark. ⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁷ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁸ λίμνη, ης, ή, lake. ⁹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁰ πλέω, sail. ¹¹ ἀφυπνόω, fall asleep. ¹² λαίλαψ, απος, ή, hurricane, storm. ¹³ ἄνεμος, ου, ό, wind. ¹⁴ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ¹⁵ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ¹⁶ διεγείρω, arouse completely, stir up. ¹⁷ ἐπιστάτης, ου, ό, chief, commander. ¹⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁹ παύω, cause to cease. ²⁰ γαλήνη, ης, ή, calm. ²¹ ποῦ, where? ²² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²³ ἄρα, so? (introduces a question). ²⁴ ἐπιτάσσω, command, give order. ²⁵ ὑπακούω, obey, listen.

Κατὰ Λουκᾶν 8:26 Byzantine NT

Καὶ κατέπλευσαν ^{1} εἰς τὴν χώραν ^{2} τῶν Γαδαρηνῶν, ^{3} ἥτις ἐστὶν 26 τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, 27 ύπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, δς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων $\frac{1}{1}$ και $\frac{1}{1$ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἦδων δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, 28 προσέπεσεν ο αὐτῷ, καὶ φωνῆ μεγάλη εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ^{11} Δέομαί ^{12} σου, μή με βασανίσης. ^{13} 29 Παρήγγειλεν ^{14} γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτ ^{15} ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου: πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει¹6 αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο¹7 άλύσεσιν¹⁸ καὶ πέδαις¹⁹ φυλασσόμενος,²⁰ καὶ διαρρήσσων²¹ τὰ δεσμά²² ήλαύνετο ^{23} ὑπὸ τοῦ δαίμονος ^{24} εἰς τὰς ἐρήμους. ^{25} Ἐπηρώτησεν δὲ 30αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπεν, Λεγεών, ότι δαιμόνια πολλά εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ 31 ἐπιτάξη ^{27} αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ^{28} ἀπελθεῖν. ^{5} Ην δὲ ἐκεῖ ἀγέλη ^{29} 32 χοίρων 30 ίκανων βοσκομένων 31 έν τῷ ὄρει: καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψη ^{32} αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν ^{32} αὐτοῖς. 33Έξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: ^{30} καὶ ὥρμησεν ^{33} ἡ ἀγέλη ^{29} κατὰ τοῦ κρημνοῦ ^{34} εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. ³⁶ Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες ³¹ τὸ γεγενημένον ἔφυγον, ³⁷ 34

¹ καταπλέω, sail down. ² χώρα, ας, ή, land, region. ³ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ⁴ ἀντιπέραν, on the opposite side or shore. ⁵ ὑπαντάω, meet, go to meet. ⁶ ἱκανός, sufficient, able. ⁷ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ⁸ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ⁹ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹⁰ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹¹ ὅψιστος, highest, most high. ¹² δέομαι, ask, request. ¹³ βασανίζω, torment, torture. ¹⁴ παραγγέλλω, order, command. ¹⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁶ συναρπάζω, seize, drag away. ¹⁷ δεσμέω, bind. ¹⁸ ἄλυσις, εως, ή, chain. ¹⁹ πέδη, ης, ή, fetter, shackle. ²⁰ φυλάσσω, guard, keep. ²¹ διαρρήσσω, tear asunder. ²² δεσμός, οῦ, ό, chain, bond. ²³ ἐλαύνω, drive or push, row. ²⁴ δαίμων, ονος, ό, demon, evil spirit. ²⁵ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ²⁶ λεγεών, ῶνος, ή, legion, very large number. ²⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ²⁸ ἄβυσσος, ου, ή, bottomless, incomprehensible depth. ²⁹ ἀγέλη, ης, ή, herd, flock. ³⁰ χοῖρος, ου, ό, swine, pig. ³¹ βόσκω, feed. ³² ἐπιτρέπω, permit, allow. ³³ ὁρμάω, hasten on, rush. ³⁴ κρημνός, οῦ, ό, steep bank, cliff. ³⁵ λίμνη, ης, ή, lake. ³⁶ ἀποπνίγω, choke, drown. ³⁷ φεύγω, flee, escape.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:35

καὶ ἀπήγγειλαν¹ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.² Ἑξῆλθον δὲ ἰδεῖν 35 τὸ γεγονός: καὶ ἡλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὕρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οῦ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον³ καὶ σωφρονοῦντα,⁴ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ: καὶ ἐφοβήθησαν. 36 Ἀπήγγειλαν¹ δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.⁵ Καὶ 37 ἡρώτησαν αὐτὸν ἄπαν⁶ τὸ πλῆθος⁻ τῆς περιχώρου⁶ τῶν Γαδαρηνῶν᾽ ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβω¹⁰ μεγάλω συνείχοντο:¹¹ αὐτὸς δὲ ἐμβὰς¹² εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.¹³ Ἑδέετο¹⁴ δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οἱ 38 ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρεφε¹³ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ¹⁵ ὅσα ἐποίησέν 39 σοι ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τον Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτον ὁ ὅχλος: 40 ἤσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἤλθεν ἀνὴρ ῷ 41 ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ: ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἡν αὐτῷ ὡς ἐτῶν 42 δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὅχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ² ἀγρός, ου, ό, field, farm. ³ ἱματίζω, dress, clothe. ⁴ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁵ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁶ ἄπας, each, every. ⊓ πλήθος, ους, τό, multitude. Ἦπερίχωρος, ου, ή, neighboring. Ӌ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ¹⁰ φόβος, ου, ό, fear, terror. ¹¹ συνέχω, hold fast, oppress. ¹² ἐμβαίνω, embark. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ δέομαι, ask, request. ¹⁵ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁶ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹ⁿ προσδοκάω, wait for, look for. ¹ፄ Ἰάειρος, ου, ό, Jairus. ¹Ӌ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ²⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²¹ μονογενής, only begotten, only. ²² ἔτος, ους, τό, year. ²³ συμπνίγω, choke, choke utterly.

Κατὰ Λουκᾶν 8:43 Byzantine NT

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει¹ αἵματος ἀπὸ ἐτῶν² δώδεκα, ἤτις ἰατροῖς³ 43 προσαναλώσασα⁴ ὅλον τὸν βίον⁵ οὐκ ἴσχυσεν⁶ ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,⁻ προσελθοῦσα ὅπισθεν,⁶ ἤψατο˚ τοῦ κρασπέδου¹⁰ τοῦ 44 ἰματίου αὐτοῦ: καὶ παραχρῆμα¹¹ ἔστη ἡ ῥύσις¹ τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός² μου; Ἀρνουμένων¹² δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα,¹³ οἱ ὅχλοι συνέχουσίν¹⁴ σε καὶ ἀποθλίβουσιν,¹⁵ καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός² μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς 46 εἶπεν, Ἡψατό² μού τις: ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν,¹⁶ τρέμουσα¹⁵ ἤλθεν, καὶ 47 προσπεσοῦσα¹⁵ αὐτῷ, δι' ῆν αἰτίαν¹⁰ ἤψατο² αὐτοῦ ἀπήγγειλεν²⁰ αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη²¹ παραχρῆμα.¹¹ Ὁ δὲ εἶπεν 48 αὐτῆ, Θάρσει,²² θύγατερ,²³ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου,² λέγων 49 αὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν² ἡ θυγάτηρ² σου: μὴ σκύλλε² τὸν διδάσκαλον. 50
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Ἑλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν 51 εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον,² καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς² καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον² δὲ πάντες, καὶ 52

¹ ρύσις, εως, ή, flowing, hemorrhage. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁴ προσαναλίσκω, spend lavishly, spend beside. ⁵ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ⁶ ἰσχύω, be strong, able. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ὅπισθεν, behind, after. ⁹ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁰ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ¹¹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁴ συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁵ ἀποθλίβω, press upon, crowd in upon. ¹⁶ λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁷ τρέμω, tremble, am afraid. ¹⁸ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²¹ ἰάομαι, heal. ²² θαρσέω, of good courage, of good cheer. ²³ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁴ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ²⁵ θυήσκω, die, am dying. ²⁶ σκύλλω, trouble, bother. ²⁷ Τάκωβος, James, Jacob. ²⁸ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁹ κλαίω, weep, weep for.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:53

ἐκόπτοντο¹ αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαίετε:² οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.³ Καὶ κατεγέλων⁴ αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ 53 ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας⁵ τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν⁶ λέγων, Ἡ παῖς,⁵ ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψεν⁵ τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55 ἀνέστη παραχρῆμα:² καὶ διέταξεν¹⁰ αὐτῆ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ 56 ἐξέστησαν¹¹ οἱ γονεῖς¹² αὐτῆς: ὁ δὲ παρήγγειλεν¹³ αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

¹ κόπτω, strike, smite. ² κλαίω, weep, weep for. ³ καθεύδω, sleep. ⁴ καταγελάω, deride, ridicule. ⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁶ φωνέω, call, crow. ⁷ παῖς, δ, male or female child, servant. ⁸ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁰ διατάσσω, command, give orders to. ¹¹ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹² γονεύς, έως, δ, parent. ¹³ παραγγέλλω, order, command. ¹⁴ συγκαλέω, call together. ¹⁵ νόσος, ου, ή, disease, malady. ¹⁶ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁷ ἰάομαι, heal. ¹⁸ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁹ μήτε, neither, nor. ²⁰ ῥάβδος, ου, ή, staff, rod. ²¹ πήρα, ας, ή, leather pouch, bag. ²² ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²³ ἀνά, upwards, upon. ²⁴ χιτών, ῶνος, ό, tunic, garment. ²⁵ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²⁶ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ²⁷ ἀποτινάσσω, shake off. ²⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⁹ διέρχομαι, cross over, pass through. ³⁰ κώμη, ης, ή, village. ³¹ πανταχοῦ, everywhere.

Κατὰ Λουκᾶν 9:7 Byzantine NT

"Ηκουσεν δὲ Ἡρώδης¹ ὁ τετράρχης² τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα: καὶ 7 διηπόρει,³ διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν: ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἡλίας⁴ ἐφάνη:⁵ ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης εἷς 8 τῶν ἀρχαίων⁶ ἀνέστη. Καὶ εἶπεν Ἡρώδης,¹ Ἰωάννην ἐγὼ 9 ἀπεκεφάλισα:⁻ τίς δέ ἐστιν οὖτος, περὶ οὖ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. 10
Καὶ παραλαβὼν οἀτούς, ὑπεχώρησεν τατ ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν. Οἱ δὲ ὅχλοι γνόντες ἡκολούθησαν 11 αὐτῷ: καὶ δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔτ ἔχοντας θεραπείας ἱτ ἱᾶτο. Ἡτ δὲ ἡμέρα 12 ἤρξατο κλίνειν: προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Ἡπόλυσον τὸν ὅχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν, ὰτ καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν: ὅτι ὧδε ἐν ἐρἡμῳ τόπῳ ἐσμέν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, 13 Οὺκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες ὁ δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. Ἡτον γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς 14 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοῦς κλισίας ἱτ ἀνὰ ἔτοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἐποὸς ἐποὸς ἐν ἐρὸς ἐποὸς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἐποὸς κλισίας ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς κλισίας ἔτος ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς ἐποὸς κλισίας ἐποὸς ἐ

¹ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ² τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ³ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁴ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁵ φαίνω, shine, appear. ⁶ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁷ ἀποκεφαλίζω, behead. ⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ¹¹ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ¹² ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹³ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹⁴ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁵ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ¹⁶ ἰάομαι, heal. ¹⁷ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁸ κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹⁹ κώμη, ης, ἡ, village. ²⁰ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²¹ καταλύω, destroy, lodge. ²² ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, provisions, provision. ²³ πέντε, five, 5. ²⁴ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ²⁵ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ²⁶ ἀγοράζω, buy. ²⁷ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁸ ώσεί, like, about. ²⁹ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ³⁰ κατακλίνω, make to lie down, recline. ³¹ κλισία, ας, ἡ, group of people eating together. ³² ἀνά, upwards, upon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:15

πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἀνέκλιναν ἄπαντας. Λαβών 15 δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὅχλῳ. Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν τοῦς πάντες: καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, ¹⁴ συνῆσαν ¹⁵ 18 αὐτῷ οἱ μαθηταί: καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὅχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: ¹⁶ 19 ἄλλοι δὲ Ἡλίαν: ¹⁷ ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ¹⁸ ἀνέστη. 20 Εἴπεν δὲ αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας ¹⁹ αὐτοῖς 21 παρήγγειλεν ²⁰ μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ 22 ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, ²¹ καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ²² ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῆ τρίτη ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Έλεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει 23 ὀπίσω ²³ μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ²⁴ ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν ²⁵ αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὁς γὰρ ἐὰν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ²⁴ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: δς δ' ἄν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ²⁶

¹ πεντήκοντα, fifty, 50. ² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ³ ἄπας, each, every. ⁴ πέντε, five, 5. ⁵ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁶ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁷ εὐλογέω, bless. ⁸ κατακλάω, break in pieces. ⁹ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁰ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹¹ περισσεύω, abound, be rich. ¹² κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ¹³ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ¹⁴ καταμόνας, alone, apart. ¹⁵ σύνειμι, be with, come together. ¹⁶ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁸ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁰ παραγγέλλω, order, command. ²¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ²² ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ²³ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⁴ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ²⁵ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ²⁶ ἔνεκεν, for the sake of, on account of.

Κατὰ Λουκᾶν 9:25 Byzantine NT

ἐμοῦ, οὖτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ἀφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας 25 τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; Ὁς γὰρ ἂν 26 ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῆ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, ἱεἰσίν τινες τῶν ὧδε 27 ἑστώτων, οῦ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Έγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσει ἡμέραι ὀκτώ, καὶ 28 παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος 29 τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς 30 ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν άὐτῷ, οἴτινες 30 ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, ὁ οῖ ὀφθέντες ἐν δόξη ἔλεγον τὴν ἔξοδον 31 αὐτοῦ ἡν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν 32 αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑ ὑπνῳ: ὁ διαγρηγορήσαντες ὁ δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. Καὶ 33 ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἱησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Ἡλίᾳ: μὴ εἰδὼς

¹ ὡφελέω, profit, help. ² κερδαίνω, gain, win. ³ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁴ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ⁵ ἀληθώς, truly, really. ⁴ γεύομαι, taste, experience. ⁻ ὡσεί, like, about. ⁵ ὀκτώ, eight, 8. ⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁰ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹¹ εἶδος, ους, τό, form, sight. ¹² ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹³ λευκός, white, bright. ¹⁴ ἐξαστράπτω, flash like lightning. ¹⁵ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁶ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁻ ἔξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ¹৪ βαρέω, burden, weigh down. ¹⁰ ὅπνος, ου, ὁ, sleep. ²⁰ διαγρηγορέω, keep awake, awake fully. ²¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ²² διαχωρίζομαι, separate myself from, part from. ²³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²⁴ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:34

δ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη¹ καὶ ἐπεσκίασεν² 34 αὐτούς: ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.¹ 35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης,¹ λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη ὁ 36 Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν,³ καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν⁴ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρα, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, 37 συνήντησεν αὐτῷ ὅχλος πολύς. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὅχλου 38 ἀνεβόησεν, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαι σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστίν μοι: καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, 39 καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει ἀὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, ἐκαὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην τῶν 40 μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν. Αποκριθεὶς 41 δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ဪ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἐπὶ τὸν υἱόν σου ὧδε. Ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ 42 δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν: ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, αὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ ὁ πάντες ἐπὶ τῆ 43 αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο λοὶ καντες ἐπὶ τῆ 43

¹ νεφέλη, ης, ή, cloud. ² ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ³ σιγάω, be silent, become silent. ⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁵ ἐξής, next, next in order. ⁶ κατέρχομαι, come down, go down. ⁷ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁸ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ⁹ δέομαι, ask, request. ¹⁰ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ¹¹ μονογενής, only begotten, only. ¹² ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹³ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ¹⁴ ἀφρός, οῦ, ὁ, foam, foaming. ¹⁵ μόγις, hardly, scarcely. ¹⁶ ἀποχωρέω, go away, depart. ¹⁷ συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁸ ὧ, Oh! omega. ¹⁹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁰ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ²¹ διαστρέφω, distort, pervert. ²² πότε, when? at what time? ²³ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²⁴ προσάγω, bring (forward), approach. ²⁵ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ²⁶ συσπαράσσω, convulse. ²⁷ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁸ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁹ ἰάομαι, heal. ³⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded.

Κατὰ Λουκᾶν 9:44 Byzantine NT

μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οίς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὧτα ὑμῶν τοὺς λόγους 44 τούτους: ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν 45 παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό: καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἄν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ 46 Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν δέξηται 48 τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται: καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με: ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὖτος ἔσται μέγας.

Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ 49 ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια: καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε: ¹¹ ⁵⁰ ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

¹ μεγαλειότης, ητος, ή, splendor, magnificence. ² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ³ ούς, ους, τό, ear. ⁴ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁵ παρακαλύπτω, hide, conceal. ⁶ αἰσθάνομαι, notice, perceive. ⁷ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁹ μικρός, small, little. ¹⁰ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹¹ κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:51

Έγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι¹ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως² αὐτοῦ, 51 καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν³ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Τερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ⁴ προσώπου αὐτοῦ: καὶ 52 πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην⁵ Σαμαρειτών,⁶ ἄστε ἑτοιμάσαι⁻ αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν 53 πορευόμενον εἰς Τερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος⁵ 54 καὶ Ἰωάννης εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι² αὐτούς, ὡς καὶ Ἡλίας¹⁰ ἐποίησεν; Στραφεὶς¹¹ 55 δὲ ἐπετίμησεν¹² αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἴου¹³ πνεύματός ἐστε ὑμεῖς: ὁ γὰρ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων 56 ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.⁵

Έγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέν τις πρὸς αὐτόν, 57 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἀν ἀπέρχη, κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 58 Αἱ ἀλώπεκες¹⁴ φωλεοὺς¹⁵ ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ¹⁶ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις:¹⁻ ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ¹⁵ τὴν κεφαλὴν κλίνη.¹⁰ Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπεν, 59 Κύριε, ἐπίτρεψόν²⁰ μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι²¹ τὸν πατέρα μου. 60 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀφες τοὺς νεκροὺς θάψαι²¹ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς: σὺ δὲ ἀπελθών διάγγελλε²² τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν 61

¹ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ² ἀνάληψις, εως, ή, taking up, lifting up. ³ στηρίζω, establish, fix firmly. ⁴ πρό, before (gen), before. ⁵ κώμη, ης, ή, village. ⁶ Σαμαρείτης, ου, ό, Samaritan. ⁷ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ⁸ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁹ ἀναλίσκω, destroy, consume. ¹⁰ Ἡλίας, ου, ό, Elijah. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹³ οἴος, such as, of what kind. ¹⁴ ἀλώπηζ, εκος, ή, fox. ¹⁵ φωλεός, οῦ, ό, den, hole. ¹⁶ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁷ κατασκήνωσις, εως, ή, place to live, nest. ¹⁸ ποῦ, where?. ¹⁹ κλίνω, cause to bend, bow. ²⁰ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²¹ θάπτω, bury. ²² διαγγέλλω, publish abroad, proclaim.

Κατὰ Λουκᾶν 9:62 Byzantine NT

δὲ καὶ ἔτερος, ἀκολουθήσω σοι, κύριε: πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν¹ μοι ἀποτάξασθαι² τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, 62 Οὐδείς, ἐπιβαλὼν³ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον,⁴ καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω,⁵ εὔθετός⁶ ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ό κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ 10 ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο προ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὖ ^{11} ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. ελεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, O 2 μὲν θερισμὸς ^{12} πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ^{13} ὀλίγοι: ^{14} δεήθητε ^{15} οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ^{12} ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας ^{13} εἰς τὸν θερισμὸν ^{12} αὐτοῦ. Ὑπάγετε: ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας εν μέσω 3 λύκων. ^{17} Μὴ βαστάζετε ^{18} βαλάντιον, ^{19} μὴ πήραν, ^{20} μηδὲ ὑποδήματα: ^{4} καὶ μηδένα κατὰ τὴν όδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν 5 εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ 6 υίὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται²² ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν: εἰ δὲ μήγε,²³ έφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.24 Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ οἰκία μένετε, ἐσθίοντες καὶ 7 πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν: ἄξιος ^{25} γὰρ ὁ ἐργάτης ^{13} τοῦ μισθοῦ ^{26} αὐτοῦ ἐστίν. Μὴ μεταβαίνετε ^{27} ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν ἄν πόλιν 8εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα 28 ὑμῖν, καὶ 9 θεραπεύετε ^{29} τοὺς ἐν αὐτῆ ἀσθενεῖς, ^{30} καὶ λέγετε αὐτοῖς, ^{7} Ηγγικεν ^{31}

¹ἐπιτρέπω, permit, allow. ²ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ³ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁴ἄροτρον, ου, τό, plow. ⁵ὁπίσω, behind, after (gen). ⁶εὕθετος, useful, fit. ⁻ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. δἐβδομήκοντα, seventy, 70. ⁰ἀνά, upwards, upon. ¹⁰πρό, before (gen), before. ¹¹ οὕ, where, when. ¹² θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ¹³ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁴ ὁλίγος, little, few. ¹⁵ δέομαι, ask, request. ¹⁶ ἀρήν, ἀρνός, ὁ, lamb. ¹⁻ λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ¹৪ βαστάζω, bear, carry. ¹⁰ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ²⁰πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ²¹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²² ἐπαναπαύομαι, rest, rest upon. ²³ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ²⁴ ἀνακάμπτω, turn back, return. ²⁵ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁶ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ²⁻ μεταβαίνω, depart, leave. ²৪ παρατίθημι, set before, entrust. ²១ θεραπεύω, heal, care for. ³⁰ ἀσθενής, weak, infirm. ³¹ ἐγγίζω, come near, approach.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:10

ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἢν δ' ἀν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ 10 δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας¹ αὐτῆς εἴπατε, Καὶ τὸν 11 κονιορτὸν² τὸν κολληθέντα³ ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα⁴ ὑμῖν: πλὴν⁵ τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν' ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις⁻ ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 12 ἀνεκτότερον⁵ ἔσται, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί⁰ σοι, Χοραζίν,¹⁰ οὐαί⁰ 13 σοι, Βηθσαϊδά:¹¹ ὅτι εὶ ἐν Τύρῳ¹² καὶ Σιδῶνι¹³ ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι¹⁴ ἄν ἐν σάκκῳ¹⁵ καὶ σποδῷ¹⁶ καθήμεναι μετενόησαν.¹΄ Πλὴν⁵ Τύρῳ¹² καὶ Σιδῶνι¹³ ἀνεκτότερον⁵ ἔσται ἐν τῇ 14 κρίσει,¹⁵ ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ,¹⁰ ἡ ἔως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, 15 ἔως Ὠλδου²¹ καταβιβασθήση.²² Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει: καὶ ὁ 16 ἀθετῶν²³ ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ.²³ ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν²³ ὰθετεῖ²³ τὸν ἀποστείλαντά με.

Υπέστρεψαν²⁴ δὲ οἱ ἑβδομήκοντα²⁵ μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ 17 τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται²⁶ ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, 18 Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν²⁷ ὡς ἀστραπὴν²⁸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. 19 Ἰδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν²⁹ ἐπάνω³⁰ ὄφεων³¹ καὶ σκορπίων,³² καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ:³³ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήση.³⁴ Πλὴν⁵ ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν 20

¹ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ² κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ³ κολλάω, glue, cleave. ⁴ ἀπομάσσω, wipe off. ⁵ πλήν, however, but. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ⁶ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ⁰ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁰ Χοραζίν, ἡ, Chorazin. ¹¹ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹² Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹³ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁴ πάλαι, long ago, of old. ¹⁵ σάκκος, ου, ὁ, sackcloth. ¹⁶ σποδός, οῦ, ἡ, ashes. ¹⁻ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁶ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ¹⁰ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²⁰ ὑψόω, lift up, exalt. ²¹ 꾺λδης, ου, ὁ, Hades. ²² καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ²³ ἀθετέω, reject, annul. ²⁴ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁵ έβδομἡκοντα, seventy, 70. ²⁶ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ²⁻ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ²ఠ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ²⁰ πατέω, tread or tread under foot, tread. ³⁰ ἐπάνω, above, over (gen). ³¹ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ³² σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ³³ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³⁴ ἀδικέω, do wrong, harm.

Κατὰ Λουκᾶν 10:21

ύποτάσσεται: χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο² τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, 21 Ἐξομολογοῦμαι³ σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας⁴ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν⁵ καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας⁻ αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως¹ ἐγένετο εὐδοκία¹ ἔμπροσθέν² σου. Καὶ στραφεὶς¹ πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν, Πάντα μοι παρεδόθη 22 ὑπὸ τοῦ πατρός μου: καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἰός, εἰ μὴ ὁ υἰὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς¹ πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν 23 εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ 24 ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, 25 Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ΤΟ δὲ εἶπεν 26 πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; Τό δὲ 27 ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου: καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28

¹ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ² ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ³ ἐξομολογέω, confess, profess. ⁴ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ⁵ σοφός, wise. ⁶ συνετός, intelligent, clever. ⁷ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ⁸ νήπιος, infant, child. ⁹ ναί, yes, truly. ¹⁰ οὕτως, thus, so. ¹¹ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ¹² ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹³ στρέφω, turn, am converted. ¹⁴ βούλομαι, wish, will. ¹⁵ νομικός, pertaining to the law. ¹⁶ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ¹⁷ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁸ ἀναγινώσκω, you read. ¹⁹ ἰσχύς, ύος, ἡ, strength, power. ²⁰ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ²¹ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ²² σεαυτοῦ, yourself, of you.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:29

Είπεν δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης: τοῦτο ποίει, καὶ ζήση. Ὁ δὲ 29 θέλων δικαιοῦν² έαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; τπολαβών δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν 30 ἀπὸ Ἱερουσαλημ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οι καὶ έκδύσαντες αύτον καὶ πληγάς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ήμιθαν $\tilde{\eta}^{10}$ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν 31 έν τῆ ὁδῷ ἐκείνη: καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 14 Ὁμοίως 15 δὲ καὶ 32 Λ ευΐτης $^{^{16}}$ γενόμενος κατά τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. $^{^{14}}$ Σαμαρείτης ^{17} δέ τις όδεύων ^{18} ήλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδών αὐτὸν 33 ἐσπλαγχνίσθη, ^{19} καὶ προσελθών κατέδησεν ^{20} τὰ τραύματα ^{21} αὐτοῦ, 34ἐπιγέων²² ἔλαιον²³ καὶ οἶνον: <math>²⁴ ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ^{26} ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, ^{27} καὶ ἐπεμελήθη ^{28} αὐτοῦ. Καὶ 35 ἐπὶ τὴν αὔριον ^{29} ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ^{30} ἔδωκεν τῷ πανδοχε $\tilde{I}_{1}^{31}$ καὶ ε $\tilde{I}$ πεν αὐτ $\tilde{\omega}$, Ἐπιμελήθητι $\tilde{I}^{28}$ αὐτο $\tilde{u}$: καὶ $\tilde{u}$ τι $\tilde{u}$ ν προσδαπανήσης, ^{32} έγω έν τῷ ἐπανέρχεσθαί ^{33} με ἀποδώσω ^{34} σοι. Τίς 36 οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος ¾ μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν 37 οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. ^{15}

¹ δρθῶς, rightly, correctly. ² δικαιόω, justify, pronounce righteous. ³ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁴ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ⁵ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁶ περιπίπτω, fall in with, strike. ⁷ ἐκδύω, take off, put off. ⁸ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ ἡμιθανής, half dead. ¹¹ τυγχάνω, obtain, happen. ¹² συγκυρία, ας, ἡ, coincidence, chance. ¹³ ἰερεύς, ἐως, ὁ, priest. ¹⁴ ἀντιπαρέρχομαι, pass by on the opposite side. ¹⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁶ Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ¹⁷ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁸ ὁδεύω, go, travel. ¹⁹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²⁰ καταδέω, bind up, bandage. ²¹ τραῦμα, τος, τό, wound. ²² ἐπιχέω, pour over, pour on. ²³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁴ οἶνος, ου, ὁ, wine. ²⁵ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ²⁶ κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ²⁷ πανδοχείον, ου, τό, inn. ²⁸ ἐπιμελέομαι, care for, take care of. ²⁹ αὔριον, tomorrow. ³⁰ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ³¹ πανδοχεύς, έως, ὁ, innkeeper. ³² προσδαπανάω, spend in addition. ³³ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ³⁴ ἀποδίδωμι, give back, pay. ³⁵ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³⁶ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy.

Κατὰ Λουκᾶν 10:38 Byzantine NT

Έγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην 38 τινά: γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα² ὑπεδέξατο³ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε⁴ ἦν ἀδελφὴ⁵ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ 39 παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα² περιεσπᾶτο⁻ περὶ πολλὴν διακονίαν: ἐπιστᾶσα² δὲ 40 εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει¹⁰ σοι ὅτι ἡ ἀδελφή⁵ μου μόνην με κατέλειπεν¹¹ διακονεῖν; Ἐἰπὲ οὖν αὐτῆ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ¾ Αποκριθεὶς δὲ 41 εἶπεν αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα,² Μάρθα,² μεριμνᾶς ⁴ καὶ τυρβάζη¹⁵ περὶ πολλά: ἑνὸς δἑ ἐστιν χρεία: ⅙ Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα¹τ 42 ἐξελέξατο, ⅙ ἤτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ⅙ ἀπ' αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς 11 ἐπαύσατο,²⁰ εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, "Όταν προσεύχησθε, λέγετε, 2 Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω²¹ τὸ ὄνομά σου. Ἑλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον²² δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ 3 ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι²³ ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης²⁴ ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,²⁵ ἀλλὰ

¹ κώμη, ης, ή, village. ² Μάρθα, ας, ή, Martha. ³ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ⁴ ὅδε, this (here.), this here. ⁵ ἀδελφή, ῆς, ή, sister. ⁶ παρακαθίζω, sit down beside. ⁷ περισπάω, distract, trouble greatly. ⁸ διακονία, ας, ή, waiting at table, service. ⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ μέλει, it is a care, it concerns. ¹¹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ συναντιλαμβάνομαι, help, assist. ¹⁴ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹⁵ τυρβάζω, agitate or disturb in mind. ¹⁶ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹⁷ μερίς, ίδος, ή, part, portion. ¹⁸ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁰ παύω, cause to cease. ²¹ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ²² ἐπιούσιος, for today, daily. ²³ ὀφείλω, owe, ought. ²⁴ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²⁵ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:5

<u>ρύσαι ήμας ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.</u>

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς 5 αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ Φίλος παρεγένετο ἐξ όδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω δ 6 παραθήσω ^{7} αὐτῷ: κἀκεῖνος ^{8} ἔσωθεν ^{9} ἀποκριθεὶς εἴπη, Μή μοι ^{7} κόπους 10 πάρεχε: 11 ἤδη ἡ θύρα 12 κέκλεισται, 13 καὶ τὰ παιδία μου μετ' έμοῦ εἰς τὴν κοίτην ^{14} εἰσίν: οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω 8ύμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν ^{16} αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει. ^{17} Κάγὼ ὑμῖν ^{9} λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε, 18 καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει: καὶ ὁ ζητῶν 10 εύρίσκει: καὶ τῷ κρούοντι ^{18} ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα 11αἰτήσει ὁ υίὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει¹⁹ αὐτῷ; "Η καὶ ἰχθύν, 20 μὴ ἀντὶ²¹ ἰχθύος²⁰ ὄφιν²² ἐπιδώσει¹⁹ αὐτῷ; "Η καὶ ἐὰν αἰτήση ὡόν,²³ μὴ 12 ἐπιδώσει ^{19} αὐτῷ σκορπίον; ^{24} Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε ^{13} δόματα25 ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω26 μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ έξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

¹ ρύομαι, rescue, save. ² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ⁴ χράω, lend. ⁵ ἐπειδή, since, because. ⁶ παραγίνομαι, come, arrive. ⁷ παρατίθημι, set before, entrust. ⁸ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁹ ἔσωθεν, from within, within. ¹⁰ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹¹ παρέχω, offer, afford. ¹² θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹³ κλείω, shut, shut up. ¹⁴ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹⁵ γέ, indeed, at least. ¹⁶ ἀναίδεια, ας, ἡ, shamelessness, shameless persistence. ¹⁷ χρήζω, need, have need of. ¹⁸ κρούω, knock, strike. ¹⁹ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ²⁰ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ²¹ ἀντί, instead of, in place of. ²² ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ²³ ἀόν, οῦ, τό, egg. ²⁴ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ²⁵ δόμα, τος, τό, present, gift. ²⁶ πόσος, how many? how great?

Κατὰ Λουκᾶν 11:14 Byzantine NT

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Έγένετο δέ, τοῦ 14 δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός: ^{1} καὶ ἐθαύμασαν ^{2} οἱ ὄχλοι. 15 Τινές δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ³ ἄρχοντι⁴ τῶν δαιμονίων έκβάλλει τὰ δαιμόνια. Έτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ' αὐτοῦ 16 έζήτουν έξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδώς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν 17 αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται: καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, ^{7} 18 πώς σταθήσεται ή βασιλεία αὐτοῦ; "Ότι λέγετε, "Εν Βεελζεβοὺλ" έκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ³ ἐκβάλλω τὰ 19 δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν δακτύλω¹¹ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα¹² 20 ἔφθασεν ^{13} ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. "Όταν ὁ ἰσχυρὸς ^{14} 21 καθωπλισμένος 15 φυλάσση 16 την ξαυτοῦ αὐλήν, 17 ἐν εἰρήνη ἐστὶν τὰ ύπάρχοντα αὐτοῦ: ἐπὰν ^{18} δὲ ὁ ἰσχυρότερος ^{14} αὐτοῦ ἐπελθὼν ^{19} νικήση 22 αὐτόν, τὴν πανοπλίαν²¹ αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἧ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα²² αὐτοῦ διαδίδωσιν. ^{23} ^{23} ^{23} μη ^{23} ^{23} μετ' έμοῦ κατ' έμοῦ έστιν: καὶ ὁ μη ^{23} συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 "Όταν τὸ ἀκάθαρτον 25 πνεῦμα ἐξέλθη 24 ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται ^{26} δι' ἀνύδρων ^{27} τόπων, ζητοῦν ανάπαυσιν: 28 καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, Ὑποστρέψω²⁹ εἰς τὸν οἶκόν μου

¹ κωφός, deaf, dumb. ² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ³ Βεελζεβούλ, ό, Beelzebul. ⁴ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ⁵ πειράζω, test, tempt. ⁶ διανόημα, τος, τό, thought, reasoning. ⁷ διαμερίζω, divide, distribute. ⁸ ἐρημόω, destroy, strip. ⁹ Σατανάς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁰ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹¹ δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ¹² ἄρα, so, then. ¹³ φθάνω, come before another, anticipate. ¹⁴ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁵ καθοπλίζω, arm oneself fully, arm completely. ¹⁶ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁷ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁸ ἐπάν, when, as soon as. ¹⁹ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ²⁰ νικάω, overcome, conquer. ²¹ πανοπλία, ας, ἡ, full armor, complete armor. ²² σκῦλον, ου, τό, booty, spoils. ²³ διαδίδωμι, distribute, give. ²⁴ σκορπίζω, scatter, disperse. ²⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ²⁷ ἄνυδρος, waterless, dry. ²⁸ ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ²⁹ ὑποστρέφω, return, turn back.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:25

δθεν¹ ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον² καὶ κεκοσμημένον.³

Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει⁴ ἐπτὰ ἔτερα πνεύματα 26 πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεί⁵ ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα⁴ τῶν πρώτων.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά⁷ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ 27 ὅχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία⁸ ἡ βαστάσασά⁹ σε, καὶ μαστοὶ¹⁰ οὑς ἐθήλασας.¹¹ Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦνγε¹² μακάριοι οἱ ἀκούοντες 28 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες¹³ αὐτόν.

Των δὲ ὅχλων ἐπαθροιζομένων¹⁴ ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ¹⁵ αὕτη πονηρά 29 ἐστιν: σημεῖον ἐπιζητεῖ,¹⁶ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωναῖ¹ τοῦ προφήτου. Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνας¹¹ σημεῖον 30 τοῖς Νινευϊταις,¹⁶ οὕτως¹⁰ ἔσται καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ¹⁵ ταύτη. Βασίλισσα²⁰ νότου²¹ ἐγερθήσεται ἐν τῆ κρίσει²² μετὰ τῶν 31 ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς¹⁵ ταύτης, καὶ κατακρινεῖ²³ αὐτούς: ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων²⁴ τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,²⁵ καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος²⁵ ὧδε. Ἄνδρες Νινευΐ²⁶ ἀναστήσονται ἐν τῆ κρίσει 32 μετὰ τῆς γενεᾶς¹⁵ ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν²³ αὐτήν: ὅτι μετενόησαν²² εἰς τὸ κήρυγμα²⁶ Ἰωνᾶ,¹ⁿ καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωναῖ¹ ὧδε.

 $^{^1}$ δθεν, from where, from which. ^{2} σαρόω, sweep, sweep using a broom. ^{3} κοσμέω, adorn, put into order. ^{4} παραλαμβάνω, receive, take. ^{5} κατοικέω, inhabit, dwell. ^{6} χείρων, worse. ^{7} ἐπαίρω, lift up, raise. ^{8} κοιλία, ας, ή, belly, womb. ^{9} βαστάζω, bear, carry. ^{10} μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ^{11} θηλάζω, suckle, nurse. ^{12} μενοῦνγε, on the contrary, indeed. ^{13} φυλάσσω, guard, keep. ^{14} ἐπαθροίζω, gather together, crowd upon. ^{15} γενεά, ᾶς, ή, generation. ^{16} ἐπιζητέω, seek for, seek after. ^{17} Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ^{18} Νινευίτης, ου, ὁ, Ninevite. ^{19} οῦτως, thus, so. ^{20} βασίλισσα, ης, ή, queen. ^{21} νότος, ου, ὁ, south wind, south. ^{22} κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ^{23} κατακρίνω, condemn. ^{24} πέρας, ατος, τό, limit, end. ^{25} Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ^{26} Νινευΐ, ή, Nineveh. ^{27} μετανοέω, repent, change my mind. ^{28} κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching.

Κατὰ Λουκᾶν 11:33 Byzantine NT

Οὐδεὶς δὲ λύχνον¹ ἄψας² εἰς κρύπτην³ τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,⁴ 33 ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,⁵ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι⁶ τὸ φέγγος⁻ βλέπωσιν. 34 Ὁ λύχνος¹ τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς⁵ ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν° ἐστιν: ἐπὰν¹ο δὲ πονηρὸς ΅ ἤ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.¹¹ Σκόπει¹² οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ 35 σκότος¹³ ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,² μὴ ἔχον τι μέρος 36 σκοτεινόν,¹¹ ἔσται φωτεινὸν² ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος¹ τῇ ἀστραπῆ¹⁵ φωτίζη¹6 σε.

Έν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' 37 αὐτῷ: εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ¹⁸ Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ¹⁹ ὅτι 38 οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ ²⁰ τοῦ ἀρίστου. ²¹ Εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς 39 αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν ²² τοῦ ποτηρίου ²³ καὶ τοῦ πίνακος ²⁴ καθαρίζετε, ²⁵ τὸ δὲ ἔσωθεν ²⁶ ὑμῶν γέμει ²⁷ ἀρπαγῆς ²⁸ καὶ πονηρίας. ²⁹ Ἄφρονες, ³⁰ οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν ²² καὶ τὸ ἔσωθεν ²⁶ 40 ἐποίησεν; Πλὴν ³¹ τὰ ἐνόντα ³² δότε ἐλεημοσύνην: ³³ καὶ ἰδού, πάντα 41 καθαρὰ ³⁴ ὑμῖν ἐστιν.

¹ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ² ἄπτω, touch, kindle. ³ κρύπτη, ης, ἡ, dark and hidden place, cellar. ⁴ μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ⁵ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ⁶ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁻ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ⁶ ἀπλοῦς, simple, single. ९ φωτεινός, bright, full of light. ¹⁰ ἐπάν, when, as soon as. ¹¹ σκοτεινός, dark, full of darkness. ¹² σκοπέω, look at, contemplate. ¹³ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁴ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁵ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁶ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁻ ἀριστάω, have breakfast, eat a meal. ¹ѕ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁰ πρό, before (gen), before. ²¹ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ²² ἔξωθεν, from without, outside (gen). ²³ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²⁴ πίναξ, ακος, ἡ, board, dish. ²⁵ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁶ ἔσωθεν, from within, within. ²⁻ γέμω, fill, am full of. ²⁵ ἀρπαγή, ῆς, ἡ, plunder, robbery. ²⁰ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ³⁰ ἄφρων, foolish, senseless. ³¹ πλήν, however, but. ³² ἔνειμι, be in, within. ³³ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ³⁴ καθαρός, clean, pure.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:42

Άλλ' οὐαὶ¹ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε² τὸ ἡδύοσμον³ καὶ 42 τὸ πήγανον⁴ καὶ πᾶν λάχανον,⁵ καὶ παρέρχεσθε⁶ τὴν κρίσιν⁻ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα˚ μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ¹ 43 ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν᾽ ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς¹⁰ ἐν ταῖς ἀγοραῖς.¹¹ Οὐαὶ¹ ὑμῖν, 44 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,¹² ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα¹³ τὰ ἄδηλα,¹⁴ καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω¹⁵ οὐκ οἴδασιν.

Αποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν ελέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων 45 καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Το δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ότι 46 φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, 47 ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἡρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις 48 τῶν πατέρων ὑμῶν: ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ 49 εἶπεν, Ἡποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν: ὑνα ἐκζητηθῆ το αίμα 50 πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου

¹ οὐαί, woe! alas! woe! ² ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ³ ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ⁴ πήγανον, ου, τό, rue, plant used for flavoring food. ⁵ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ⁶ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁷ κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ⁸ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁹ πρωτοκαθεδρία, ας, ή, chief seat, seat of honor. ¹⁰ ἀσπασμός, οῦ, ό, greeting, salutation. ¹¹ ἀγορά, ᾶς, ή, marketplace, place of assembly. ¹² ὑποκριτής, οῦ, ό, hypocrite, pretender. ¹³ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹⁴ ἄδηλος, unseen, indistinct. ¹⁵ ἐπάνω, above, over (gen). ¹⁶ νομικός, pertaining to the law. ¹⁷ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹⁸ φορτίζω, load, burden. ¹⁹ φορτίον, ου, τό, burden, load. ²⁰ δυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. ²¹ δάκτυλος, ου, ό, finger. ²² προσψαύω, touch, touch lightly. ²³ οἰκοδομέω, build up, construct. ²⁴ ἄρα, so, then. ²⁵ συνευδοκέω, consent, approve. ²⁶ ἐκδιώκω, drive out, persecute harshly. ²⁷ ἐκζητέω, seek out, inquire. ²⁸ ἐκχέω, pour out, shed. ²⁹ καταβολή, ῆς, ή, foundation, depositing.

Κατὰ Λουκᾶν 11:51 Byzantine NT

ἀπὸ τῆς γενεᾶς¹ ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος 51 Ζαχαρίου² τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ³ τοῦ θυσιαστηρίου⁴ καὶ τοῦ οἴκου. Ναί,⁵ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται⁶ ἀπὸ τῆς γενεᾶς¹ ταύτης. Οὐαἰ⁻ 52 ὑμῖν τοῖς νομικοῖς,⁵ ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα² τῆς γνώσεως:¹⁰ αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.¹¹

Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 53 Φ αρισαῖοι δεινῶς ^{12} ἐνέχειν, ^{13} καὶ ἀποστοματίζειν ^{14} αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες ^{15} αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί ^{16} τι ἐκ τοῦ 54 στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν ^{17} αὐτοῦ.

Έν οἷς ἐπισυναχθεισῶν¹8 τῶν μυριάδων¹9 τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν²0 12 ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε²¹ ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης²² τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.²³ Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον²⁴ ἐστὶν ὁ οὐκ 2 ἀποκαλυφθήσεται,²⁵ καὶ κρυπτὸν²⁴ ὁ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ²² ὧν ὅσα 3 ἐν τῆ σκοτίᾳ²8 εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται: καὶ ὁ πρὸς τὸ οὖς²9 ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις,³0 κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.³1 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις³² μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν³3

¹γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ² Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ³ μεταξύ, between, after. ⁴ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁵ ναί, yes, truly. ⁶ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁻ οὐαί, woe! alsa! woe! δ νομικός, pertaining to the law. 9 κλείς, κλειδός, ἡ, key. ¹ ¹ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹¹ κωλύω, forbid, hinder. ¹² δεινῶς, terribly, vehemently. ¹³ ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ¹⁴ ἀποστοματίζω, question closely, interrogate. ¹⁵ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ¹⁶ θηρεύω, hunt, catch. ¹⁻ κατηγορέω, accuse, charge. ¹δ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁰ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ²⁰ καταπατέω, trample under foot. ²¹ προσέχω, take head of, attend to. ²² ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ²³ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ²⁴ συγκαλύπτω, conceal, cover up. ²⁵ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²⁶ κρυπτός, hidden, secret. ²⁻ ἀντί, instead of, in place of. ²δ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ²⁰ ούς, ους, τό, ear. ³⁰ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ³¹ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ³² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³³ περισσός, excessive, abundant.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:5

τι ποιῆσαι. Υποδείξω δε ύμιν τίνα φοβηθητε: φοβήθητε τον μετά 5 τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν² εἰς τὴν γέενναν: 3 ναί, 4 λέγω ύμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δ δύο; Καὶ εν έξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 Αλλὰ καὶ αἱ τρίχες ^{10} τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. ^{11} Μὴ οὖν φοβεῖσθε: πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. ^{12} Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ος ἄν ^{8} όμολογήση ^{13} ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν ^{14} τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υίὸς τοῦ άνθρώπου δμολογήσει¹³ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν¹⁴ τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ: 9 ό δὲ ἀρνησάμενος 15 με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται 16 ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν 10 τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ: τῷ δὲ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι ^{17} οὐκ ἀφεθήσεται. Όταν δὲ προσφέρωσιν ^{18} ὑμᾶς ἐπὶ 11τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε 19 πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, 20 ἢ τί εἴπητε: τὸ γὰρ ἄγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς 12 έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου 13 μερίσασθαι²¹ μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.²² Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 14 Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν²³ δικαστὴν²⁴ ἢ μεριστὴν²⁵ ἐφ' ὑμᾶς; 15 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε²⁶ ἀπὸ τῆς πλεονεξίας:²⁷

¹ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ² ἐμβάλλω, throw, cast. ³ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ⁴ ναί, yes, truly. ⁵ πέντε, five, 5. ⁶ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ⁷ πωλέω, sell. ⁸ ἀσσάριον, ου, τό, assarion. ⁹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁰ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹¹ ἀριθμέω, number, count. ¹² διαφέρω, differ, carry through. ¹³ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁵ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹⁶ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁷ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁸ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ²⁰ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ²¹ μερίζω, divide, part. ²² κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²³ καθίστημι, set, constitute. ²⁴ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ²⁵ μεριστής, οῦ, ὁ, divider, arbitrator. ²⁶ φυλάσσω, guard, keep. ²⁷ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice.

Κατὰ Λουκᾶν 12:16 Byzantine NT

ότι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν¹ τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, 16 Ανθρώπου τινὸς πλουσίου² εὐφόρησεν³ ἡ χώρα:⁴ καὶ διελογίζετο⁵ ἐν 17 ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ° συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: καθελῶ⁻ μου τὰς ἀποθήκας,⁵ καὶ 18 μείζονας οἰκοδομήσω,² καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά¹⁰ μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῆ ψυχῆ μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ 19 κείμενα¹¹ εἰς ἔτη¹² πολλά: ἀναπαύου,¹³ φάγε, πίε, εὐφραίνου.¹⁴ Εἶπεν 20 δὲ αὐτῷ ὁ θεός, Ἄφρον,¹⁵ ταύτη τῆ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν¹⁰ ἀπὸ σοῦ: ἃ δὲ ἡτοίμασας,¹⁻ τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων¹⁵ ἑαυτῷ, 21 καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.¹ゥ

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ 22 μεριμνᾶτε²⁰ τῆ ψυχῆ ὑμῶν, τί φάγητε: μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε.²¹ Ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς,²² καὶ τὸ σῶμα τοῦ 23 ἐνδύματος.²³ Κατανοήσατε²⁴ τοὺς κόρακας,²⁵ ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ 24 θερίζουσιν,²⁶ οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον²⁷ οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς: πόσῳ²⁹ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε³⁰ τῶν πετεινῶν;³¹ Τίς δὲ ἐξ 25 ὑμῶν μεριμνῶν²⁰ δύναται προσθεῖναι³² ἐπὶ τὴν ἡλικίαν³³ αὐτοῦ

¹περισσεύω, abound, be rich. ²πλούσιος, rich. ³εὐφορέω, bear good crops, be fruitful. ⁴χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁵διαλογίζομαι, debate, reason. ⁶ποῦ, where?. ⁷ καθαιρέω, take down, pull down. ⁸ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ⁹οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁰γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹¹ κεῖμαι, lie, be laid. ¹²ἔτος, ους, τό, year. ¹³ ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹⁴ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁵ ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁶ ἀπαιτέω, ask for, demand. ¹⁷ἔτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁸θησαυρίζω, lay up, store up. ¹⁹πλουτέω, be rich, become rich. ²⁰ μεριμνάω, be anxious, distracted. ²¹ ἐνδύω, put on, clothe. ²² τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ²³ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ²⁴ κατανοέω, observe, understand. ²⁵ κόραξ, ακος, ὁ, crow, raven. ²⁶ θερίζω, reap, gather. ²⁷ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²⁸ τρέφω, make to grow, nourish. ²⁹ πόσος, how many? how great? ³⁰ διαφέρω, differ, carry through. ³¹ πετεινόν, ου, τό, bird. ³² προστίθημι, add, add to. ³³ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:26

πῆχυν ενα; Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26 μεριμνᾶτε; ³ Κατανοήσατε ⁴ τὰ κρίνα ⁵ πῶς αὐξάνει: ⁶ οὐ κοπιᾳ, ⁷ οὐδὲ 27 νήθει: λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομών ἐν πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιεβάλετο ^{10} ώς $\ddot{\epsilon}$ ν τούτων. Εἰ δ $\dot{\epsilon}$ τὸν χόρτον ^{11} $\dot{\epsilon}$ ν τῷ ἀγρῷ ^{12} σήμερον 28 οντα, καὶ αὔριον ^{14} εἰς κλίβανον ^{15} βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ^{16} άμφιέννυσιν, ^{17} πόσω ^{18} μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ^{19} Καὶ ὑμεῖς μὴ 29 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε: καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ 30 πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ:21 ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε²² τούτων. Πλὴν²³ ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα 31 πάντα προστεθήσεται²⁴ ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν²⁵ ποίμνιον:²⁶ ὅτι 32 εὐδόκησεν ό πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε 33 τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην.29 Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια³⁰ μὴ παλαιούμενα,³¹ θησαυρὸν³² ἀνέκλειπτον³³ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης ^{34} οὐκ ἐγγίζει, ^{35} οὐδὲ σὴς ^{36} διαφθείρει: ^{37} ὅπου ^{34} γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς 32 ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

"Εστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι," καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι: 35
καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, 36
πότε ἀναλύση ἐκ τῶν γάμων, ὑνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, ²7

¹ πῆχυς, εως, ὁ, cubit. ² ἐλάχιστος, least, smallest. ³ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁴ κατανοέω, observe, understand. ⁵ κρίνον, ου, τό, lily. ⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁷ κοπιάω, toil, labor. ⁸ νήθω, spin. ⁹ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹⁰ περιβάλλω, put around, clothe. ¹¹ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ¹² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹³ σήμερον, today, now. ¹⁴ αὕριον, tomorrow. ¹⁵ κλίβανος, ου, ὁ, oven, furnace. ¹⁶ οὕτως, thus, so. ¹⁷ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ¹⁸ πόσος, how many? how great? ¹⁹ ὁλιγόπιστος, of little faith. ²⁰ μετεωρίζομαι, be anxious, worried. ²¹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²² χρήζω, need, have need of. ²³ πλήν, however, but. ²⁴ προστίθημι, add, add to. ²⁵ μικρός, small, little. ²⁶ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ²⁷ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁸ πωλέω, sell. ²⁹ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ³⁰ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ³¹ παλαιόω, make or become old, obsolete. ³² θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ³³ ἀνέκλειπτος, unfailing, inexhaustible. ³⁴ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ³⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ³⁶ σής, σητός, ὁ, moth. ³⁷ διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ³⁸ ὀσφύς, ὑος, ἡ, waist, hip. ³⁹ περιζώννυμι, gird, gird round. ⁴⁰ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁴¹ καίω, burn, ignite. ⁴² ὅμοιος, like, similar. ⁴³ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁴⁴ πότε, when? at what time? ⁴⁵ ἀναλύω, loose, depart. ⁴⁶ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ⁴⁷ κρούω, knock, strike.

Κατὰ Λουκᾶν 12:37 Byzantine NT

εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὑς ἐλθὼν ὁ 37 κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας: ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθη 38 ἐν τῆ δευτέρᾳ φυλακῆ, καὶ ἐν τῆ τρίτη φυλακῆ ἔλθη, καὶ εὕρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ 39 ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ερχεται, ἐγρηγόρησεν ἀν, καὶ οὐκ ἄν ἀφῆκεν διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν 40 γίνεσθε ἕτοιμοι: ὅτι ἡ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Εἴπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην 41 λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἴπεν δὲ ὁ κύριος, Τ΄ις ἄρα¹³ ἐστὶν ὁ 42 πιστὸς οἰκονόμος¹⁴ καὶ φρόνιμος,¹⁵ ὃν καταστήσει¹⁶ ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας¹² αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;¹⁶ Μακάριος 43 ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ᾿Αληθῶς¹³ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει¹⁶ αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ 45 αὐτοῦ, Χρονίζει²⁰ ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν²¹ τοὺς παῖδας²² καὶ τὰς παιδίσκας,²³ ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι:²⁴ 46 ἥξει²⁵ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ῇ οὐ προσδοκᾳ,²⁶ καὶ ἐν ὥρᾳ ῇ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει²² αὐτόν, καὶ τὸ μέρος²ఠ αὐτοῦ

¹γρηγορέω, watch, keep watch. ²περιζώννυμι, gird, gird round. ³ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ⁴παρέρχομαι, pass by, go by. ⁵διακονέω, serve, minister. ⁶δεύτερος, second. ⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁸οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁹ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁰ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ¹¹διορύσσω, break through, break in. ¹²ἔτοιμος, ready, prepared. ¹³ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁴ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹⁵ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁶καθίστημι, set, constitute. ¹⁷ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ¹⁸σιτομέτριον, ου, τό, food allowance, ration. ¹⁹ἀληθώς, truly, really. ²⁰χρονίζω, spend or take time, delay. ²¹ τύπτω, smite, beat. ²²παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²³παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ²⁴μεθύσκω, make drunk. ²⁵ ἥκω, have come, am present. ²⁶προσδοκάω, wait for, look for. ²⁷δίχοτομέω, cut in two, scourge severely. ²⁸μέρος, ους, τό, part, portion.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:47

μετὰ τῶν ἀπίστων¹ θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας² μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται³ πολλάς: ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια⁴ πληγῶν,⁵ 48 δαρήσεται³ ὀλίγας.⁶ Παντὶ δὲ ῷ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ: καὶ ῷ παρέθεντο⁻ πολύ, περισσότερον⁵ αἰτήσουσιν αὐτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνή ϕ θη; ^{9} Βάπτισμα ^{10} 49 δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ^{11} ἔως οὖ τελεσθῆ. ^{12} Δ οκεῖτε 51ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην ^{13} δοῦναι ἐν τῆ γῆ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. Εσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε έν οἴκω ένὶ 52 διαμεμερισμένοι, 16 τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. 53 Δ ιαμερισθήσεται α πατήρ έπὶ υίῷ, καὶ υίὸς ἐπὶ πατρί: μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, ^{17} καὶ θυγάτηρ ^{17} ἐπὶ μητρί: πενθερὰ ^{18} ἐπὶ τὴν νύμφην ^{19} αὐτῆς, καὶ νύμφη ^{19} ἐπὶ τὴν πενθερὰν ^{18} αὐτῆς. Έλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, 54"Όταν ἴδητε τὴν νεφέλην²⁰ ἀνατέλλουσαν²¹ ἀπὸ δυσμῶν,²² εὐθέως λέγετε, "Ομβρος²³ ἔρχεται: καὶ γίνεται οὕτως. Καὶ ὅταν νότον²⁴ 55 πνέοντα, ^{25} λέγετε ὅτι Καύσων ^{26} ἔσται: καὶ γίνεται. Ὑποκριταί, ^{27} τὸ 56 πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν:²⁸ τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε 57 τὸ δίκαιον; Ω ς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου ^{29} σου ἐπ' ἄρχοντα, ^{30} 58

¹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ² έτοιμάζω, prepare, make ready. ³ δέρω, beat, flay. ⁴ ἄξιος, worthy, deserving. ⁵ πληγή, ης, ή, blow, wound. ⁶ ὀλίγος, little, few. ⁷ παρατίθημι, set before, entrust. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ¹⁰ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹¹ συνέχω, hold fast, oppress. ¹² τελέω, finish, fulfill. ¹³ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁴ διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, disunity. ¹⁵ πέντε, five, 5. ¹⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁷ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ¹⁸ πενθερά, ᾶς, ή, mother-in-law. ¹⁹ νύμφη, ης, ή, bride, young woman. ²⁰ νεφέλη, ης, ή, cloud. ²¹ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ²² δυσμή, ης, ή, the western region. ²³ ὄμβρος, ου, ό, shower, thunderstorm. ²⁴ νότος, ου, ό, south wind, south. ²⁵ πνέω, blow. ²⁶ καύσων, ωνος, ό, burning heat, scorching heat. ²⁷ ὑποκριτής, οῦ, ό, hypocrite, pretender. ²⁸ δοκιμάζω, prove, approve. ²⁹ ἀντίδικος, ου, ό, opponent, adversary. ³⁰ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince.

Κατὰ Λουκᾶν 12:59 Byzantine NT

ἐν τῆ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν¹ ἀπηλλάχθαι² ἀπ' αὐτοῦ: μήποτε³ κατασύρη⁴
σε πρὸς τὸν κριτήν,⁵ καὶ ὁ κριτής⁵ σε παραδῷ τῷ πράκτορι," καὶ ὁ
πράκτωρ" σε βάλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν,⁵ 59
ἕως οὖ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν³ ἀποδῷς.¹⁰

Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν 13 Γ αλιλαίων, ^{13} ών τὸ αἷμα Π ιλάτος ἔμιξεν ^{14} μετὰ τῶν θυσιῶν ^{15} αὐτῶν. ^{2} Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι 13 οδτοι άμαρτωλοι ^{16} παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ^{13} ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; ΤΟὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 3 πάντες ωσαύτως ^{19} ἀπολεῖσθε. ^{3} Η ἐκεῖνοι οἱ δέκα ^{20} καὶ ὀκτώ, ^{21} ἐφ' οὓς ^{4} ἔπεσεν ὁ πύργος ^{22} ἐν τῷ Σ ιλωὰμ ^{23} καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι ούτοι ὀφειλέται 24 έγένοντο παρὰ πάντας άνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας 25 ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ 5 μετανοῆτε, ^{18} πάντες ὁμοίως ^{26} ἀπολεῖσθε. ^{7} Ελεγεν δὲ ταύτην τὴν 6 παραβολήν: Σ υκῆν ^{27} εἶχέν τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι ^{28} αὐτοῦ πεφυτευμένην: καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὕρεν. Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν 7 άμπελουργόν, ^{30} Ἰδού, τρία ἔτη ^{31} ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκ $\tilde{\mathbf{p}}^{27}$ ταύτη, καὶ οὐχ εὑρίσκω: ἔκκο ψ ον ^{32} αὐτήν: ἵνα τί καὶ τὴν γ ῆν καταργεί; 3 Ο δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ 8

¹ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ² ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ³ μήποτε, never, lest perchance. ⁴ κατασύρω, drag (away by force), drag down. ⁵ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁶ πράκτωρ, ορος, ὁ, bailiff, constable. ⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁸ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁹ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ πάρειμι, be present, have arrived. ¹² ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹³ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁴ μίγνυμι, mix, mingle. ¹⁵ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁹ ὡσαύτως, likewise. ²⁰ δέκα, ten, 10. ²¹ ὀκτώ, eight, 8. ²² πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ²³ Σιλωάμ, ὁ, Siloam. ²⁴ ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ²⁵ κατοικέω, inhabit, dwell. ²⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²⁷ συκή, ῆς, ἡ, fig tree. ²⁸ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ²⁹ φυτεύω, plant. ³⁰ ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, vinedresser, gardener. ³¹ ἔτος, ους, τό, year. ³² ἐκκόπτω, cut out, cut off. ³³ καταργέω, make ineffective, abolish.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:9

τοῦτο τὸ ἔτος, ἑως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κόπρια: καν 9
μὲν ποιήσῃ καρπόν: εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

Ήν δὲ διδάσκων ἐν μιᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν: καὶ ἰδού, 10 γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, 10 καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι 11 εἰς τὸ παντελές. 12 Ἰδὼν 12 δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν,¹³ καὶ εἶπεν αὐτῆ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῆ τὰς χεῖρας: καὶ 13παραχρῆμ a^{15} ἀνωρθώθη, a καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ δ 14άρχισυνάγωγος, 27 άγανακτῶν 18 ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν 19 ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, " $Εξ^{20}$ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι: ^{21} ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, 19 καὶ μὴ τῇ ἡμέρα τοῦ σαββάτου. Άπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκριταί, 22 15 ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει ^{23} τὸν βοῦν ^{24} αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ^{25} άπὸ τῆς φάτνης, ^{26} καὶ ἀπαγαγών ^{27} ποτίζει; ^{28} Ταύτην δέ, θυγατέρα ^{29} 16 Άβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ο Σατανᾶς, ίδού, δέκα καὶ ὀκτώ ἔτη, 1 οὐκ ἔδει λυθῆναι²³ ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ³² τούτου τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; 17 $\mathbf{K}$ αὶ ταῦτα λ έγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο $^{^{33}}$ πάντες οἱ ἀντικείμενοι $^{^{34}}$ αὐτῷ: καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις 35 τοῖς

¹ ἔτος, ους, τό, year. ² ὅτου, until. ³ σκάπτω, dig. ⁴ κἄν, and if, even if. ⁵ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁶ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁷ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁸ δέκα, ten, 10. ⁹ ὀκτώ, eight, 8. ¹⁰ συγκύπτω, be bent over, am bent double. ¹¹ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹² παντελής, completely, forever. ¹³ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁴ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁶ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹⁷ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁸ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹⁹ θεραπεύω, heal, care for. ²⁰ ἔξ, six, 6. ²¹ ἐργάζομαι, work, word. ²² ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²³ λύω, untie, loose. ²⁴ βοῦς, ὁ, οx, cow. ²⁵ ὄνος, ου, ὁ, ass, donkey. ²⁶ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²⁷ ἀπάγω, lead away, lead. ²⁸ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ³⁰ δέω, bind, tie. ³¹ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ³² δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ³³ καταισχύνω, put to shame, shame. ³⁴ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ³⁵ ἔνδοξος, honored, glorious.

Κατὰ Λουκᾶν 13:18 Byzantine NT

γινομένοις ύπ' αὐτοῦ.

"Ελεγεν δέ, Τίνι ὁμοία έστιν ή βασιλεία τοῦ θεοῦ; Καὶ τίνι ὁμοιώσω 18αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶν κόκκω σινάπεως, ὁν λαβων ἄνθρωπος ἔβαλεν 19 εἰς κῆπον έαυτοῦ: καὶ ηὔξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ ^{8} τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ^{9} ἐν τοῖς κλάδοις ^{10} αὐτοῦ. 20 Πάλιν εἶπεν, Τίνι ὁμοιώσω ^{2} τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; Ὁμοία ^{1} ἐστὶν 21 ζύμη, 11 ην λαβοῦσα γυνη ἐνέκρυψεν 22 εἰς ἀλεύρου 33 σάτα 44 τρία, ἔως οὖ ἐζυμώθη ^{15} ὅλον. Καὶ διεπορεύετο ^{16} κατὰ πόλεις καὶ κώμας ^{17} 22 διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπεν δέ τις 23 αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 24 Αγωνίζεσθε ^{20} εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς ^{21} πύλης: ^{22} ὅτι πολλοί, λέγω ύμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 23 Άφ' οὖ ἂν ἐγερθῆ 25 ό οἰκοδεσπότης ^{24} καὶ ἀποκλείση ^{25} τὴν θύραν, ^{26} καὶ ἄρξησθε ἔξω έστάναι καὶ κρούειν την θύραν, δ λέγοντες, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ήμῖν: καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ε ἐστέ: τότε 26 ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ήμων ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς 27πόθεν ^{28} ἐστέ: ἀπόστητε ^{30} ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται ^{31} τῆς ἀδικίας. ^{32} 28

¹ ὅμοιος, like, similar. ² ὁμοιόω, make like, liken. ³ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ⁴ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁵ κήπος, ου, ὁ, garden. ⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁷ δένδρον, ου, τό, tree. ⁸ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁹ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹⁰ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹¹ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹² ἐγκρύπτω, hide, hide in. ¹³ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ¹⁴ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ¹⁵ ζυμόω, leaven, ferment. ¹⁶ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹⁷ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁸ πορεία, ας, ἡ, journey, way. ¹⁹ ὁλίγος, little, few. ²⁰ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ²¹ στενός, narrow. ²² πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ²³ ἰσχύω, be strong, able. ²⁴ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ²⁵ ἀποκλείω, close, shut. ²⁶ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ²⁷ κρούω, knock, strike. ²⁸ πόθεν, from where? whence. ²⁹ πλατεία, ας, ἡ, street. ³⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ³¹ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ³² ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:29

Έκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς¹ καὶ ὁ βρυγμὸς² τῶν ὀδόντων,³ ὅταν ὄψησθε Αβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν⁴ ἀπὸ 29 ἀνατολῶν⁵ καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ⁻ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται² ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οῦ ἔσονται πρῶτοι, 30 καὶ εἰσὶν πρῶτοι οῦ ἔσονται ἔσχατοι.

Έν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἔξελθε 31 καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ¹⁰ ὅτι Ἡρῷδης ¹¹ θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν 32 αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῆ ἀλώπεκι ¹² ταύτη, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ¹³ ἐπιτελῶ ¹⁴ σήμερον ¹⁵ καὶ αὔριον, ¹⁶ καὶ τῆ τρίτη τελειοῦμαι. ¹⁷ Πλὴν ¹⁸ δεῖ με σήμερον ¹⁵ καὶ αὔριον ¹⁶ καὶ τῆ ἐχομένη 33 πορεύεσθαι: ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ¹⁹ προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτένουσα τοὺς 34 προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα ²⁰ τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ²¹ ἡθέλησα ἐπισυνάξαι ²² τὰ τέκνα σου, ὂν τρόπον ²³ ὄρνις ²⁴ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ²⁵ ὑπὸ τὰς πτέρυγας, ²⁶ καὶ οὐκ ἡθελήσατε. Ἰδού, 35 ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ²⁷ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἄν ῆξει, ⁴ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ²⁸ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

¹ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ² βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ³ ὁδούς, ὁ, tooth. ⁴ ἥκω, have come, am present. ⁵ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ⁶ δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ⁷ βορρᾶς, ᾶ, ὁ, north, north wind. ⁸ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ⁹ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁰ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ¹¹ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹² ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ¹³ ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. ¹⁴ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁵ σήμερον, today, now. ¹⁶ αὄριον, tomorrow. ¹⁷ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁸ πλήν, however, but. ¹⁹ ἐνδέχομαι, be possible, allow. ²⁰ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ²¹ ποσάκις, how often? how often. ²² ἐπισυνάγω, gather, gather together. ²³ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ²⁴ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ²⁵ νοσσία, ᾶς, ἡ, brood, brood of young birds. ²⁶ πτέρυξ, υγος, ἡ, wing. ²⁷ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁸ εὐλογέω, bless.

Κατὰ Λουκᾶν 14:2 Byzantine NT

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν 14

Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ 2
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ 4
ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς 5
αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ 6
ἔσχυσαν ὁ ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

"Ελεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων¹⁷ πῶς τὰς 7 πρωτοκλισίας¹⁸ ἐξελέγοντο, ¹⁹ λέγων πρὸς αὐτούς, "Όταν κληθῆς ὑπό 8 τινος εἰς γάμους, ²⁰ μὴ κατακλιθῆς ²¹ εἰς τὴν πρωτοκλισίαν: ¹⁸ μήποτε ²² ἐντιμότερός ²³ σου ῆ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν 9 καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον: καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης ²⁴ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ²⁵ ᾿Αλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε 10 εἰς τὸν ἔσχατον τόπον: ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ²⁸ ἀνώτερον: ²⁹ τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων ³⁰ σοι. 'Ότι πᾶς ὁ ὑψῶν ³¹ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ³² 11

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ³ ὑδρωπικός, suffering from dropsy or edema. ⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁵ νομικός, pertaining to the law. ⁶ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁻ θεραπεύω, heal, care for. ⁶ ήσυχάζω, be still, be silent. ⁰ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ¹¹ βοῦς, ὁ, οx, cow. ¹² φρέαρ, ος, τό, well, pit. ¹³ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁴ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁵ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁶ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict. ¹⁻ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁵ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹⁰ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²⁰ γάμως, ου, ὁ, marriage, wedding. ²¹ κατακλίνω, make to lie down, recline. ²² μήποτε, never, lest perchance. ²³ ἔντιμος, valued, precious. ²⁴ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ²⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ²⁶ ἀναπίπτω, recline, lie down. ²⁻ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²⁵ προσαναβαίνω, go up, move up. ²⁰ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ³⁰ συνανάκειμαι, recline at table with. ³¹ ὑψόω, lift up, exalt. ³² ταπεινόω, humble, humiliate.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:12

καὶ ὁ ταπεινῶν ἱψωθήσεται.²

"Ελεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῆς ἄριστον³ ἢ δεῖπνον, 12

μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς

συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους: μήποτε καὶ αὐτοί σε

ἀντικαλέσωσιν, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Άλλ ὅταν ποιῆς 13

δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς: καὶ 14

μακάριος ἔση, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι: ἀνταποδοθήσεται

γάρ σοι ἐν τῆ ἀναστάσει ποῦν δικαίων.

Ακούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων¹⁹ ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, ὃς 15 φάγεται ἄριστον³ ἐν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 16 Ἄνθρωπός τις ἐποίησεν δεῖπνον⁴ μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς: καὶ 17 ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῆ ὥρᾳ τοῦ δείπνου⁴ εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά²⁰ ἐστιν πάντα. Καὶ ἤρξαντο 18 ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι²¹ πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἁγρὸν²² ἡγόρασα,²³ καὶ ἔχω ἀνάγκην²⁴ ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.²¹ Καὶ ἔτερος εἶπεν, Ζεύγη²⁵ βοῶν²⁶ ἡγόρασα²³ πέντε, 19 καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι²⁵ αὐτά: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.²¹ 20 Καὶ ἕτερος εἶπεν, Γυναῖκα ἔγημα,²² καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21

¹ ταπεινόω, humble, humiliate. ² ὑψόω, lift up, exalt. ³ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ⁴ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ⁵ φωνέω, call, crow. ⁶ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁷ συγγενής, kindred, relative. ⁸ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ⁹ πλούσιος, rich. ¹⁰ μήποτε, never, lest perchance. ¹¹ ἀντικαλέω, invite in return. ¹² ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ¹³ δοχή, ής, ή, reception, banquet. ¹⁴ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁵ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ¹⁶ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁷ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ¹⁸ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ¹⁹ συνανάκειμαι, recline at table with. ²⁰ ἔτοιμος, ready, prepared. ²¹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²³ ἀγοράζω, buy. ²⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁵ ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ²⁶ βοῦς, ὁ, ox, cow. ²⁷ πέντε, five, 5. ²⁸ δοκιμάζω, prove, approve. ²⁹ γαμέω, marry.

Κατὰ Λουκᾶν 14:22 Byzantine NT

Καὶ παραγενόμενος¹ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν² τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς³ ὁ οἰκοδεσπότης⁴ εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἦξελθε ταχέως⁵ εἰς τὰς πλατείας⁶ καὶ ῥύμας⁻ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς⁶ καὶ ἀναπήρους² καὶ χωλοὺς¹⁰ καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε¹¹ ὧδε. 22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας,¹² καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἦξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ 23 φραγμούς,¹³ καὶ ἀνάγκασον¹⁴ εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῆ¹⁵ ὁ οἶκός μου. 24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί¹⁶ μου τοῦ δείπνου.¹ Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,¹ ὀλίγοι¹ δὲ ἐκλεκτοί.² ο

Συνεπορεύοντο²¹ δὲ αὐτῷ ὅχλοι πολλοί: καὶ στραφεὶς²² εἶπεν πρὸς 25 αὐτούς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ²³ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ 26 τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς,²⁴ ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει²⁵ τὸν σταυρὸν²⁶ αὐτοῦ καὶ ἔρχεται 27 ὁπίσω²⁷ μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ 28 θέλων πύργον²⁸ οἰκοδομῆσαι,²⁹ οὐχὶ πρῶτον καθίσας³⁰ ψηφίζει³¹ τὴν δαπάνην,³² εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν;³³ Ἱνα μήποτε,³⁴ θέντος αὐτοῦ 29

¹παραγίνομαι, come, arrive. ² ἀπαγγέλλω, announce, report. ³ ὀργίζω, irritate, provoke. ⁴ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁵ταχέως, quickly, soon. ⁶ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ⁷ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ⁸ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁹ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ¹⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹¹ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹² ἐπιτάσσω, command, give order. ¹³ φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ¹⁴ ἀναγκάζω, force, compel. ¹⁵ γεμίζω, fill, load. ¹⁶ γεύομαι, taste, experience. ¹⁷ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁸ κλητός, called, summoned. ¹⁹ ὁλίγος, little, few. ²⁰ ἐκλεκτός, chosen, elect. ²¹ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²² στρέφω, turn, am converted. ²³ μισέω, hate, detest. ²⁴ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ²⁵ βαστάζω, bear, carry. ²⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ²⁷ ὁπίσω, behind, after (gen). ²⁸ πύργος, ου, ό, tower, fortified structure. ²⁹ οἰκοδομέω, build up, construct. ³⁰ καθίζω, seat, sit. ³¹ ψηφίζω, count up, calculate. ³² δαπάνη, ης, ἡ, cost, expense. ³³ ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, completion, perfection. ³⁴ μήποτε, never, lest perchance.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:30

θεμέλιον¹ καὶ μὴ ἰσχύοντος² ἐκτελέσαι,³ πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν⁴ αὐτῷ, λέγοντες, ὅτι Οὖτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο 30 οἰκοδομεῖν,⁵ καὶ οὐκ ἴσχυσεν² ἐκτελέσαι.³ "Η τίς βασιλεὺς 31 πορευόμενος συμβαλεῖν⁶ ἐτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον¹ οὐχὶ καθίσας⁵ πρῶτον βουλεὐεται᾽ εἰ δυνατός¹⁰ ἐστιν ἐν δέκα¹¹ χιλιάσιν¹² ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι¹⁴ χιλιάδων¹² ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε,¹⁵ ἔτι 32 πόρρω¹⁶ αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν¹² ἀποστείλας ἐρωτῷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται¹⁵ πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ 33 ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας:¹⁰ ἐὰν δὲ 34 τὸ ἄλας¹⁰ μωρανθῆ,²⁰ ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;²¹ Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς 35 κοπρίαν²² εὔθετόν²³ ἐστιν: ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα²⁴ ἀκούειν ἀκουέτω.

⁵Ησαν δὲ ἐγγίζοντες²⁵ αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι²⁶ καὶ οἱ ἁμαρτωλοί,²⁷ **15** ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον²⁸ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς 2 λέγοντες ὅτι Οὖτος ἁμαρτωλοὺς²⁷ προσδέχεται,²⁹ καὶ συνεσθίει³⁰ αὐτοῖς.

¹ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ² ἰσχύω, be strong, able. ³ ἐκτελέω, finish, complete. ⁴ ἐμπαίζω, mock. ⁵ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁶ συμβάλλω, discuss, consider. ⁷ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ⁸ καθίζω, seat, sit. ⁹ βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹⁰ δυνατός, powerful, possible. ¹¹ δέκα, ten, 10. ¹² χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ¹³ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁴ εἴκοσι, twenty, 20. ¹⁵ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁶ πόρρω, far (away), far. ¹⁷ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ¹⁸ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹⁹ ἄλας, ατος, τό, salt. ²⁰ μωραίνω, make foolish, make tasteless. ²¹ ἀρτύω, season, make salty. ²² κοπρία, ας, ἡ, manure pile, manure. ²³ εὔθετος, useful, fit. ²⁴ οὖς, ους, τό, ear. ²⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ²⁷ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²⁸ διαγογγύζω, complain, grumble. ²⁹ προσδέχομαι, receive, wait for. ³⁰ συνεσθίω, eat with.

Κατὰ Λουκᾶν 15:3 Byzantine NT

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ 3 ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν¹ πρόβατα,² καὶ ἀπολέσας εν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει³ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα⁴ ἐν τῆ ἐρήμω,⁵ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, εως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν⁶ ἐπὶ τοὺς ὤμους 5 ἑαυτοῦ χαίρων. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεί⁵ τοὺς φίλους καὶ 6 τοὺς γείτονας,¹ο λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ¹¹ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν² μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ 7 οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ¹² μετανοοῦντι,¹³ ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα⁴ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν¹⁴ ἔχουσιν μετανοίας.¹5

"Η τίς γυνὴ δραχμὰς ¹⁶ ἔχουσα δέκα, ¹⁷ ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν ¹⁶ μίαν, οὐχὶ 8 ἄπτει ¹⁸ λύχνον, ¹⁹ καὶ σαροῖ ²⁰ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ²¹ ἔως ὅτου ²² εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται ⁸ τὰς φίλας ⁹ καὶ τὰς γείτονας, ¹⁰ 9 λέγουσα, Συγχάρητέ ¹¹ μοι, ὅτι εὧρον τὴν δραχμὴν ¹⁶ ἣν ἀπώλεσα. 10 Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ ¹² μετανοοῦντι. ¹³

Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς: καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος²³ αὐτῶν 11 τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον²⁴ μέρος²⁵ τῆς οὐσίας.²⁶ Καὶ διεῖλεν²⁷ αὐτοῖς τὸν βίον.²⁸ Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν 13

¹ έκατόν, hundred, 100. ² πρόβατον, ου, τό, sheep. ³ καταλείπω, leave, leave behind. ⁴ ἐννέα, nine, 9. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷ ὧμος, ου, ὁ, shoulder. ⁸ συγκαλέω, call together. ⁹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁰ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹¹ συγχαίρω, rejoice with. ¹² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁴ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁵ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁶ δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, coin. ¹⁷ δέκα, ten, 10. ¹⁸ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁹ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ²⁰ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ²¹ ἐπιμελῶς, carefully, diligently. ²² ὅτου, until. ²³ νέος, new, young. ²⁴ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ²⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ²⁶ οὐσία, ας, ἡ, property, estate. ²⁷ διαιρέω, distribute, divide. ²⁸ βίος, ου, ὁ, life, manner of life.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:14

ἄπαντα¹ ὁ νεώτερος² υἱὸς ἀπεδήμησεν³ εἰς χώραν⁴ μακράν,⁵ καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν την οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ 14αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ^{10} ἰσχυρὸς ^{11} κατὰ τὴν χώραν ^{4} ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. ^{12} Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ^{13} ἑνὶ τῶν 15 πολιτῶν ^{14} τῆς χώρας ^{4} ἐκείνης: καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς ^{15} αὐτοῦ βόσκειν ^{16} χοίρους. ^{17} Καὶ ἐπεθύμει ^{18} γεμίσαι ^{19} τὴν κοιλίαν ^{20} 16 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ^{21} ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι: ^{17} καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπεν, Πόσοι ^{22} μίσθιοι ^{23} τοῦ πατρός μου 17 περισσεύουσιν ^{24} ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμ $\tilde{\omega}^{10}$ ἀπόλλυμαι: ἀναστὰς 18 πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Π άτερ, ἥμαρτον ^{25} εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου: καὶ οὐκέτι ^{26} εἰμὶ ἄξιος ^{27} κληθῆναι 19 υίός σου: ποίησόν με ως ένα των μισθίων 3 σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν 20 πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν²ε ἀπέχοντος,²9 εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, 30 καὶ δραμών 31 ἐπέπεσεν 32 ἐπὶ τὸν τράχηλον ^{33} αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν ^{34} αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ δ 21 υίός, Π άτερ, ήμαρτον ^{25} εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι ^{26} εἰμὶ ἄξιος τοὺς δούλους 22 κληθῆναι υίός σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε ^{35} τὴν στολὴν ^{36} τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε ^{37} αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς

¹ ἄπας, each, every. ² νέος, new, young. ³ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ⁴ χώρα, ας, ή, land, region. ⁵ μακρός, long, far distant. ⁶ διασκορπίζω, scatter, separate. ⁷ οὐσία, ας, ή, property, estate. ⁸ ἀσώτως, wastefully, recklessly. ⁹ δαπανάω, spend, spend freely. ¹⁰ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹¹ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹² ὑστερέω, lack, need. ¹³ κολλάω, glue, cleave. ¹⁴ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹⁵ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁶ βόσκω, feed. ¹⁷ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ¹⁸ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁹ γεμίζω, fill, load. ²⁰ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²¹ κεράτιον, ου, τό, carob pods, husk of the carob. ²² πόσος, how many? how great? ²³ μίσθιος, ου, ὁ, day laborer, hired servant. ²⁴ περισσεύω, abound, be rich. ²⁵ ἀμαρτάνω, I sinned. ²⁶ οὐκέτι, no longer, no more. ²⁷ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁸ μακράν, far away. ²⁹ ἀπέχω, received, obtain. ³⁰ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ³¹ τρέχω, run, exercise myself. ³² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ³³ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ³⁴ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ³⁵ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ³⁶ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ³⁷ ἐνδύω, put on, clothe. ³⁸ δακτύλιος, ου, ὁ, ring, finger ring. ³⁹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe.

Κατὰ Λουκᾶν 15:23 Byzantine NT

πόδας: καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον ^{1} τὸν σιτευτὸν ^{2} θύσατε, ^{3} καὶ 23 φαγόντες εὐφρανθώμεν: ^{4} ὅτι οὖτος ὁ υίός μου νεκρὸς ἦν, καὶ 24ἀνέζησεν: καὶ ἀπολωλως ἦν, καὶ εύρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. * Ήν δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ: καὶ ὡς ἐρχόμενος 25 τῆ οἰκία, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν. προσκαλεσάμενος ^{10} ένα τῶν παίδων, ^{11} ἐπυνθάνετο ^{12} τί εἰη ταῦτα. ^{12} δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἥκει: 3 καὶ ἔθυσεν ό πατήρ σου τὸν μόσχον ^{1} τὸν σιτευτόν, ^{2} ὅτι ὑγιαίνοντα ^{14} αὐτὸν ἀπέλαβεν. ^{15} Ὠργίσθη 28 δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν: ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί, Ἰδού, τοσαῦτα¹⁷ ἔτη ετη 29 δουλεύ ω^{19} σοι, καὶ οὐδέποτε ^{20} ἐντολήν σου παρῆλθον, ^{21} καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ^{20} ἔδωκας ἔριφον, ^{22} ἵνα μετὰ τῶν φίλων ^{23} μου εὐφρανθῶ. ^{4} 30 Ότε δὲ ὁ υἱός σου οὖτος ὁ καταφαγών ^{24} σου τὸν βίον ^{25} μετὰ πορνῶν ^{26} ήλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Τὸ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 31Τέκνον, σὺ πάντοτε ^{27} μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ^{28} ἐστιν. 32Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει: ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὖτος νεκρὸς ήν, καὶ ἀνέζησεν:⁵ καὶ ἀπολωλως ήν, καὶ εὑρέθη.

¹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ² σιτευτός, fattened. ³ θύω, sacrifice, kill. ⁴ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁵ ἀναζάω, live again, be resurrected. ⁶ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ⁸ συμφωνία, ας, ἡ, music, symphony. ⁹χορός, οῦ, ὁ, choral dance, dancing. ¹⁰ προσκαλέω, summon. ¹¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹² πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹³ ἤκω, have come, am present. ¹⁴ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁵ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁶ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹⁷ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁸ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁹ δουλεύω, serve, am a slave. ²⁰ οὐδέποτε, never. ²¹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²² ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ²³ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²⁴ κατεσθίω, eat up, devour. ²⁵ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁶ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ²⁷ πάντοτε, always, at all times. ²⁸ σός, your, yours.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:2

"Ελεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, "Άνθρωπός τις ἦν πλούσιος, 16 ος είχεν οἰκονόμον: καὶ οὕτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ύπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω 2 περὶ σοῦ; Ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου: οὐ γὰρ δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός 3μου ἀφαιρεῖται $^{\circ}$ τὴν οἰκονομίαν ^{7} ἀπ $^{\prime}$ ἐμοῦ; Σκάπτειν ^{10} οὐκ ἰσχύω, ^{11} ἐπαιτεῖν ^{12} αἰσχύνομαι. ^{13} Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ ^{14} ^{4} τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. προσκαλεσάμενος ^{15} ένα έκαστον τῶν χρεωφειλετῶν ^{16} τοῦ κυρίου έαυτοῦ, ἔλεγεν τῷ πρώτῳ, Πόσον ^{17} ὀφείλεις ^{18} τῷ κυρίῳ μου; ^{18} δὲ ^{6} εἶπεν, Έκατὸν ^{19} βάτους ^{20} ἐλαίου. ^{21} Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δ έξαι σου τὸ γράμμα, ^{22} καὶ καθίσας ^{23} ταχέως ^{24} γράψον πεντήκοντα. ^{25} Έπειτα ^{26} 7 έτέρω εἶπεν, Σ ὺ δὲ πόσον ^{17} ὀφείλεις; ^{18} O δὲ εἶπεν, ^{19} κόρους ^{27} σίτου. ^{28} Καὶ λέγει αὐτῷ, Δ έξαι σου τὸ γράμμα, ^{22} καὶ γράψον ογδοήκοντα. Επήνεσεν δικύριος τον οἰκονόμον τῆς ἀδικίας Επ ότι φρονίμως εποίησεν: ότι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ύπὲρ τοὺς υίοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. Κάγὼ 9 ύμῖν λέγω, Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ^{35} ἐκ τοῦ μαμων $\tilde{a}^{36}$ τῆς ἀδικίας, ^{31} ΐνα, ὅταν ἐκλίπητε, ^{37} δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ^{38} O 10

¹ πλούσιος, rich. ² οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ³ διαβάλλω, bring charges, report. ⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ⁵ φωνέω, call, crow. ⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁷ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ⁸ οἰκονομέω, manage, administer. ⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁰ σκάπτω, dig. ¹¹ ἰσχύω, be strong, able. ¹² ἐπαιτέω, beg, ask alms. ¹³ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ¹⁴ μεθίστημι, remove, turn away. ¹⁵ προσκαλέω, summon. ¹⁶ χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor. ¹⁷ πόσος, how many? how great? ¹⁸ ὀφείλω, owe, ought. ¹⁹ ἐκατόν, hundred, 100. ²⁰ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ²¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²² γράμμα, τος, τό, letter, writings. ²³ καθίζω, seat, sit. ²⁴ ταχέως, quickly, soon. ²⁵ πεντήκοντα, fifty, 50. ²⁶ ἔπειτα, then, after this. ²⁷ κόρος, ου, ὁ, measure, dry measure. ²⁸ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ²⁹ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ³⁰ ἐπαινέω, praise, commend. ³¹ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ³² φρονίμως, prudently, shrewdly. ³³ φρόνιμος, prudent, wise. ³⁴ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ³⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³⁶ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ³⁷ ἐκλείπω, fail, cease. ³⁸ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle.

Κατὰ Λουκᾶν 16:11 Byzantine NT

πιστὸς ἐν ἐλαχίστω¹ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστω¹ ἄδικος² καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός² ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκω² μαμωνῷ³ 11 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν⁴ τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ 12 ἀλλοτρίω⁵ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον˚ τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς 13 οἰκέτης² δύναται δυσὶν κυρίοις δουλεύειν: ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει,² καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει: ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται,¹⁰ καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.¹¹ Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνῷ.³

"Ηκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι¹² ὑπάρχοντες, 14 καὶ ἐξεμυκτήριζον¹³ αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 'Υμεῖς ἐστε οἱ 15 δικαιοῦντες¹⁴ ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν: ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν¹⁵ βδέλυγμα¹⁶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἔως Ἰωάννου: ἀπὸ τότε ἡ 16 βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.¹⁷ 17 Εὐκοπώτερον¹⁸ δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,¹⁹ ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν²⁰ πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ 18 γαμῶν²¹ ἐτέραν μοιχεύει:²² καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν²¹ μοιχεύει.²²

¹ἐλάχιστος, least, smallest. ²ἄδικος, unjust, unrighteous. ³ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ⁴ἀληθινός, true, genuine. ⁵ ἀλλότριος, strange, foreign. ⁶ ὑμέτερος, your. ⁷ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ⁶ δουλεύω, serve, am a slave. ៗ μισέω, hate, detest. ¹¹ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ¹¹ καταφρονέω, think little of, despise. ¹² φιλάργυρος, fond of money, avaricious. ¹³ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ¹⁴ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁵ ὑψηλός, high, lofty. ¹⁶ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ¹⁻ βιάζω, use force, violence. ¹⁵ εὐκοπώτερον, easier. ¹ց παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ κεραία, ας, ἡ, projection, hook. ²¹ γαμέω, marry. ²² μοιχεύω, commit adultery.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:19

"Άνθρωπος δέ τις ήν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ 19 βύσσον, ^{4} εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. ^{6} Πτωχὸς δέ τις ἦν 20 όνόματι Λ άζαρος, ^{s} δς έβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα ^{2} αὐτοῦ ἡλκωμένος ^{21} καὶ ἐπιθυμῶν 11 χορτασθῆναι 12 ἀπὸ τῶν ψιχίων 13 τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου: άλλὰ καὶ οἱ κύνες έργόμενοι ἀπενεχθηναι¹⁸ αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον¹⁹ Άβραάμ: ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ Άδη ^{21} ἐπάρας ^{22} 23 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις,23 ὁρᾳ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, ^{24} καὶ Λάζαρον ^{8} ἐν τοῖς κόλποις ^{19} αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ^{24} φωνήσας είπεν, Πάτερ Άβραάμ, ἐλέησόν είπεν, καὶ πέμψον Λ άζαρον, ^{s} ἴνα βάψη ^{27} τὸ ἄκρον ^{28} τοῦ δακτύλου ^{29} αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξη ^{30} τὴν γλῶσσάν μου: ὅτι ὀδυνῶμαι ^{31} ἐν τῆ φλογὶ ^{32} ταύτη. 25 Εἶπεν δὲ Άβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι 33 ὅτι ἀπέλαβες 34 σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῆ ζωῆ σου, καὶ Λάζαρος ^{s} ὁμοίως ^{35} τὰ κακά: νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. ^{31} Καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, μεταξ $\dot{\nu}^{36}$ 26 ήμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα ^{37} μέγα ἐστήρικται, ^{38} ὅπως οἱ θέλοντες διαβήναι 39 ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν 10 πρὸς ἡμᾶς διαπερώσιν. Εἶπεν δέ, Ἐρωτώ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψης αὐτὸν εἰς 27

¹ πλούσιος, rich. ² ἐνδιδύσκω, dress, put on. ³ πορφύρα, ας, ἡ, purple (cloth), purple garment. ⁴ βύσσος, ου, ἡ, fine linen, cotton. ⁵ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁶ λαμπρως, splendidly, magnificently. ⁷ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁸ Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus, Eliezer. ⁹ πυλών, ωνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹⁰ ἔλκόω, afflict with sores. ¹¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹² χορτάζω, eat until full, be filled. ¹³ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ¹⁴ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵ κύων, ος, ὁ, dog. ¹⁶ ἀπολείχω, lick off, lick clean. ¹⁷ ἔλκος, ους, τό, wound, sore. ¹⁸ ἀποφέρω, carry off, bear away. ¹⁹ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²⁰ θάπτω, bury. ²¹ ἤλης, ου, ὁ, Hades. ²² ἐπαίρω, lift up, raise. ²³ βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ²⁴ μακρόθεν, from afar, afar. ²⁵ φωνέω, call, crow. ²⁶ ἔλεέω, have mercy, pity. ²⁷ βάπτω, dip, dye. ²⁸ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ²⁹ δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ³⁰ καταψύχω, cool off, refresh. ³¹ ὀδυνάω, torment, pain. ³² φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ³³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ³⁴ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ³⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ³⁶ μεταξύ, between, after. ³⁷ χάσμα, τος, τό, chasm, gap. ³⁸ στηρίζω, establish, fix firmly. ³⁹ διαβαίνω, go through, cross. ⁴⁰ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁴¹ διαπεράω, cross over, pass through.

Κατὰ Λουκᾶν 16:28 Byzantine NT

τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε¹ ἀδελφούς, ὅπως 28 διαμαρτύρηται² αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.³ Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσιν Μωσέα καὶ 29 τοὺς προφήτας: ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ 30 Ἀβραάμ: ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν.⁴ Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ 31 ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, ᾿Ανένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ 17 σκάνδαλα: οὐαὶ δὲ δι' οἱ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ ἀὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς ὑ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον ἀὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσέχετε 3 ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ: καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἀφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας 4 ἁμάρτῃ εἰς σέ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ, ὁ λέγων, Μετανοῦ, ἀφήσεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες²¹ ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ 5 κύριος, Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον²² σινάπεως,²³ ἐλέγετε ἂν τῆ συκαμίνῳ²⁴ ταύτη, Ἐκριζώθητι,²⁵ καὶ φυτεύθητι²⁶ ἐν τῆ θαλάσση: καὶ

¹πέντε, five, 5. ²διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ³βάσανος, ου, ή, torture, torment. ⁴μετανοέω, repent, change my mind. ⁵ ἀνένδεκτος, impossible. ⁶ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ⁷οὐαί, woe! alas! woe! ⁸λυσιτελέω, be better, more advantageous. ⁹μύλος, ου, ό, mill, millstone. ¹⁰ ὀνικός, of or for an ass. ¹¹ περίκειμαι, be around, surround. ¹² τράχηλος, ου, ό, neck. ¹³ ῥίπτω, throw, cast. ¹⁴ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁵ μικρός, small, little. ¹⁶ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁷ ἁμαρτάνω, sin. ¹⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁹ ἐπτάκις, seven times. ²⁰ ἐπιστρέφω, turn to, return. ²¹ προστίθημι, add, add to. ²² κόκκος, ου, ό, grain, seed. ²³ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ²⁴ συκάμινος, ου, ή, mulberry tree, sycamore tree. ²⁵ ἐκριζόω, uproot, root out. ²⁶ φυτεύω, plant.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:7

ύπήκουσεν ἄν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ 7 ποιμαίνοντα, ὅς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθών ἀνάπεσε: ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ 8 περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἔως φάγω καὶ πίω: καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν 9 τὰ διαταχθέντα; Οὐ δοκῶ. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα 10 τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν: ὅτι ὁ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς 11 διήρχετο ¹⁴ διὰ μέσου Σαμαρείας ¹⁵ καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου 12 αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ¹⁶ ἀπήντησαν ¹⁻ αὐτῷ δέκα ¹⁶ λεπροὶ ¹϶ ἄνδρες, οῖ ἔστησαν πόρρωθεν: ²⁰ καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, 13 ἐπιστάτα, ²¹ ἐλέησον ²² ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες 14 ἐπιδείξατε ²³ ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. ²⁴ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. ²⁵ Εἶς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ²⁶ 15 ὑπέστρεψεν, ²⁻ μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν: καὶ ἔπεσεν ἐπὶ 16 πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν ²⁶ αὐτῷ: καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ²϶ ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα ¹ϐ 17 ἐκαθαρίσθησαν; ²ὁ Οἱ δὲ ἐννέα ³⁰ ποῦ; ³¹ Οὐχ εὑρέθησαν 18

¹ ὑπακούω, obey, listen. ² ἀροτριάω, plow. ³ ποιμαίνω, shepherd, rule. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁶ ἀναπίπτω, recline, lie down. ⁻ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁶ δειπνέω, eat, dine. ⁶ περιζώννυμι, gird, gird round. ¹⁰ διακονέω, serve, minister. ¹¹ διατάσσω, command, give orders to. ¹² ἀχρεῖος, useless, worthless. ¹³ ὀφείλω, owe, ought. ¹⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁵ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ¹⁶ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁻ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹ፄ δέκα, ten, 10. ¹⁰ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ²⁰ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ²¹ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²² ἐλεέω, have mercy, pity. ²³ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁴ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²⁵ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁶ ἰάομαι, heal. ²⁻ ὑποστρέφω, return, turn back. ²৪ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ²⁰ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ³⁰ ἐννέα, nine, 9. ³¹ ποῦ, where?.

Κατὰ Λουκᾶν 17:19 Byzantine NT

ύποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὖτος; Καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Έπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε³ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ 20 θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως:⁴ οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ γάρ, 21 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς⁵ ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε 22 μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ 23 ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ: μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. 24 Ὠσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆ ἡμέρα αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι 25 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, 26 οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡσθιον, 27 ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἡς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε ἱ εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἤλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. ὑριοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: Καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. ὑριοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: ἐξεγαμίζοντο, λος ἐκρίνετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: ἐκρίνετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκρίνετο ἐν ταῖς ἡκρίνετο ἐκρίνετο ἐν ταῖς ἐκρίνετο ἐκρίνετο ἐκρίνετο ἐκρίνετο ἐκρίνετο ἐκρίνετο ἐκρίνετο ἐ

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἀλλογενής, οῦς, ὁ, foreigner, stranger. ³ πότε, when? at what time? ⁴ παρατήρησις, εως, ἡ, observation, observance. ⁵ ἐντός, inside, among. ⁶ ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁷ διώκω, pursue, persecute. ⁸ ὥσπερ, just as, even as. ⁹ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁰ ἀστράπτω, flash, gleam. ¹¹ λάμπω, shine. ¹² πάσχω, suffer, am acted upon. ¹³ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁴ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁵ Νῶε, ὁ, Noah. ¹⁶ γαμέω, marry. ¹⁷ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹⁸ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁹ κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ²⁰ κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ²¹ ἄπας, each, every. ²² ὁμοίως, likewise, in like manner. ²³ Λώτ, ὁ, Lot. ²⁴ ἀγοράζω, buy. ²⁵ πωλέω, sell. ²⁶ φυτεύω, plant. ²⁷ οἰκοδομέω, build up, construct.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:30

ἐξῆλθεν Λὼτ¹ ἀπὸ Σοδόμων,² ἔβρεξεν³ πῦρ καὶ θεῖον⁴ ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας:⁵ κατὰ ταῦτα ἔσται ἥ ἡμέρᾳ ὁ υἰὸς τοῦ 30 ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.ఄ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ 31 δώματος,⁻ καὶ τὰ σκεύηց ἀὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά: καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως¹⁰ μὴ ἐπιστρεψάτω¹¹ εἰς τὰ ὁπίσω.¹² 32 Μνημονεύετε¹³ τῆς γυναικὸς Λώτ.¹ Ὁς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 33 σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν: καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν ζῳογονήσει¹⁴ αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης¹⁵ μιᾶς: εἷς 34 παραληφθήσεται,¹⁶ καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι 35 ἐπὶ τὸ αὐτό: μία παραληφθήσεται,¹⁶ καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ 36 ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ,¹ѕ κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.¹⁰

"Ελεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε² προσεύχεσθαι, 18 καὶ μὴ ἐκκακεῖν,² λέγων, Κριτής² τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ 2 φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος:² χήρα² δὲ ἦν ἐν τῷ 3 πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν² με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου² μου. Καὶ οὐκ ἡθέλησεν ἐπὶ χρόνον: μετὰ δὲ ταῦτα 4 εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι:² διά γε² τὸ παρέχειν² μοι κόπον² τὴν χήραν² ταύτην, 5

¹ Λώτ, ὁ, Lot. ² Σόδομα, ων, τό, Sodom. ³ βρέχω, send rain, rain. ⁴ θεῖον, ου, τό, sulfur, brimstone. ⁵ ἄπας, each, every. ⁶ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ⁻ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ⁵ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ³ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹ ὑ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹ ¹ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹ ² ὀπίσω, behind, after (gen). ¹ ³ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹ ⁴ ζωογονέω, preserve alive. ¹ ⁵ κλίνη, ης, ή, couch, bed. ¹ ⁶ παραλαμβάνω, receive, take. ¹ ⁻ ἀλήθω, grind. ¹ 8 ποῦ, where?. ¹ ⁰ ἀετός, οῦ, ὁ, eagle, vulture. ² ⁰ πάντοτε, always, at all times. ² ¹ ἐκκακέω, am faint, am weary. ² κριτής, ου, ὁ, judge. ² ² ἐντρέπω, turn about, reverence. ² χήρα, ας, ἡ, widow. ² 5 ἐκδικέω, vindicate, avenge. ² ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ² γέ, indeed, at least. ² παρέχω, offer, afford. ² 9 κόπος, ου, ὁ, labor, trouble.

Κατὰ Λουκᾶν 18:6 Byzantine NT

ἐκδικήσω¹ αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος² ἐρχομένη ὑποπιάζη³ με. Εἶπεν δὲ 6 ὁ κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς⁴ τῆς ἀδικίας⁵ λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ 7 ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν⁴ τῶν ἐκλεκτῶν⁻ αὐτοῦ τῶν βοώντωνੈ πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν² ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν 8 ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν⁴ αὐτῶν ἐν τάχει.¹⁰ Πλὴν¹¹ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα¹² εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Εἶπεν δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ 9 ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἅνθρωποι 10 δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι: ὁ εἶς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἔτερος τελώνης. Τό Ο Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα 11 προσηύχετο, Ὁ θεός, εὐχαριστῶ τοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ισπερ το οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, Τό ἀδικοι, Τό μοιχοί, Τό καὶ ως οὖτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα 12 κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ὁ ἐστως οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς 13 ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ὁ ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος το αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ. Αέγω ὑμῖν, 14 κατέβη οὖτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος: ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, δο δὲ ταπεινῶν ἐκαυτὸν ὑψωθήσεται.

¹ἐκδικέω, vindicate, avenge. ²τέλος, ους, τό, end, purpose. ³ὑπωπιάζω, strike in the face, treat roughly. ⁴κριτής, ου, ὁ, judge. ⁵ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ⁶ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ⁻ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁶βοάω, cry aloud, shout. Ἦμακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹⁰τάχος, ους, τό, speed, quickness. ¹¹πλήν, however, but. ¹²ἄρα, so? (introduces a question). ¹³ἐξουθενέω, despise, ignore. ¹⁴τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹⁵ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁰ ὅσπερ, just as, even as. ¹⁻ ἄρπαξ, ravenous, rapacious. ¹δ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹⁰ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ²⁰νηστεύω, fast. ²¹δίς, twice. ²² ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ²³ κτάομαι, acquire, win. ²⁴μακρόθεν, from afar, afar. ²⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ²⁶ τύπτω, smite, beat. ²² στήθος, ους, τό, breast, chest. ²δὶάσκομαι, propitiate, expiate. ²⁰ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ³⁰δικαιόω, justify, pronounce righteous. ³¹ ὑψόω, lift up, exalt. ³² ταπεινόω, humble, humiliate.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:15

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, τον αὐτῶν ἄπτηται: ἰδόντες δὲ οἱ 15 μαθηταὶ ἐπετίμησαν ἀὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ 16 εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, δς ἐὰν μὴ 17 δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθη εἰς αὐτήν.

¹προσφέρω, bring to, offer. ²βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ³ ἄπτομαι, touch or handle. ⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁵ προσκαλέω, summon. ⁶ κωλύω, forbid, hinder. ⁷ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁸ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁹ μοιχεύω, commit adultery. ¹⁰ φονεύω, kill, murder. ¹¹ κλέπτω, steal. ¹² ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ¹³ τιμάω, honor, value at a price. ¹⁴ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁵ νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ¹⁶ λείπω, leave, leave behind. ¹⁷ πωλέω, sell. ¹⁸ διαδίδωμι, distribute, give. ¹⁹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²⁰ θησαυρός, οῦ, ό, storehouse, treasure. ²¹ δεῦρο, until now, come here! ²² περίλυπος, very sad, very sorrowful. ²³ πλούσιος, rich. ²⁴ σφόδρα, exceedingly, greatly. ²⁵ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ²⁶ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ²⁷ εὐκοπώτερον, easier. ²⁸ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ²⁹ τρυμαλιά, ᾶς, ή, hole, eye of a needle. ³⁰ ραφίς, ίδος, ή, needle.

Κατὰ Λουκᾶν 18:26 Byzantine NT

θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἰπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ 26 δὲ εἰπεν, Τὰ ἀδύνατα¹ παρὰ ἀνθρώποις δυνατά² ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. 28 Εἰπεν δὲ Πέτρος, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἡκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ᾿Αμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν 29 οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν⁴ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ⁵ πολλαπλασίονα⁶ ἐν τῷ καιρῷ 30 τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

Παραλαβών δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἰδού, ἀναβαίνομεν 31 εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἰῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, 32 καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ 33 μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ τῆ ἡμέρᾳ τῆ τρίτη ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα 34 τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν ^{15} αὐτὸν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ 35 τὴν ὁδὸν προσαιτῶν: ^{16} ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ^{17} 36 ἐπυνθάνετο ^{18} τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν ^{19} δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ 37 Ναζωραῖος ^{20} παρέρχεται. ^{21} Καὶ ἐβόησεν, ^{22} λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, 38 ἐλέησόν ^{23} με. Καὶ οἱ προάγοντες ^{24} ἐπετίμων ^{25} αὐτῷ ἵνα σιωπήση: ^{26} 39

¹ἀδύνατος, impossible, unable. ²δυνατός, powerful, possible. ³γονεύς, έως, ό, parent. ⁴ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁶πολλαπλασίων, many times as much, many times more. ⁻παραλαμβάνω, receive, take. ⁶πολλαπλασίων, many times as much, many times more. ⁻παραλαμβάνω, receive, take. ⁶πολλαπλασίων, fulfill. ⁰ἐμπαίζω, mock. ¹⁰ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹¹ ἐμπτύω, spit upon. ¹² μαστιγόω, whip, lash. ¹³ συνίημι, understand, consider. ¹⁴ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁶προσαιτέω, beg. ¹⁻διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹⁶πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁰ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²⁰ Ναζωραΐος, ου, ό, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ²¹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²² βοάω, cry aloud, shout. ²³ ἐλεέω, have mercy, pity. ²⁴προάγω, lead forth, go before. ²⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁶σιωπάω, be silent, keep silence.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:40

αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ 40 ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν: ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπεν, 41 Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον: ἡ 42 πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει 43 αὐτῷ, δοξάζων τὸν θεόν: καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

Καὶ εἰσελθών διήρχετο την Ἱεριχώ. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὁνόματι 19 καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὖτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὖκ ἡδύνατο 3 ἀπὸ τοῦ ὅχλου, ὅτι τῆ ἡλικία μικρὸς ἡν. Καὶ προδραμών ¼ ἐμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν τοῦ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ 5 Ἰησοῦς εἰδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι: σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο ἀυτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες πάντες 7 διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος ἔπεν πρὸς τὸν κύριον, Ἰδού, τὰ 8 ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς: καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ¾ ἀποδίδωμι ποῖς πτωχοῖς: Εἶπεν δὲ πρὸς 9

¹ ἐλεέω, have mercy, pity. ² κελεύω, order, command. ³ ἐγγίζω, come near, approach. ⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁶ αἶνος, ου, ὁ, praise. ⁻ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁸ Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zaccheus, Zacchaeus. ⁹ ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, chief tax collector. ¹⁰ πλούσιος, rich. ¹¹ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹² μικρός, small, little. ¹³ προτρέχω, run ahead, outrun. ¹⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁵ συκομωραία, ας, ἡ, sycamore tree. ¹⁶ σπεύδω, hasten, urge on. ¹⁻ σήμερον, today, now. ¹ፄ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁰ διαγογγύζω, complain, grumble. ²⁰ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²¹ καταλύω, destroy, lodge. ²² ἥμισυς, half. ²³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²⁴ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ²⁵ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁶ τετραπλοῦς, four times, fourfold.

Κατὰ Λουκᾶν 19:10 Byzantine NT

αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον¹ σωτηρία² τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι³ καὶ αὐτὸς υίὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθεν γὰρ ὁ υίὸς τοῦ 10 ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Άκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς 11 αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς 12 έπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ύποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ξαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς 13 δέκα ^{12} μνᾶς, ^{13} καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Π ραγματεύσασθε ^{14} ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται ^{15} αὐτοῦ ἐμίσουν ^{16} αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ^{17} 14 όπίσω ^{18} αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ^{19} ἐφ' ἡμᾶς. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν²0 αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι $^{^{21}}$ αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκεν τὸ άργύριον, ^{22} ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. ^{23} Παρεγένετο ^{24} δὲ δ ^{16} πρώτος, λέγων, Κύριε, ή μν $\tilde{a}^{13}$ σου προσειργάσατο ^{25} δέκα ^{12} μν $\tilde{a}$ ς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ, $²^6$ ἀγαθὲ δοῦλε: ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ $²^7$ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω²8 δέκα¹² πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, 29 18 λέγων, Κύριε, ή μν $\tilde{\alpha}^{13}$ σου ἐποίησεν πέντε $\tilde{\alpha}^{30}$ μνᾶς. Εἶπεν δὲ καὶ 19 τούτω, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω ^{28} πέντε ^{30} πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθεν, 20

¹ σήμερον, today, now. ² σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ³ καθότι, according as, because. ⁴ προστίθημι, add, add to. ⁵ ἐγγύς, near. ⁶ παραχρήμα, immediately, instantly. ⁷ ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ⁸ εὐγενής, noble, high-born. ⁹ χώρα, ας, ή, land, region. ¹⁰ μακρός, long, far distant. ¹¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹² δέκα, ten, 10. ¹³ μνᾶ, ᾶς, ή, mina (Gr. monetary unit), mina. ¹⁴ πραγματεύομαι, do business, trade. ¹⁵ πολίτης, ου, ό, citizen. ¹⁶ μισέω, hate, detest. ¹⁷ πρεσβεία, ας, ή, ambassador, embassy. ¹⁸ ὂπίσω, behind, after (gen). ¹⁹ βασιλεύω, reign, rule. ²⁰ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ²¹ φωνέω, call, crow. ²² ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²³ διαπραγματεύομαι, gain by trading, earn. ²⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ²⁵ προσεργάζομαι, make more, gain. ²⁶ εὖ, well, well done. ²⁷ ἐλάχιστος, least, smallest. ²⁸ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁹ δεύτερος, second. ³⁰ πέντε, five, 5.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:21

λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνα σου, ἣν είχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίω: 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ: αἴρεις ὁ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου 22 κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἡδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὁ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα: καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας 23 τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἄν ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἡρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ 24 δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα λότε τῷ τὰς δέκα ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς ½ μου 27 ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι τὰ ἀπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἑξμπροσθέν μου.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, $^{^{16}}$ ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. 28

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν¹ εἰς Βηθσφαγὴ¹ καὶ Βηθανίαν¹ πρὸς τὸ ὄρος 29 τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν,² ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών, 30 Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι² κώμην:² ἐν ῇ εἰσπορευόμενοι² εὑρήσετε πῶλον² δεδεμένον,² ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε² ἀνθρώπων ἐκάθισεν:² λύσαντες² αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾶ, Διὰ 31

¹ μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ² ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ³ σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ⁴ αὐστηρός, strict, exacting. ⁵ θερίζω, reap, gather. ⁶ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁷ τράπεζα, ης, ἡ, table. ⁸ τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ⁹ πράσσω, do, perform. ¹⁰ παρίστημι, be present, stand by. ¹¹ δέκα, ten, 10. ¹² πλήν, however, but. ¹³ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁴ βασιλεύω, reign, rule. ¹⁵ κατασφάζω, slay, strike down. ¹⁶ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁸ Βηθφαγή, ἡ, Bethphage. ¹⁹ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ²⁰ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ²¹ κατέναντι, over against, opposite. ²² κώμη, ης, ἡ, village. ²³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ²⁴ πώλος, ου, ὁ, colt, young ass. ²⁵ δέω, bind, tie. ²⁶ πώποτε, ever yet, any time. ²⁷ καθίζω, seat, sit. ²⁸ λύω, untie, loose.

Κατὰ Λουκᾶν 19:32 Byzantine NT

τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 Απελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. Λυόντων 33 δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον, Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον 34 αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν: καὶ ἐπιρρίψαντες ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, 36 ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ 37 ἤδη πρὸς τῆ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν, ἡρξαντο ἄπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῆ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες,

Εὐλογημένος ^{13} ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου: εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. ^{14}

Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν, Δ ιδάσκαλε, 39 ^{15} ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω 40 ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὖτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, Ἰίδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν Ἰ ἐπ' αὐτῆ, λέγων ὅτι Εἰ 41 ἔγνως καὶ σύ, καί γε Ἰ ἐν τῆ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου:

νῦν δὲ ἐκρύβη Ἰ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν μέραι ἐπὶ σέ, 43

¹λύω, untie, loose. ² χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ³πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ⁴ἐπιρρίπτω, throw upon, cast upon. ⁵ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ⁶ὑποστρωννύω, spread out underneath, spread under. ⁻ἐγγίζω, come near, approach. ⁵κατάβασις, εως, ἡ, descent, slope. 蚐ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁰ἄπας, each, every. ¹¹ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹² αἰνέω, praise. ¹³ εὐλογέω, bless. ¹⁴ ΰψιστος, highest, most high. ¹⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁶ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁻ κλαίω, weep, weep for. ¹² γέ, indeed, at least. ¹⁰ κρύπτω, conceal, hide. ²⁰ ἥκω, have come, am present.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:44

καὶ περιβαλοῦσιν¹ οἱ ἐχθροί² σου χάρακά³ σοι, καὶ περικυκλώσουσίν⁴ σε, καὶ συνέξουσίν⁵ σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσίν⁻ σε καὶ τὰ τέκνα 44 σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ: ἀνθ³ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς³ σου.

Καὶ εἰσελθών εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας εν αὐτῷ 45 καὶ ἀγοράζοντας, λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος 46 προσευχῆς ἐστίν: ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λήστῶν. 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ: οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ: καὶ 48 οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἄπας ἐξεκρέματο ἀποτοῦ ἀκούων.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν 20 ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν¹ οἱ ἱερεῖς¹ καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, 2 Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ¹ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς 3 κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα² Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ 4 ἤν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνελογίσαντο² πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες 5 ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6

¹ περιβάλλω, put around, clothe. ² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³ χάραξ, ακος, ὁ, pointed stake, entrenchment. ⁴ περικυκλόω, surround, encircle. ⁵ συνέχω, hold fast, oppress. ⁶ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ⁷ ἐδαφίζω, dash to the ground. ⁸ ἀντί, instead of, in place of. ⁹ ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing. ¹⁰ πωλέω, sell. ¹¹ ἀγοράζω, buy. ¹² προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹³ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹⁴ ληστής, οῦ, ὀ, robber, brigand. ¹⁵ ἄπας, each, every. ¹⁶ ἐκκρεμάννυμι, hang out, hang on. ¹⁷ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁸ ἰερεύς, ἐως, ὀ, priest. ¹⁹ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²⁰ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²¹ συλλογίζομαι, reason, discuss.

Κατὰ Λουκᾶν 20:7

Έὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς: πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν 7 μὴ εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν 8 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

"Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην: "Άνθρωπος ᠀ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς: καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς 10 γεωργούς δούλον, ΐνα ἀπὸ τού καρπού τού ἀμπελώνος δώσιν αὐτώ. Οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. Σαὶ 11προσέθετο πέμψαι ετερον δούλον: οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες έξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο π πέμψαι 12 τρίτον: οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες έξεβαλον. Εἶπεν δὲ ὁ 13 κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν άγαπητόν: ἴσως ^{17} τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. ^{18} Ἰδόντες δὲ αὐτὸν 14οί γεωργοί διελογίζοντο πρός ξαυτούς, λέγοντες, Οδτός ξστιν δ κληρονόμος: ^{20} δεῦτε, ^{21} ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, 15 ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 Έλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν

¹ καταλιθάζω, stone to death, stone down. ² πόθεν, from where? whence. ³ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴ φυτεύω, plant. ⁵ ἀμπελών, ωνος, ὁ, vineyard. ⁶ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ⁷ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ⁸ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ⁹ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁰ δέρω, beat, flay. ¹¹ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹² κενός, empty, vain. ¹³ προστίθημι, add, add to. ¹⁴ κὰκεῖνος, and he, and she. ¹⁵ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹⁶ τραυματίζω, wound. ¹⁷ ἴσως, perhaps, probably. ¹⁸ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁹ διαλογίζομαι, debate, reason. ²⁰ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²¹ δεῦτε, comel. ²² κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:17

ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ 17 ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὅν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται: ἐφ' ὅν 18 δ' ἄν πέση, λικμήσει αὐτόν.

Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς 19 χεῖρας ἐν αὐτῆ τῆ ὥρα, καὶ ἐφοβήθησαν: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν. Καὶ παρατηρήσαντες 20 ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ¹⁰ ὑποκρινομένους ¹¹ ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται ¹² αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῆ ἀρχῆ καὶ τῆ ἐξουσία τοῦ ἡγεμόνος. ¹³ Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, 21 Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς ¹⁴ λέγεις καὶ διδάσκεις: καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ^{*}Εξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὕ; Κατανοήσας δὲ δὲ 22 αὐτῶν τὴν πανουργίαν, ¹⁹ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί με πειράζετε; ²⁰ 24 Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον: ²² τίνος ἔχει εἰκόνα λαὶ ἐπιγραφήν; ²⁴ Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. ¹⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε ²⁵ 25 τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρος. ¹⁶ Το δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Καόδοτε ²⁵ 26 ἴσγυσαν ²⁷ ἐπιλαβέσθαι ¹² αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ: καὶ ἴσνυσαν ²⁷ ἐπιλαβέσθαι ¹² αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον ²⁸ τοῦ λαοῦ: καὶ

¹ ἀμπελών, ὅνος, ὁ, vineyard. ² ἐμβλέπω, look at, look into. ³ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁴ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁵ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁶ συνθλάω, break, break in pieces. ⁷ λικμάω, crush, scatter. ⁸ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁹ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹⁰ ἐγκάθετος, ου, ὁ, hired to lie in wait, spy. ¹¹ ὑποκρίνομαι, pretend, make believe. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁴ ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁵ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁶ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁷ φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ¹⁸ κατανοέω, observe, understand. ¹⁹ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ²⁰ πειράζω, test, tempt. ²¹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²² δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²³ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ²⁴ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ²⁵ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁶ τοίνυν, accordingly, therefore. ²⁷ ἰσγύω, be strong, able. ²⁸ ἐναντίον, in the sight of, before.

Κατὰ Λουκᾶν 20:27 Byzantine NT

θαυμάσαντες έπὶ τῆ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, ^{4} οἱ ἀντιλέγοντες ^{5} ἀνάστασιν ^{6} μη είναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς 28 ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔχων γυναῖκα, καὶ οὖτος ἄτεκνος ^{7} ἀποθάνη, ἵνα λάβη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ έξαναστήση σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Έπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν: 29 καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος: καὶ ἔλαβεν ὁ 30 δεύτερος την γυναϊκα, καὶ οῦτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος 31 ἔλαβεν αὐτὴν ώσαύτως. ^{11} Ω σαύτως ^{12} δὲ καὶ οἱ ἑπτά: οὐ κατέλιπον ^{12} τέκνα, καὶ ἀπέθανον. "Υστερον 3 δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν 32 τῆ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ 34 αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν¹⁴ καὶ ἐκγαμίσκονται: ^{15} οἱ δὲ καταξιωθέντες ^{16} 35 τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν ^{17} καὶ τῆς ἀναστάσεως ^{6} τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμούσιν 14 οὔτε ἐκγαμίζονται: 18 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: 36 ἰσάγγελοι¹⁹ γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ όντες. Ότι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν 20 ἐπὶ τῆς 37 βάτου, 21 ως λέγει, Κύριον τὸν θεὸν Άβραὰμ καὶ τὸν θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων: πάντες 38

¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ² ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ³ σιγάω, be silent, become silent. ⁴ Σαδδουκαΐος, ου, ὁ, Sadducee. ⁵ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ⁷ ἄτεκνος, childless. ⁸ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ⁹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁰ δεύτερος, second. ¹¹ ώσαύτως, likewise. ¹² καταλείπω, leave, leave behind. ¹³ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁴ γαμέω, marry. ¹⁵ ἐκγαμίσκω, give in marriage. ¹⁶ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁷ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁸ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹⁹ ἰσάγγελος, like an angel, like the angels. ²⁰ μηνύω, make known, report. ²¹ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure).

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:39

γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, 39 Διδάσκαλε, καλῶς¹ εἶπας. Οὐκέτι² δὲ ἐτόλμων³ ἐπερωτᾶν αὐτὸν 40 οὐδέν.

Είπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν υίὸν Δαυὶδ εἶναι; Καὶ 41 αὐτὸς Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλω̞⁴ ψαλμῶν,⁵ Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς⁶ σου ὑποπόδιον⊄ τῶν 43 ποδῶν σου. Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υίὸς αὐτοῦ ἐστιν; 44

Ακούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε 45
ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ
φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἐν καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις: ὁ οῦ 47
κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ ὑν
προσεύχονται. Οὖτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

Αναβλέψας²² δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα²³ αὐτῶν εἰς τὸ **21**γαζοφυλάκιον²⁴ πλουσίους:²⁵ εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν¹⁷ πενιχρὰν²⁶ 2
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,²⁷ καὶ εἶπεν, Άληθῶς²⁸ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ 3

¹ καλώς, rightly, well. ² οὐκέτι, no longer, no more. ³ τολμάω, dare, endure. ⁴ βίβλος, ου, ή, book, scroll. ⁵ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁷ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁸ προσέχω, take head of, attend to. ⁹ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁰ φιλέω, love, kiss. ¹¹ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹³ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹⁴ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹⁵ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁷ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁸ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁹ μακρός, long, far distant. ²⁰ περισσός, excessive, abundant. ²¹ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²² ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²⁴ γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ²⁵ πλούσιος, rich. ²⁶ πενιχρός, poor, needy. ²⁷ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ²⁸ ἀληθῶς, truly, really.

Κατὰ Λουκᾶν 21:4 Byzantine NT

χήρα ή πτωχὴ αὐτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν: ἄπαντες γὰρ οὖτοι ἐκ 4τοῦ περισσεύοντος ἀὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ: αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἄπαντα τὸν βίον δν εἶχεν ἔβαλεν.

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ 10 βασιλείαν: σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ 11 ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ 12 δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ά ἀγομένους

¹χήρα, ας, ή, widow. ²πτωχός, poor, poor man (as a noun). ³ἄπας, each, every. ⁴περισσεύω, abound, be rich. ⁵δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁶ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ⁷βίος, ου, ό, life, manner of life. ⁸ἀνάθημα, τος, τό, votive offering. ⁹κοσμέω, adorn, put into order. ¹⁰καταλύω, destroy, lodge. ¹¹πότε, when? at what time? ¹²πλανάω, deceive, lead astray. ¹³ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁴ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹⁵πόλεμος, ου, ό, war, battle. ¹⁶ ἀκαταστασία, ας, ή, distrurbance, disorder. ¹⁷πτοέω, terrify, scare. ¹⁸τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁹σεισμός, οῦ, ό, earthquake, storm. ²⁰λιμός, οῦ, ό, hunger, famine. ²¹λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ²²φόβητρον, ου, τό, terrible sight, horror. ²³πρό, before (gen), before ²⁴ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ²⁵διώκω, pursue, persecute. ²⁶φυλακή, ῆς, ή, guard, prison.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:13

ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας,¹ ἔνεκεν² τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται³ 13 δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.⁴ Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ 14 προμελετᾳν⁵ ἀπολογηθῆναι:" ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, 15 ἡ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν⁻ οὐδὲ ἀντιστῆναι˚ πάντες οἱ ἀντικείμενοι᾽ ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων¹⁰ καὶ συγγενῶν¹¹ καὶ φίλων 16 καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν¹³ ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι¹⁴ 17 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ¹⁵ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ 18 μὴ ἀπόληται. Ἐν τῆ ὑπομονῆ¹ ὑμῶν κτήσασθε¹⁻ τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην¹ ὑπὸ στρατοπέδων¹ τὴν Ἱερουσαλήμ, 20 τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν² ἡ ἐρήμωσις² αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ 21 φευγέτωσαν² εἰς τὰ ὅρη: καὶ οἱ ἐν μέσω αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν:² καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις² μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. "Οτι ἡμέραι 22 ἐκδικήσεως² αὖταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι² πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 Οὐαὶ² δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ² ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις³ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη³ μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ³² ἐν τῷ λαῷ τούτω. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,³ καὶ 24 αἰχμαλωτισθήσονται³ εἰς πάντα τὰ ἔθνη: καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη³⁵ ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι³ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται 25

¹ ήγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ³ ἀποβαίνω, get out, go away. ⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁵ προμελετάω, practice beforehand, prepare. ⁴ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁻ ἀντιλέγω, speak against, oppose. δ ἀνθίστημι, resist, oppose. 9 ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ¹0 γονεύς, έως, ὁ, parent. ¹¹ συγγενής, kindred, relative. ¹² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹³ θανατόω, put to death, subdue. ¹⁴ μισέω, hate, detest. ¹⁵ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹⁶ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁻ κτάομαι, acquire, win. ¹ఠ κυκλόω, encircle, surround. ¹⁰ στρατόπεδον, ου, τό, legion, army. ²⁰ ἐγγίζω, come near, approach. ²¹ ἐρἡμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ²² Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ²³ φεύγω, flee, escape. ²⁴ ἐκχωρέω, go out, leave. ²⁵ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²⁶ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ²⁻ πλήθω, fill. ²ఠ οὐαί, woe! alas! woe! ²⁰ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ³⁰ θηλάζω, suckle, nurse. ³¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ³² ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. ³³ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ³⁴ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ³⁵ πατέω, tread or tread under foot, tread. ³⁶ ἄχρι, as far as, up to (gen).

Κατὰ Λουκᾶν 21:26 Byzantine NT

σημεῖα ἐν ἡλίω καὶ σελήνη καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορία, ἡχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων 26 ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῆ οἰκουμένη: αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ 27 τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλη μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, 28 ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν: διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, Ἰδετε τὴν συκῆν²⁰ καὶ πάντα τὰ δένδρα: ²¹ ²⁹ ὅταν προβάλωσιν²² ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη 30 ἐγγὺς²³ τὸ θέρος²⁴ ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31 γινώσκετε ὅτι ἐγγύς²³ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν 32 ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ²⁵ ἡ γενεὰ²⁶ αὕτη, ἕως ἄν πάντα γένηται. Ὁ 33 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, ²⁵ οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.

Προσέχετε²⁷ δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε²⁸ βαρηθῶσιν²⁹ ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν 34 κραιπάλη³⁰ καὶ μέθη³¹ καὶ μερίμναις³² βιωτικαῖς,³³ καὶ αἰφνίδιος³⁴ ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ³⁵ ἡ ἡμέρα ἐκείνη: ὡς παγὶς³⁶ γὰρ ἐπελεύσεται¹¹ ἐπὶ 35

¹ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ² σελήνη, ης, ἡ, moon. ³ ἄστρον, ου, τό, star. ⁴ συνοχή, ῆς, ἡ, dismay, anguish. ⁵ ἀπορία, ας, ἡ, perplexity, anxiety. ⁶ ἡχέω, sound, ring out. ⁷ σάλος, ου, ὁ, surge, wave. ⁸ ἀποψύχω, faint, breathe out life. ⁹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰ προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ¹¹ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹² οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹³ σαλεύω, shake, excite. ¹⁴ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ¹⁵ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹⁶ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁷ διότι, because, on this account. ¹⁸ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁹ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ²⁰ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²¹ δένδρον, ου, τό, tree. ²² προβάλλω, put forward, put out. ²³ ἐγγύς, near. ²⁴ θέρος, ους, τό, summer. ²⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁶ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁷ προσέχω, take head of, attend to. ²⁸ μήποτε, never, lest perchance. ²⁹ βαρέω, burden, weigh down. ³⁰ κραιπάλη, ης, ἡ, drinking bout, drunken dissipation. ³¹ μέθη, ης, ἡ, drunkenness. ³² μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ³³ βιωτικός, matter of daily life, life. ³⁴ αἰφνίδιος, sudden, unexpected. ³⁵ ἐφίστημι, stand over, come upon. ³⁶ παγίς, ίδος, ἡ, trap, snare.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:36

πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε¹ 36 οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι,² ἴνα καταξιωθῆτε³ ἐκφυγεῖν⁴ πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν⁵ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

³Ην δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων: τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος 37 ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς 38 ἄρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

"Ηγγιζεν" δὲ ἡ ἑορτη¹⁰ τῶν ἀζύμων, ¹¹ ἡ λεγομένη Πάσχα. ¹² Καὶ ἐζήτουν 22 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν ¹³ αὐτόν: ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς ^{14} εἰς Ἰούδαν ^{15} τὸν ἐπικαλούμενον ^{16} Ἰσκαριώτην, ^{17} 3 ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ^{18} τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν ^{19} τοῖς ^{4} ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς ^{20} τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ^{5} ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο ^{21} αὐτῷ ἀργύριον ^{22} δοῦναι. Καὶ ^{6} ἐξωμολόγησεν ^{23} καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν ^{24} τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ^{25} ὄχλου.

¹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ² δέομαι, ask, request. ³ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ⁴ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ⁵ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁶ αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ⊓ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ⁵ ὀρθρίζω, rise early in the morning, rise early. ⁰ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁰ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ¹¹ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹² πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹³ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁵ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁶ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁻ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁵ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹⁰ συλλαλέω, talk with, discuss. ²⁰ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ²¹ συντίθημι, agree, make an agreement. ²² ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²³ ἐξομολογέω, confess, profess. ²⁴ εὐκαιρία, ας, ἡ, fitting time, favorable opportunity. ²⁵ ἄτερ, without, apart from.

Κατὰ Λουκᾶν 22:7 Byzantine NT

^{*}Ηλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἥ ἔδει θύεσθαι² τὸ Πάσχα. ¾ Καὶ 7 ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε⁴ ἡμῖν τὸ Πάσχα, Ἦνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις 9 ἐτοιμάσομεν; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν 10 πόλιν, συναντήσει⁴ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὅδατος βαστάζων: ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὖ εἰσπορεύεται. Ἦκαὶ ἐρεῖτε τῷ 11 οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὅσπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 Κἀκεῖνος ὁ ὑμῖν δείξει ἀνώγεον ὑμέγα ἐστρωμένον: ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. ἡπελθόντες δὲ εὖρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ 13 ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα. ἐ

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, ταὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 14
Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι 16
οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἔως ὅτου πληρωθῆ ἐν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17
Καὶ δεξάμενος ποτήριον, ἐὐχαριστήσας ἐπεν, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἐπεντοῖς: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ 18
γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἔως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθη. Καὶ 19
λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἐπελασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων,

¹ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ² θύω, sacrifice, kill. ³ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁴ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁵ ποῦ, where?. ⁶ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁷ κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. ⁸ βαστάζω, bear, carry. ⁹ οὖ, where, when. ¹⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹¹ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹² κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ¹³ κὰκεῖνος, and he, and she. ¹⁴ δείκνυμι, show, point out. ¹⁵ ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹⁶ στρωννύω, spread, furnish. ¹⁷ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁸ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹⁹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²⁰ πρό, before (gen), before. ²¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ²² οὐκέτι, no longer, no more. ²³ ὅτου, until. ²⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²⁵ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ²⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ²⁷ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²⁸ ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ²⁹ κλάω, break.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:20

Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.¹ Ὠσαύτως² καὶ τὸ ποτήριον³ μετὰ τὸ 20 δειπνῆσαι,⁴ λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον³ ἡ καινὴ⁵ διαθήκη⁶ ἐν τῷ αἴματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.⁻ Πλὴν⁶ ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ 21 παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.⁶ Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ 22 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον:¹⁰ πλὴν⁶ οὐαὶ¹¹ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὖ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν¹² πρὸς 23 ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα¹³ εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.¹⁴

Έγένετο δὲ καὶ φιλονεικία¹⁵ ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 24

Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν¹⁶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες¹⁷ αὐτῶν εὐεργέται¹⁸ καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως: 26 ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος: καὶ ὁ ἡγούμενος²⁰ ὡς ὁ διακονῶν. ²¹ Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος²² ἢ ὁ διακονῶν; ²¹ Οὐχὶ ὁ 27 ἀνακείμενος; ²² Ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. ²¹ Ὑμεῖς δέ 28 ἐστε οἱ διαμεμενηκότες²³ μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς²⁴ μου: κἀγὼ 29 διατίθεμαι²⁵ ὑμῖν, καθὼς διέθετό²⁵ μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ἴνα 30 ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ καθίσεσθε²⁶ ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς²⁷ τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Σίμων, 31 Σίμων, ἰδού, ὁ Σατανᾶς²⁸ ἐξητήσατο²⁹ ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι³⁰ ὡς τὸν

¹ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ² ὡσαύτως, likewise. ³ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁴ δειπνέω, eat, dine. ⁵ καινός, new, fresh. ⁶ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁷ ἐκχέω, pour out, shed. ⁸ πλήν, however, but. ⁹ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁰ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹¹ οὐαί, woe! alas! woe! ¹² συζητέω, discuss, dispute. ¹³ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁴ πράσσω, do, perform. ¹⁵ φιλονεικία, ας, ἡ, contentiousness, dispute. ¹⁶ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁷ ἐξουσιάζω, have authority over, master. ¹⁸ εὐεργέτης, ου, ὁ, benefactor. ¹⁹νέος, new, young. ²⁰ ἡγέομαι, lead, be chief. ²¹ διακονέω, serve, minister. ²² ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ²³ διαμένω, remain, continue. ²⁴ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ²⁵ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁶ καθίζω, seat, sit. ²⁷ φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ²⁸ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ²⁹ ἐξαιτέω, demand of, ask for. ³⁰ στνιάζω, sift, prove by trials.

Κατὰ Λουκᾶν 22:32 Byzantine NT

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ότε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ¹⁵ βαλαντίου¹⁶ καὶ πήρας¹⁷ 35 καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε;¹⁰ Οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός. 36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Άλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον¹⁶ ἀράτω, ὁμοίως²⁰ καὶ πήραν:¹⁷ καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει²¹ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει²² μάχαιραν.²³ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ 37 τελεσθῆναι²⁴ ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων²⁵ ἐλογίσθη:²⁶ καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος²⊓ ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι²³ ὧδε δύο. 38 Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν²⁵ ἐστιν.

Καὶ ἐξελθών ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος² εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν:³ 39 ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ 40 τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.³¹ Καὶ 41 αὐτὸς ἀπεσπάσθη³² ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ³³ λίθου βολήν,³⁴ καὶ θεὶς τὰ γόνατα³⁵ προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει³6 παρενεγκεῖν³7 τὸ 42

¹σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ² δέομαι, ask, request. ³ ἐκλείπω, fail, cease. ⁴ποτέ, once, at some time. ⁵ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁶στηρίζω, establish, fix firmly. ⁷ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁸ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁹ φωνέω, call, crow. ¹⁰ σήμερον, today, now. ¹¹ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹² πρίν, before, formerly. ¹³ τρίς, thrice, three times. ¹⁴ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁵ ἄτερ, without, apart from. ¹⁶ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ¹⁷ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁸ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ¹⁹ ὑστερέω, lack, need. ²⁰ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²¹ πωλέω, sell. ²² ἀγοράζω, buy. ²³ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁴ τελέω, finish, fulfill. ²⁵ ἄνομος, lawless, without law. ²⁶ λογίζομαι, calculate, consider. ²⁷ τέλος, ους, τό, end, purpose. ²⁸ ἰκανός, sufficient, able. ²⁹ ἔθος, ους, τό, custom. ³⁰ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ³¹ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ³² ἀποσπάω, draw away, withdraw. ³³ ώσεί, like, about. ³⁴ βολή, ῆς, ἡ, throw, casting. ³⁵ γόνυ, ατος, τό, knee. ³⁶ βούλομαι, wish, will. ³⁷ παραφέρω, carry away, remove.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:43

ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ: πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. Ὠρθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ 43 γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἴματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. 45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὕρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί 46 καθεύδετε; ᾿ Ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
Τί απο τὰς καροσεύχεσθες τοῦς μαθητὰς εἰς πειρασμόν. Τὸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς κοιμωμένους κοιμωμένους προσεύχεσθες καὶ εἶπεν αὐτοῖς καθεύδετες. ἀναστάντες προσεύχεσθες καὶ εἶπεν αὐτοῖς καθεύδετες. Αναστάντες προσεύχεσθες καὶ εἶπεν αὐτοῖς κοιμωμένους κοιμωμένους προσεύχεσθες καὶ εἶπεν αὐτοῖς καθεύδετες. ἀναστάντες προσεύχεσθες καὶ εἶκεν αὐτοῖς καθεύδετες. Ἡνα μὴ εἰσέλθητε εἰς

"Ετι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὅχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας,¹⁵ εἶς τῶν 47 δώδεκα, προήρχετο¹⁶ αὐτούς, καὶ ἤγγισεν¹⁻ τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι¹⁶ αὐτόν.

'Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα,¹⁵ φιλήματι¹³ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 48 παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε, 49 εἰ πατάξομεν²⁰ ἐν μαχαίρα;²¹ Καὶ ἐπάταξεν²⁰ εἶς τις ἐξ αὐτῶν τὸν 50 δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν²² αὐτοῦ τὸ οὖς²³ τὸ δεξιόν. 51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἑᾶτε²⁴ ἔως τούτου. Καὶ άψάμενος²⁵ τοῦ ἀτίου²⁶ αὐτοῦ, ἰάσατο²⁻ αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς 52 παραγενομένους²⁶ ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς² τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, 'Ως ἐπὶ ληστὴν³⁰ ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν²¹ καὶ ξύλων;³¹ Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ 53

¹ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ² πλήν, however, but. ³ σός, your, yours. ⁴ ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ⁵ ἀγωνία, ας, ή, agony, anguish. ⁶ ἐκτενέστερον, more earnestly. ⁷ ἰδρώς, ῶτος, ὁ, sweat, perspiration. ⁸ ὡσεί, like, about. ⁹ θρόμβος, ου, ὁ, drop, clot. ¹⁰ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹¹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ¹² λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹³ καθεύδω, sleep. ¹⁴ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹⁵ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁶ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁸ φιλέω, love, kiss. ¹⁹ φίλημα, τος, τό, kiss. ²⁰ πατάσσω, strike, smite. ²¹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²² ἀφαιρέω, take away, smite off. ²³ οὕς, ους, τό, ear. ²⁴ ἐάω, permit, allow. ²⁵ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁶ ἀτίον, ου, τό, ear. ²⁷ ἰάομαι, heal. ²⁸ παραγίνομαι, come, arrive. ²⁹ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ³⁰ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ³¹ ξύλον, ου, τό, wood, tree.

Κατὰ Λουκᾶν 22:54 Byzantine NT

ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. ²

Συλλαβόντες ^{3} δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον ^{4} αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ 54άρχιερέως: ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Αψάντων δὲ πῦρ ἐν 55 μέσω τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσω αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, 56 καὶ ἀτενίσασα ^{10} αὐτῷ, εἶπεν, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ἦν. $^{\circ}$ Ο δὲ 57 ήρνήσατο αὐτόν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ 58 έτερος ίδων αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ έξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Άνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ιδοσεὶ όσεὶ όρας μιᾶς, ἄλλος τις 59 διϊσχυρίζετο, έγων, Έπ' άληθείας καὶ οὖτος μετ' αὐτοῦ ἦν: καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ^{16} ἐστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Άνθρωπε, οὐκ οἶδα ^{16} λέγεις. 60 Kαὶ παραχρῆμα, K ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν K ἀλέκτωρ. K αὶ 61 στραφεὶς ^{20} ὁ κύριος ἐνέβλεψεν ^{21} τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ^{22} ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ώς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ^{23} ἀλέκτορα ^{19} φωνῆσαι, ^{18} ἀπαρνήση ^{24} με τρίς. ^{25} Καὶ ἐξελθών ἔξω ὁ Πέτρος 62 ἔκλαυσεν επικρῶς. 27

¹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ² σκότος, ους, τό, darkness. ³ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁴ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁵ μακρόθεν, from afar, afar. ⁶ ἄπτω, touch, kindle. ⁻ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ⁶ συγκαθίζω, cause to sit down together. ⁰ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹⁰ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹¹ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹² βραχύς, short, little. ¹³ διϊστημι, pass, part. ¹⁴ ώσεί, like, about. ¹⁵ διϊσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. ¹⁶ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁻ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁶ φωνέω, call, crow. ¹⁰ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ²⁰ στρέφω, turn, am converted. ²¹ ἐμβλέπω, look at, look into. ²² ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ²³ πρίν, before, formerly. ²⁴ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ²⁵ τρίς, thrice, three times. ²⁶ κλαίω, weep, weep for. ²⁻ πικρῶς, bitterly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:63

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τον Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. 63
Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65
Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς 66 καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες, Εἰ σὰ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν 67 εἶπω, οὰ μὴ πιστεύσητε: ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὰ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, 68 ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ 69 δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες, Σὰ οὖν εἶ ὁ υίὸς τοῦ 70 θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὰς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, 71 Τί ἔτι χρείαν ἐχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν ¹⁴ τὸ πλῆθος ¹⁵ αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. 23

"Ἡρξαντο δὲ κατηγορεῖν ¹⁶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν 2
διαστρέφοντα ¹⁷ τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα ¹⁸ Καίσαρι ¹⁹ φόρους ²⁰ διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν 3

αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ
ἔφη, Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς 4

¹ συνέχω, hold fast, oppress. ² ἐμπαίζω, mock. ³ δέρω, beat, flay. ⁴ περικαλύπτω, cover, conceal. ⁵ τύπτω, smite, beat. ⁶ προφητεύω, prophesy, foretell. ⁷ παίω, strike, hit. ⁸ βλασφημέω, revile, blaspheme. ⁹ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ¹⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ¹¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹² χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹³ μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ¹⁴ ἄπας, each, every. ¹⁵ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹⁶ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁷ διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁸ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁹ Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ²⁰ φόρος, ου, ό, tribute, tax.

Κατὰ Λουκᾶν 23:5

ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον¹ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ 5 ἐπίσχυον,² λέγοντες ὅτι Ἀνασείει³ τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας,⁴ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ 6 ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός⁵ ἐστιν. Καὶ 7 ἐπιγνοὺς⁶ ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου⁻ ἐστίν, ἀνέπεμψεν⁶ αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,⁻ ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

Ο δὲ Ἡρώδης Ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν: ἤν γὰρ θέλων ἐξ ἰκανοῦ 8 ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ: καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις 9 ἱκανοῖς: αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰστήκεισαν δὲ οἱ 10 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτω. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης 12 ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρα μετ' ἀλλήλων: προϋπῆρχον ἡρχον ἐν ἔχθρα ἐν

¹ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ² ἐπισχύω, grow strong, persist. ³ ἀνασείω, stir up, incite. ⁴ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁵ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁶ ἐπιτινώσκω, recognise, come to know. ⁷ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁸ ἀναπέμπω, send back. ⁹ λίαν, greatly, very. ¹⁰ ἱκανός, sufficient, able. ¹¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹² εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹³ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁴ ἐξουθενέω, despise, ignore. ¹⁵ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁶ ἐμπαίζω, mock. ¹⁷ περιβάλλω, put around, clothe. ¹⁸ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ¹⁹ λαμπρός, bright, shining. ²⁰ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²¹ προϋπάρχω, exist before, have been already. ²² ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:13

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ 13 τὸν λαόν, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ³ μοι τὸν ἄνθρωπον τούτον, ως ἀποστρέφοντα τὸν λαόν: καὶ ἰδού, ἐγω ἐνώπιον ὑμῶν ούδεν εύρον εν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ: ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης: ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς 15 πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον 11 αὐτῷ. Π αιδεύσας ^{12} οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Ἀνάγκην ^{13} δὲ εἶχεν ἀπολύειν 16αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ένα. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί, έγοντες, 18 Aἷρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Bαραββᾶν: ^{17} ὅστις ἡν διὰ στάσιν ^{18} 19 τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν.20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησεν, ^{21} θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. $\mathbf{O}$ ί δὲ ἐπεφώνουν, $\mathbf{P}^{2}$ λέγοντες, $\mathbf{\Sigma}$ ταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. $\mathbf{O}$ 21 δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὖτος; Οὐδὲν αἴτιον θ ανάτου εὖρον ἐν αὐτῷ: παιδεύσας $\frac{12}{2}$ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ 23 δὲ ἐπέκειντο ^{24} φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι: ^{23} καὶ κατίσχυον ^{25} αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. $\stackrel{\circ}{O}$ δὲ Π ιλάτος ^{24} ἐπέκρινεν 26 γενέσθαι τὸ αἴτημα 27 αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν 25 καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ου ἤτοῦντο: τὸν δὲ Ίησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

¹ συγκαλέω, call together. ² ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ³ προσφέρω, bring to, offer. ⁴ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁵ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ⁶ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ⁷ κατηγορέω, accuse, charge. ⁸ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁹ ἀναπέμπω, send back. ¹⁰ ἄξιος, worthy, deserving. ¹¹ πράσσω, do, perform. ¹² παιδεύω, teach, educate. ¹³ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁴ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ¹⁵ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹⁶ παμπληθεί, all together, all at once. ¹⁷ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ¹⁸ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ¹⁹ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ²⁰ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²¹ προσφωνέω, call to, summon. ²² ἐπιφωνέω, cry out, shout. ²³ σταυρόω, crucify. ²⁴ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ²⁵ κατισχύω, overpower, prevail. ²⁶ ἐπικρίνω, decree, pronounce sentence. ²⁷ αἴτημα, τος, τό, request, petition.

Κατὰ Λουκᾶν 23:26 Byzantine NT

Καὶ ὡς ἀπήγαγον¹ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι² Σίμωνός τινος Κυρηναίου³ 26 ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,⁴ ἐπέθηκαν⁵ αὐτῷ τὸν σταυρόν,⁴ φέρειν ὅπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

'Ήκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αι καὶ 27 ἐκόπτοντο' καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς 28 εἶπεν, Θυγατέρες Ίερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἀπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 'Ότι ἰδού, ἔρχονται ἡμέραι 29 ἐν αἰς ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αι οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οι οὐκ ἐθήλασαν. Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν, 30 Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς: καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ὁ ἡμᾶς. 'Ότι εἰ ἐν τῷ 31 ὑγρῷ ἔξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ ἔτί γένηται;

"Ηγοντο δὲ καὶ ἔτεροι δύο κακοῦργοι ^{24} σὰν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. ^{25} 33

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ²⁶ ἐκεῖ 33 ἐσταύρωσαν²⁷ αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ²⁴ ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ²⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς: οὐ γὰρ 34 οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Διαμεριζόμενοι ²⁹ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. ³⁰ Καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον ³¹ δὲ καὶ οἱ 35 ἄρχοντες ³² σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ

¹ ἀπάγω, lead away, lead. ² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ³ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁷ ὅπισθεν, behind, after. ⁸ πλῆθος, ους, τό, multitude. ⁹ κόπτω, strike, smite. ¹⁰ θρηνέω, lament, mourn. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹³ κλαίω, weep, weep for. ¹⁴ πλήν, however, but. ¹⁵ στεῖρος, barren. ¹⁶ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁷ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹⁸ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁹ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ²⁰ καλύπτω, cover, veil. ²¹ ὑγρός, moist, green. ²² ξύλον, ου, τό, wood, tree. ²³ ξηρός, dry, withered. ²⁴ κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ²⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ²⁶ κρανίον, ου, τό, skull. ²⁷ σταυρόω, crucify. ²⁸ ἀριστερός, left, on the left. ²⁹ διαμερίζω, divide, distribute. ³⁰ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ³¹ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ³² ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:36

οὖτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός.¹ Ἐνέπαιζον² δὲ αὐτῷ καὶ 36 οἱ στρατιῶται,³ προσερχόμενοι καὶ ὄξος⁴ προσφέροντες⁵ αὐτῷ, καὶ 37 λέγοντες, Εἰ σὰ εἶ ὁ βασιλεὰς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.⁴ Ἡν δὲ 38 καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς² καὶ Ῥωμαϊκοῖς¹ καὶ Ἑβραϊκοῖς,¹ Οὖτός ἐστιν ὁ βασιλεὰς τῶν Ἰουδαίων.

³Ην δὲ ὡσει²⁵ ὥρα ἕκτη,²⁶ καὶ σκότος²⁷ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως 44 ὥρας ἐνάτης.²⁸ Καὶ ἐσκοτίσθη²⁹ ὁ ἥλιος,³⁰ καὶ ἐσχίσθη³¹ τὸ 45 καταπέτασμα³² τοῦ ναοῦ³³ μέσον. Καὶ φωνήσας³⁴ φωνῆ μεγάλῃ ὁ 46 Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι³⁵ τὸ πνεῦμά μου:

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐμπαίζω, mock. ³ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ⁴ ὅξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ⁵ προσφέρω, bring to, offer. ⁶ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁻ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. δ γράμμα, τος, τό, letter, writings. Ἦληνικός, Greek, Greek. ¹¹ Ρωμαϊκός, Roman, Latin. ¹¹ Εβραϊκός, Hebrew. ¹² κρεμάννυμι, hang, hang up. ¹³ κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ¹⁴ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁶ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁻ δικαίως, righteously, justly. ¹⁵ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁰ πράσσω, do, perform. ²⁰ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ²¹ ἄτοπος, out of place, unusual. ²² μιμνήσκομαι, remember, recall. ²³ σήμερον, today, now. ²⁴ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ²⁵ ώσεί, like, about. ²⁶ ἔκτος, sixth. ²⁻ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁵ ἔνατος, ninth. ²⁰ σκοτίζω, darken. ³⁰ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³¹ σχίζω, split, separate. ³² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ³³ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ³⁴ φωνέω, call, crow. ³⁵ παρατίθημι, set before, entrust.

Κατὰ Λουκᾶν 23:47 Byzantine NT

καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, 47 ἐδόξασεν τὸν θεόν, λέγων, "Οντως ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ἦν. 48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὁ ὅχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ὁ ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ὁ ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, αὶ γυναῖκες 49 αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς το πάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ 50 δίκαιος — οὕτος οὐκ ῆν συγκατατεθειμένος τῆ βουλῆ καὶ τῆ 51 πράξει αὐτῶν — ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, δς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: οὕτος προσελθών 52 τῷ Πιλάτῳ ἢτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελών αὐτὸ 53 ἐνετὐλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, δό οῦς τὴν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. Καὶ ἡμέρα ῆν Παρασκευή, δό 54 σάββατον ἐπέφωσκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἴτινες 55 ἤσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Υποστρέψασαι δὲ δὸ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

¹ἐκπνέω, breathe out, expire. ²ἐκατοντάρχης, centurion. ³ὄντως, really, indeed. ⁴συμπαραγίνομαι, come together with, help. ⁵θεωρία, ας, ή, spectacle, sight. ⁶τύπτω, smite, beat. ⁶τόπτω, color, ouc, τό, breast, chest. δύποστρέφω, return, turn back. Ἦνωστός, known, acquaintance. ¹⁰ μακρόθεν, from afar, afar. ¹¹ συνακολουθέω, follow along with, accompany. ¹² βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ¹³ συγκατατίθημι, give a vote with, assent to. ¹⁴ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁵ πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. ¹⁶ Άριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ¹γ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹ፄ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁰ ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ²⁰ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ²¹ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ²² λαξευτός, hewn, hewn out of the rock. ²³ οῦ, where, when. ²⁴ οὐδέπω, not yet, still not. ²⁵ κεῖμαι, lie, be laid. ²⁶ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ²⁻ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ²ፄ κατακολουθέω, follow after. ²⁰ συνέρχομαι, come together, come or go with. ³⁰ θεάομαι, look at, behold. ³¹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ³² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ³³ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ³⁴ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ³⁵ ἡσυχάζω, be still, be silent.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:2

Τῆ δὲ μιᾳ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, 24φέρουσαι ἃ ήτοίμασαν άρώματα, καί τινες σύν αὐταῖς. Εὖρον δὲ 2 τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι 3 ούχ εὖρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 4 διαπορείσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν¹⁰ ἀστραπτούσαις: 11 ἐμφόβων 12 δὲ γενομένων 5 αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζώντα μετὰ τών νεκρών; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη: 6 μνήσθητε 4 ως έλάλησεν ύμιν, ἔτι ὢν ἐν τῆ Γαλιλαία, λέγων ὅτι δεί 7 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων άμαρτωλών, ^{15} καὶ σταυρωθηναι, ^{16} καὶ τη τρίτη ήμέρα ἀναστηναι. 8 $\mathbf{K}$ αὶ ἐμνήσθησαν $^{^{14}}$ τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι $^{^{17}}$ ἀπὸ τοῦ $^{-9}$ μνημείου, ⁷ ἀπήγγειλαν ¹⁸ ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα ¹⁹ καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ή Τσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα ταὶ Μαρία 10 καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς άποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν ^{23} ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ ^{24} λῆρος ^{25} τὰ 11ρήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν ^{26} αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς 12 ἔδραμεν²⁷ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας²⁸ βλέπει τὰ ὀθόνια²⁹ κείμενα ο μόνα: καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

¹ ὄρθρος, ου, ὁ, daybreak, dawn. ² βαθύς, deep, early. ³ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ⁴ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁵ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ⁶ ἀποκυλίω, roll away. ⁷ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁸ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothes. ¹¹ ἀστράπτω, flash, gleam. ¹² ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹³ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁴ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶ σταυρόω, crucify. ¹⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁸ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁹ ἔνδεκα, eleven, 11. ²⁰ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ²¹ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ²² Ἰάκωβος, James, Jacob. ²³ φαίνω, shine, appear. ²⁴ ώσεί, like, about. ²⁵ λῆρος, ου, ὁ, idle talk, empty talk. ²⁶ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ²⁷ τρέχω, run, exercise myself. ²⁸ παρακύπτω, stoop to look, look. ²⁹ ὀθόνιον, ου, τό, piece of fine linen, linen bandage. ³⁰ κεῖμαι, lie, be laid. ³¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Λουκᾶν 24:13 Byzantine NT

Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ^{1} 13 ἀπέχουσαν σταδίους έξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἡ ὄνομα Έμμαούς. 5 Καὶ αὐτοὶ ώμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν 14 συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ 15 συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ 16 όφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπεν δὲ 17πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὖτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί; Αποκριθεὶς δὲ ὁ εἶς, ὧ ὄνομα 18 Κλεοπᾶς, είπεν πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς είπεν πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς είπεν πρὸς αὐτόν, Σὸ μόνος παροικεῖς είπεν ε οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῆ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν 19 αὐτοῖς, Ποῖα; ^{17} Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ^{18} δς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ^{19} ἐν ἔργ ω καὶ λόγ ω ἐναντίον ^{20} τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ: ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 20 οἱ ἄρχοντες ^{21} ἡμῶν εἰς κρίμα ^{22} θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν ^{23} αὐτόν. 21Ήμεῖς δὲ ἠλπίζομεν²⁴ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι²⁵ τὸν Ίσραήλ. Άλλά γε²⁶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον αφ' οῦ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν 22 έξέστησαν²⁸ ήμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι²⁹ ἐπὶ τὸ μνημεῖον:³⁰ καὶ μὴ 23 εύροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν τὰ ἀγγέλων

¹ κώμη, ης, ἡ, village. ² ἀπέχω, received, obtain. ³ στάδιον, οῦ, τό, stadia, length of a stadium. ⁴ ἔξήκοντα, sixty, 60. ⁵ Ἐμμαοῦς, ἡ, Emmaus. ⁶ ὁμιλέω, converse, speak. ⁷ συμβαίνω, come together, come to pass. ⁸ συζητέω, discuss, dispute. ⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁰ συμπορεύομαι, come together, travel with. ¹¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹² ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹³ ἀντιβάλλω, exchange, discuss. ¹⁴ σκυθρωπός, sad, gloomy. ¹⁵ Κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, Cleopas. ¹⁶ παροικέω, live a stranger, sojourn. ¹⁷ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁸ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁹ δυνατός, powerful, possible. ²⁰ ἐναντίον, in the sight of, before. ²¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ²² κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²³ σταυρόω, crucify. ²⁴ ἐλπίζω, hope, hope for. ²⁵ λυτρόω, ransom, liberate. ²⁶ γέ, indeed, at least. ²⁷ σήμερον, today, now. ²⁸ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ²⁹ ὄρθριος, early in the morning. ³⁰ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ³¹ ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 24:24

έωρακέναι, οι λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν 24 ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὖρον οὕτως καθώς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον: αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ω^2 ἀνόητοι καὶ 25 τῆ καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐλάλησαν οί προφήται: οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν⁵ τὸν χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν 26 δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν 27 προφητών, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ έαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν $^{'}$ εἰς τὴν κώμην $^{^{8}}$ οὖ $^{'}$ ἐπορεύοντο: καὶ αὐτὸς ^{28} προσεποιεῖτο¹⁰ πορρωτέρω¹¹ πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο¹² αὐτόν, 29 λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν¹³ ἐστίν, καὶ κέκλικεν ή ήμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 30 κατακλιθηναι 15 αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν, 16 καὶ κλάσας ^{17} ἐπεδίδου ^{18} αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν ^{19} οἱ ὀφθαλμοί, 31καὶ ἐπέγνωσαν ^{20} αὐτόν: καὶ αὐτὸς ἄφαντος ^{21} ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ 32 εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη τίν ἐν ἡμῖν, ὡς έλάλει ήμῖν ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ' ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ 33 ἀναστάντες αὐτῆ τῆ ὥρα ὑπέστρεψαν²³ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὖρον συνηθροισμένους ^{24} τοὺς ἔνδεκα ^{25} καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι 34Ήγέρθη ὁ κύριος ὄντως, ε καὶ ὤφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο 35 τὰ ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῆ κλάσει τοῦ ἄρτου.

¹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ² ὧ, Oh! omega. ³ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ⁴ βραδύς, slow. ⁵ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁶ διερμηνεύω, translate, interpret. ⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ⁸ κώμη, ης, ἡ, village. ⁹ οὖ, where, when. ¹⁰ προσποιέω, pretend, regard. ¹¹ πόρρω, far (away), far. ¹² παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ¹³ ἐσπέρα, ας, ἡ, evening. ¹⁴ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁵ κατακλίνω, make to lie down, recline. ¹⁶ εὐλογέω, bless. ¹⁷ κλάω, break. ¹⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁹ διανοίγω, open up completely, open fully. ²⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²¹ ἄφαντος, invisible, disappearing. ²² καίω, burn, ignite. ²³ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁴ συναθροίζω, gather, bring together. ²⁵ ἔνδεκα, eleven, 11. ²⁶ ὄντως, really, indeed. ²⁷ ἔξηγέομαι, explain, describe. ²⁸ κλάσις, εως, ἡ, breaking, fracturing.

Κατὰ Λουκᾶν 24:36 Byzantine NT

Ταύτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ 36 λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες¹ δὲ καὶ ἔμφοβοι² γενόμενοι 37 ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι³ ἐστέ, 38 καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ⁴ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἰδετε 39 τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι: ψηλαφήσατέ⁵ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα⁶ οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν² αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ 40 τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούντων⁵ αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ 41 θαυμαζόντων,² εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον¹⁰ ἐνθάδε;¹¹ Οἱ δὲ 42 ἐπέδωκαν¹² αὐτῷ ἰχθύος¹³ ὀπτοῦ¹⁴ μέρος,¹⁵ καὶ ἀπὸ μελισσίου¹⁶ κηρίου. Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Οὖτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, 44 ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῷ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διἡνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, 45 τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς: καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτως γέγραπται, 46 καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῷ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 48 Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν 49

¹πτοέω, terrify, scare. ² ἔμφοβος, terrified, frightened. ³ ταράσσω, trouble, agitate. ⁴ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁵ ψηλαφάω, touch, handle. ⁶ ὀστέον, τό, bone. ⁷ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁸ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁹ βαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁰ βρώσιμος, eatable, suitable for food. ¹¹ ἐνθάδε, within, here. ¹² ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹³ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁴ ὀπτός, roasted, baked. ¹⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁶ μελίσσιος, coming from bees. ¹⁷ κηρίον, ου, τό, honeycomb. ¹⁸ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹⁹ διανοίγω, open up completely, open fully. ²⁰ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ²¹ συνίημι, understand, consider. ²² πάσχω, suffer, am acted upon. ²³ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ²⁴ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ²⁵ μάρτυς, υρος, ὁ, witness.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:50

ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε¹ ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὖ ἐνδύσησθε² δύναμιν ἐξ ὕψους.³

Έξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἔως εἰς Βηθανίαν: καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας 50 αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, 51 διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ 52 προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης: καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ 53 εὐλογοῦντες τὸν θεόν. Ἀμήν.

¹ καθίζω, seat, sit. ² ἐνδύω, put on, clothe. ³ ὕψος, ους, τό, height, heaven. ⁴ ἐξάγω, lead out. ⁵ Βηθανία, ας, ή, Bethany. ⁶ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁷ εὐλογέω, bless. ⁸ διϊστημι, pass, part. ⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁰ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹¹ αἰνέω, praise.